TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

RESMİ VE ÖZEL ORTAOKUL 5. VE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İNGİLİZCE DERSİNDE KULLANDIKLARI ÖĞRENME STİLLERİNİN İNCELENMESİ

Sevim ÇİLOĞULLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA / 2019

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

RESMİ VE ÖZEL ORTAOKUL 5. VE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİN İNGİLİZCE DERSİNDE KULLANDIKLARI ÖĞRENME STİLLERİN İNCELENMESİ

Sevim ÇİLOĞULLARI

Danışman: Doç. Dr. Mahmut Oğuz KUTLU
Jüri Üyesi: Prof. Dr. Şükran KILBAŞ
Jüri Üyesi: Doç. Dr. Betül BALKAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA / 2019

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne;

Bu çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Doç. Dr. Mahmut Oğuz KUTLU
(Danışman)

Üye: Prof. Dr. Şükran KILBAŞ

Üye: Doç. Dr. Betül BALKAR

ONAY
Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.
…/…/2019

Prof. Dr. Serap ÇABUK
Enstitü Müdürü

NOT: Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ETİK BEYANI

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. / / 2019

Sevim ÇİLOĞULLARI

ÖZET

RESMİ VE ÖZEL ORTAOKUL 5. VE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİN İNGİLİZCE DERSİNDE KULLANDIKLARI ÖĞRENME STİLLERİNİN İNCELENMESİ

Sevim ÇİLOĞULLARI

Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Danışman: Doç. Dr. Mahmut Oğuz KUTLU
Ağustos 2019, 92 sayfa

Bu çalışmanın genel amacı; resmi ve özel okullarda öğrenim gören ortaokul düzeyindeki öğrencilerin İngilizce dersinde kullandıkları öğrenme stillerini belirlemektir.

Bu araştırma, betimsel türde ilişkisel tarama modelinde bir çalışmadır. Araştırmanın evren örneklemi Adana İl merkezinde bulunan ve "Uygun Örnekleme" yöntemiyle seçilen, resmi bir ortaokulda 5. ve 8. sınıflarda öğrenim gören 214 ve özel bir ortaokulda 5. ve 8. sınıflarda öğrenim gören 140 öğrenci olmak üzere toplam 354 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; Gökdağ (2004) tarafından geliştirilmiş olan 'Öğrenme Stilleri Ölçeği' ve Ilke Evin Gencel (2006) tarafından geliştirilmiş olan Kolb'un Öğrenme Stilleri III yarı yapılandırılmış 12 soru kullanılmıştır.

Uygulama sonucunda elde edilen verilerin analizi için ölçek puanlarının sınıf ve okul türüne göre karşılaştırılmasında öncelikle bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Sınıf ve okul türü ayrımında ölçek puanları arasındaki ilişkinin belirlenmesinde ise pearson korelasyon testi kullanılmıştır. Ve son olarak okul ayrımı arasında ki ilişkinin belirlenmesinde ki-kare testi kullanılmıştır. Yapılan analizlerin sonuçlarına göre; resmi ortaokuldaki öğrencilerde, 5.sınıf ve 8.sınıf öğrencilerinin Görsel Öğrenme Stili, İşitsel Öğrenme Stili, Somut Deneyim, Soyut Kavramsallaştırma, Aktif Deneyim ve Yansıtıcı Gözlem puanları arasında anlamlı fark belirlenmiştir. Diğer taraftan özel okulda öğrenim gören öğrencilerde ise; 5.sınıf

öğrencileri ile 8.sınıf öğrencilerinin Görsel Öğrenme Stili, İşitsel Öğrenme Stili, Somut Deneyim, Soyut Kavramsallaştırma, Aktif Deneyim ve Yansıtıcı Gözlem puanları arasında herhangi anlamlı bir fark bulunmamıştır. Diğer taraftan 5.sınıflarda öğrenim gören öğrencilerde Kinestetik Öğrenme Stili, Somut Deneyim, Soyut Kavramsallaştırma, Aktif Deneyim ve Yansıtıcı Gözlem puanları okul türüne göre (özel veya resmi) farklılık göstermektedir. 8.sınıf öğrencilerinde ise okul türlerine göre yalnızca Somut Deneyim puanları farklılık göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme stilleri, özel ve resmi okullar, İngilizce öğretimi

ABSTRACT

THE USAGE OF DIFFERENT LEARNING STYLES IN ENGLISH LEARNING AT PRIVATE AND STATE SCHOOLS OF 5TH AND 8TH GRADE STUDENTS

Sevim ÇİLOĞULLARI

Master Thesis, Department of Social Science
Supervisor: Doç. Dr. Mahmut Oğuz KUTLU
August 2019, 92 pages

The main purpose of this study is to analyze the learning styles used by the students of secondary official and private schools.

This research is a study of a descriptive survey model. The study group is located in Adana and was selected according to an ‘appopriate sampling method. The official secondary stage school of 5th and 8th graders were 214 students, whereas the private secondary stage school of 5th and 8th graders were 140 students, which made a total of 354 students. In this study, a’ learning styles scale " developed by Gökdağ (2004) was used as a data collection tool. Also Kolb’s Learning Styles III ‘Iwith 12 semi-structured questions developed by llke Evin Gencel (2006) was used.

For the analysis of the data obtained as a result of the application, first independent sample t test was used to compare the scale scores by class and school type. After that, pearson correlation test was used to determine the relationship between the scale scores in class and school type. At least, chi-square test was used to determine the relationship between the school types. According to the results of the analysis; there is a siginificant difference to be found with the 5th and 8th grade students from the official secondary stage school in part of visual learning style, auditory learning style, concrete experience, abstract conceptualisation, active experimentation, reflective obersavtion. On the other hand, there is no siginificant difference to be found of 5th and 8th grade students studying at the private secondary

stage school in part of visual learning style, auditory learning style, concrete experience, abstract conceptualisation, active experimentation, reflective obersavtion. According to the school types (state and private) there is a significant difference to be found of 5th grade students in part of kinesetic learning style, concrete experience, abstract conceptualisation, active experimentation and reflective observation. Whereas for the 8th grade students there is just a significant difference to be found for concrete experience.

Key Words: Learning styles, private and state schools, English teaching

ÖN SÖZ

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde, değerli bilgilerini benimle paylaşan, kendisine ne zaman danışsam bana kıymetli zamanını ayırıp sabırla ve büyük bir ilgiyle bana faydalı olabilmek için elinden gelenden fazlasını sunan, her sorun yaşadığımda yanına çekinmeden gidebildiğim, güler yüzünü ve samimiyetini benden esirgemeyen, bana verdiği değerli bilgilerden faydalanacağımı düşündüğüm kıymetli ve danışman hoca statüsünü hakkıyla yerine getiren Doç. Dr. Mahmut Oğuz KUTLU teşekkürü bir borç biliyor ve şükranlarımı sunuyorum.

Yüksek lisans eğitimi ders döneminde değerli bilgileriyle bizlere ışık tutan Prof. Dr. Ahmet Doğanay'a, Doç. Dr. İsmail Sanberk'e şükranlarımı sunuyorum.

Hamilelik dönemine denk gelen bu tezi hazırlama sürecinde beni yalnız bırakmayan ve sürekli moral veren değerli anneme Yasemin Ayhana'a çok teşekkür ederim. Tezimin başından sonuna kadar desteklerini esirgemeyen, tezimi okuyup gereken düzeltmeleri yapmamda yardımcı olan değerli eşim Ömer'e çok teşekkür ederim.

Çalışmamı oğluma Umut Aras'a ithaf ediyorum.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET ..... **v**
ABSTRACT ..... **vii**
ÖN SÖZ ..... **ix**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **xiii**

BÖLÜM I
GİRİŞ

1.1. Problem 3
1.2. Araştırmanın Amacı 4
1.3. Araştırmanın Önemi 4
1.4. Sınırlıklar 4
1.5. Sayıltılar 5
1.6. Tanımlar 5

BÖLÜM II
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Eğitim ve Öğrenme 6
2.1.1. Eğitim Kavramı 6
2.1.2. Öğrenme Kavramı 7
2.1.2.1. Öğrenmeyi Etkileyen Etmenler 8
2.1.2.1.1. Öğrenen ile İlgili Etmenler 9
2.1.2.1.2. Öğrenme Malzemesi ile İlgili Etmenler 10
2.1.2.1.3. Öğrenme Yöntemi ile İlgili Etmenler 11
2.2. Öğrenme Kuramları 12
2.2.1. Bilişsel Öğrenme Kuramları 12
2.2.2. Duyuşsal Öğrenme Kuramları 13
2.2.3. Davranışçı Öğrenme Kuramları 14

2.2.4. Nörofizyolojik Öğrenme Kuramları 17
2.3. Öğrenme Stilleri 19
2.3.1. Tanımı, Özellikleri ve Kapsamı 20
2.3.2. Öğretme ve Öğrenme Sürecinde Öğrenme Stillerinin Rolü 22
2.3.3. Öğrenme Stillerinin Sınıflandırılması 24
2.3.3.1. Dunn ve Dunn'un Öğrenme Modeli 24
2.3.3.2. Felder ve Silverman Öğrenme Stili Modeli 27
2.3.3.3. Kolb Öğrenme Stili Modeli 28
2.3.3.4. Grasha ve Reichmann Öğrenme Stili Modeli 30
2.3.3.5. Gregorc Öğrenme Stilleri Sınıflaması 31
2.3.3.6. Reinert Öğrenme Stilleri Sınıflaması 32
2.3.3.7. Honey ve Mumford Öğrenme Tercihleri Modeli 35
2.3.3.8. Jung'un Öğrenme Tipleri Teorisi 37
2.4. Öğrenme Stratejileri 40
2.4.1. Tanımı, Özellikleri ve Kapsamı 40
2.4.2. Öğretme ve Öğrenme Sürecinde Öğrenme Stratejilerinin Rolü 42
2.4.3. Öğrenme Stratejilerinin Sınıflandırılması 44
2.4.3.1. Weinstein ve Mayer'in Sınıflaması 44
2.4.3.2. Çeşitli Sınıflamalar 47
2.5. Öğrenme Stilleri ve Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişki 49
2.6. Öğrenme Stillerinin Eğitimdeki Önemi 51
2.7. Stil Odaklı Öğretim Tasarımı 53
2.8. Öğrenme Stillerin Gerekliliği 54
2.9. İlgili Araştırmalar 56

BÖLÜM III
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

3.1. Araştırmanın Modeli 61
3.2. Evren ve Örneklem 61
3.3. Veri Toplama Aracı 61
3.4. Veriler ve Toplanması 61

3.5. Verilerin Analizi..... 62

BÖLÜM IV
BULGULAR

4.1. Karşılaştırma Testleri..... 66
4.2. İlişki Testleri..... 73

BÖLÜM V
SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç..... 77
5.2. Öneriler..... 79

KAYNAKÇA..... 81
EKLER..... 86
ÖZGEÇMİŞ..... 92

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Öğrenme Adımlarına Yönelik Öğrenme Stilleri 29
Tablo 2. Jung'un Kişilik Tipleri 38
Tablo 3. Özümleyici, Ayırt Edici ve Dönüştürücü Öğrenme Stillerine Sahip Bireylerin Kullanabileceği Öğrenme Stratejileri 51
Tablo 4. Okul Türü ve Sınıf Düzeyi Dağılımı 63
Tablo 5. Okul Türü ve Sınıf Düzeyi Ayrımında Kişisel Bulgular 64
Tablo 6. Okul Ayrımında Öğrencilerin Ölçek Puanlarının Sınıf Açısından İncelenmesi 66
Tablo 7. Sınıf Ayrımında Öğrencilerin Ölçek Puanlarının Okul Türü Açısından İncelenmesi 69
Tablo 8. Ölçek Puanlarının Okul Türü Açısından İncelenmesi 72
Tablo 9. Resmi Okulda Öğrenim Gören 5 ile 8.Sınıf Öğrencilerinin Ölçek Puanları Arasındaki İlişki 74
Tablo 10. Özel Okulda Öğrenim Gören 5 ile 8.Sınıf Öğrencilerinin Ölçek Puanları Arasındaki İlişki 75
Tablo 11. Okul Türü ile Öğrenme Stili Arasındaki İlişki 75

BÖLÜM I

GİRİŞ

Öğrenme, insanoğlunun en önemli ve yaşam boyu sürecek olan bir yeteneğidir. Bu süreç ise kişiden kişiye farklılık göstermektedir. Öğrenciler ders çalışırken veya yeni bir bilgiyi öğrenmeye çalışırken nasıl bir yol izlenmesi gerektiği konusunda zorluk çekmektedir. Her bireyin öğrenme ve algılama düzeyi farklı olduğu için, probleme dayalı çözümlere de ayrı yaklaşılmaktadır. Derslerdeki başarıya en üst seviyeye getirmek için öğretmenlerin her bir öğrencisini iyi tanıması gerekmektedir ve aynı zamanda öğretim sürecinde öğrencilerin kendi öğrenme yöntemlerindeki farklılıklarını göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Öğrenciyi tanımadan onun hazır bulunuşluk düzeyleri bilinmeden öğretme – öğrenme süreci gerçekleştirildiği zaman, öğrencilerin dersten kopma, dinlememe, sıkılma ve başarısızlığı kabul etme gibi duyguları ön plana çıkmaktadır.

> Geçmişten günümüze eğitim-öğretimle ilgili olarak birçok kuram, model, strateji geliştirilmiş ve eğitim teknolojisinde meydana gelen gelişmeler, eğitim-öğretim faaliyetlerini önemli ölçüde etkilemiştir. Ancak bunların hiçbiri öğretmenin eğitim-öğretimdeki önemini ortadan kaldırmamıştır ve öğretmen halen eğitimdeki en önemli unsurlardan biridir. Çağın gereği olarak öğretmenden yetiştirmesi beklenen insan profilinde değişiklik olduğu reddedilemez bir gerçektir. Bilgi çağı olarak adlandırılan yaşadığımız zaman diliminde, insanların çok hızlı bir şekilde artan ve yenilenen bilgi yığınlarının tümüne sahip olmaya çalışmak gibi anlamsız bir çaba yerine bilgiye ulaşmanın ve gerekli yerlerde kullanabilmenin yollarını öğrenmeleri gerekmektedir. Onların entelektüel, sosyal ve kişisel gelişimlerini destekleyecek etkinlikleri düzenlemeli ve gerekli ortamı sağlamalıdır. Eleştirel düşünme, problem çözme ve performans becerilerine özendirmek için çeşitli öğretim stratejileri uygulamalıdır (MEB, 2002).

İnsanı toplumsal bir varlığı yapan, öğrenme yeteneğine sahip olup ve bu onu diğer canlılardan ayıran en önemli özelliklerden biridir. Bildiğimiz üzere, insanlar doğduğu andan itibaren sosyal bir çevre içerisindedir. Gerekli olan davranışları(refleksler) doğuştan sahip olduğu özellikler ve çevre etkisiyle öğrenmektedir. İnsanlar bir yaşam boyu öğrenmektedirler ve bireyin davranışlarında uzun süreli değişikli meydana getirdiği görüşünde bağdaştırılmaktadır (Erden, 2008).

Doğada en gelişmiş sistem insandır. İnsanoğlunu çözmek ve davranışlarını anlayabilmek oldukça zor ve karmaşık bir durumdur. Eğitim sürecinde öncelikle ortak noktalara başvurulur ve programlar ona göre kurulur. Sonrasında ise her bireye uygun olarak ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurarak ayarlamalar yapılmaktadır (Kuzgun ve Deryakulu, 2009).

Her birey, öğrenir. Fakat her birey aynı hızda öğrenmemektedir. Bazıları çok hızlı yeni bilgiyi algılayıp sentezler ve uygulamaya konmaktadır, bazıları ise daha yavaş bir öğrenme süreçten geçmektedir ve zorluklar yaşamaktadır. Bu gibi durumların başlıca sebepleri ise bireylerin arasında sahip olunan kişisel farklılıklardır ve bunlar öğrenme süreci içerisinde ön plana çıkmaktadır. Diğer yandan ise öğretmenin de konuları anlayışlı ve hazır bulunuş hallerine göre uyguladığı yöntem ve teknikler öğrenme de çok büyük bir rol oynamaktadır. Öğretmen öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurarak dersi hazırlaması gerekmektedir.

Tek düze bir eğitim ortamı öğrencilere haksızlık yaratması ile birlikte, aynı zamanda farklı kişisel özelliklere sahip olan bireyleri eğitim de geri plana atmaktadır. Bu yüzden öğrencilerin bilgiyi algılama, işleme, düzenleme, problem çözme ve ürünü ortaya koyma şekillerindeki farklılıklarını göz önünde bulundurulması ve buna bağlı olarak öğrenme süreçlerin tasarlanması ve uygulanması ile pek çok bilgi var olmaktadır.

Eğitimde kalitenin artırılmak isteniyorsa, öğrencilerin de akademik başarılarının üst seviyelere çıkarılmasını amaçlanıyorsa, öğrencilerde var olan ve en büyük önemi arz eden bireysel farklılıklarının biri olan öğrenme stillerine göre bir eğitim uygulanmasıdır. Bu konuda ki en büyük görev öğrencilerden ziyade öğretmenlere yüklenmektedir. Çünkü öğretmenler öğrencilerin eseridir.

Eğitimde öğretmenlerin sadece ders anlatmasını değil aynı zamanda öğrencilerin de farklılıklarını göz önünde bulundurarak dersi işlemek ve hazır hale getirmek zorundadır.

Öğrenme stillerin kavramını ilk defa 1960 ta Rita Dunn tarafından ortaya konulmuştur. Zaman geçtikçe farklı öğrenme stillerine bağlı olarak farklı araştırmacıların farklı açıklamaları yapılmıştır. Örneğin; Kolb (1984, s. 38) de öğrenme stillerini *'bilginin deneyimler yoluyla oluşması süreci'* olarak tanımlarken, Felder and Silverman (1988) öğrenme stilleri 2 adımdan oluşmaktadır – bilgiyi algılamak ve yapılandırmak. Bugünlerde çok fazla öğrenme stilleri modelleri mevcuttur.

Öğrenme stillerin gelişmesinde ve bireyin öğrenmesinde yetenek çok önemli bir faktördür. Öğrenme sürecini kolaylaştırmak adına bireyin algılama, düzenleme, ve

ilişkilendirme yeteneği oluşması gerekmektedir. Öğrenenin stilinin üç farklı boyut olmak üzere bilişsel, duyusal ve fizyolojik olarak incelenmektedir. (Ekici, 2003)

Özellikle 2000'li yılların başında psikolojik ve eğitsel anlayışlar baskın olmaya başlarken, bireylerin kişisel farklılıklarının da eğitim-öğretim sürecinde dikkate alınması gerektiğini vurgulanmıştır (Veznerdaroğlu ve Özgür, 2005).

Bireyler karşılaştıkları her hangi bir durumda kendini ifade etmenin biçimini seçmekte zorluk çekebilmektedirler. Stiller ise bireyin durumuna bağlı olarak (yaş, cinsiyet) ve var olan veya halen keşfetmemiş yeteneklerini açığa çıkarmaktadır.

1.1. Problem

Eğitimi her açıdan daha verimli hale getirmek için bireyin zekâ, tutum, davranış ve fizyolojik durumları bu süreci izlerken dikkate alınması gereken hususlardır. Öğrencinin kendinin farkında olması, öğrenme stilinin belirlenmesi, uygulanması ve sürdürmesi ile birlikte akademik başarısını ve topluma birey kazandırma yolu açmaktadır.

Bireylerin çoğu nasıl ders çalışması yöntemlerinden, problemlere ne tür bir yaklaşım kullanmaları gerektiğinden bir haber oldukları için öğrenme sürecinde karşılan problemleri kendileri için çözülmez hale gelmektedir. Bu ise dersten soğuma, uzaklaştırma ve sıkılma duygularını uyandırmaktadır.

Nunley'in (1980) Basamaklı Öğretim Modeli ne göre (Köksal, 2017);" Her öğrencinin öğrenme stili ve öğrenme stratejisi farklı olabilir. Bu nedenle her öğrenciye aynı yöntem ve tekniği uygulamak sorun olabilir…"

Bu yüzden her bireyin öğrenme stilin belirlenmesi, öğreticilerin bu stillere uygun öğretimi tasarlamak ve bireyin daha başarı olabileceği yönünde görüşler belirtilmektedir. Tekniklerin ve öğrenme stillerin saptanması ve eğitimin amaçlarına uygun olarak uygulanması eğitimcilerin ilk ve en önemli adımıdır (Mutlu, 2008).

Öğrenme stili ile bireyin eğitim ortamı kolaylaştırılacaktır. Bu yüzden eğitim ortamın ne kadar çok çeşitlendirilirse, öğrenciler de kendine uygun olan öğrenme stilini seçip öğrenmesini kolaylaştırmaktadır (Ekici, 2003).

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı; resmi ve özel okullarda öğrenim gören Ortaokul düzeyindeki öğrencilerin İngilizce dersinde kullandıkları öğrenme stillerini belirlemektir.

Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

1. Resmi ve özel ortaokul 5. ve 8.sınıf öğrencilerin okul ayırımında öğrenme stilleri arasında farklılık var mıdır?
2. Resmi ve özel ortaokul 5. ve 8.sınıf öğrencilerin sınıf ayırımında öğrenme stilleri arasında farklılık var mıdır?
3. Devlet ve özel okullarda olan ortaokul öğrencilerin öğrenme stilleri bakımından farklılıkları var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Öğrenme stiller hakkında çok fazla sayıda araştırmalar bulunmaktadır fakat bazı konulara yeterli açıklamalar ele alınmamıştır. (Kang ve Banaj, 2006).Bu araştırma ile hem öğretmenlerin hem de bizzat öğrencilerin kendi öğrenme stillerin farkında vardıkları zaman başarılarını ve çalışmalarını nasıl yükseltebilecekleri belirlenerek okullarda bu eğitimin verilmesinin sağlanması ümit edilmektedir.

Her bireyin farklı kalıtsal özelliklerin olması nedeniyle yeni bir şey üretip başarılı olasılığı olduğu gibi, farklı bir şey denemek istedikleri zaman başarısızlığı tatma oranı da yüksektir. Öğrenenin, kendi yeteneklerine göre yönlendirilmesi ve benlik algısını kavrayarak eğitim açısından büyük katkı sağlanmış olacaktır.

Bireyin öğrenme stillerini ortaya konmasıyla benlik kavramları gelişecektir ve var olan bireysel farklılıklar dikkate alınacaktır. Bu konu eğitimcilerin de tecrübelerine katkı sağlaması sebebi ile dikkate alınması önem arz etmektedir.

1.4.Sınırlıklar

Araştırma Adana il merkezindeki resmi ve özel okullarda öğrenim gören 5. ve 8. Sınıf öğrencileriyle sınırlıdır.

1.5. Sayıltılar

Araştırma için seçilen örneklem evreni temsil eder,

Ölçekte verilen cevaplar doğru ve samimi olarak cevaplamışlardır.

1.6.Tanımlar

Öğrenme: Belli durumlara karşı davranış oluşturması ve gerektiği zamanlarda bu davranışı değiştirme yeteneğidir.

Öğrenme Stili: Bireyin kendi tercihiyle belirlediği öğrenme yöntemidir. Çevresel faktörlerle birlikte kişinin doğuştan getirdiği gelişimsel özelliklerin öğrenme üzerinde farklı deneyimlerle yaşanmasına denir.

Öğrenme Strateji: Bireyin öğrenmesini kolaylaştıran ve etkileyen süreçleri, etkili öğrenme için yapılan ve bilgi belleğe kodlanması ve geri çağrışım için kullanılan işlemdir.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Eğitim ve Öğrenme

2.1.1. Eğitim Kavramı

Eğitim ile ilgili pek çok tanımla karşılaşılmaktadır. En genel anlamıyla eğitim, insanları belirli amaçlara göre yetiştirme sürecini ifade etmektedir. Bu süreç içerisinde insanların kişiliği farklılaşmaktadır. Bu farklılaşma ise eğitim sürecinde kazanılan bilgi, tutum, beceri ve değerler aracılığıyla gerçekleşmektedir. Eğitim aynı zamanda öğrenciler ile bazen planlı bazen ise plansız olarak öğrenmeyi gerçekleştiren ve davranış değişikliği meydana getiren durumların bütünü olarak da tanımlanmaktadır. Başka bir tanıma göre ise eğitim, en uygun program, yöntemler ve araç-gereç kullanılarak belirli hedefler doğrultusunda bir bütün olarak bireyin kişiliğinin geliştirilmesini ve etkin biçimde çevresine uyum sağlamasını amaçlayan dinamik nitelikte bir süreçtir (Turan, 2015, s. 3-4).

Türk Dil Kurumu sözlüğünde ise eğitim; "Çocukların ve gençlerin toplum yaşantısında yerlerini almaları için gereken bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine ve kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde ya da dışında, doğrudan veya dolaylı olarak yardım etme, terbiye" şeklinde tanımlanmıştır (http://www.tdk.gov.tr).

Çeşitli eğitimciler ve kuramcılar tarafından eğitimin birbirinden farklı pek çok tanımının yapıldığı dikkat çekmektedir. Eğitim kavramının farklı şekillerde tanımlanmasındaki sebeplerden biri, kavramın kapsamının oldukça geniş olmasıdır. Örneğin çocuk eğitimi, yetişkin eğitimi gibi belirli bir kitleye yönelik eğitimden bahsedilebildiği gibi trafik eğitimi, sağlık eğitimi gibi belirli bir alana yönelik eğitimden de bahsedilebilmektedir. Ayrıca dinamik bir yapısının olması da eğitimin tanımlanmasını zorlaştırmaktadır. Yapısında değişim olan kavramların değişmez ve net bir tanımını yapmak son derece güç olmaktadır. Bunun dışında eğitim, birbirinden farklı eğitim felsefelerine dayanabilmektedir. Dolayısıyla her felsefi akımın temelleri, bakış açıları, kullandıkları yöntemler farklı olduğundan eğitim tanımları da farklı olabilmektedir (Sayın, 2014, s. 4-5).

Eğitimin amaçları incelendiğinde ise toplumsallaştırma ve kültürlenme şeklinde iki temel kavramla karşılaşılmaktadır. Toplumsallaştırmak, toplum tarafından konulan sözlü ve yazılı olmayan kuralların benimsenmesini sağlamaktır. Kültürlenme ise tarihsel süreçte önceki nesillerden sonraki nesillere geçerek devam eden kültürel değerlerin bireylere kazandırılması ve geliştirilmesidir. Eğitim genel olarak bireyleri toplumsallaştırmayı ve kültürlenmeyi amaçlamaktadır. Bunlarla birlikte insanlar tarafından kuralların anlaşılması uygulanması ve bu kuralların geliştirilerek onlara katkıda bulunabilecek seviyeye ulaşılması da eğitimin amaçları arasındadır. Eğitim ayrıca bireyleri verimli, çalışkan ve girişimci insanlar hâline getirmeyi de hedeflemektedir. Verimlilik kısaca insanın hem kendisine hem ailesine hem de çevresine ve yaşadığı topluma faydalı olmasıdır. Bireyin kendi başına karar verebilmesi ve var olabilmesi de eğitimin büyük bir hedefidir (Sayın, 2014, s. 6).

2.1.2. Öğrenme Kavramı

İnsanların hayatlarını devam ettirebilmeleri, büyük oranda çevrelerinde yaşanan değişim ve yeniliklere başarılı bir biçimde uyum sağlayabilmelerine bağlıdır. Bu uyumun gerçekleşmesi ise yalnızca öğrenme ile mümkün olmaktadır. Dolayısıyla insanın çevresine nasıl uyum sağladığı, hayatını sürdürmesinde temel bir koşuldur. Buradan hareketle öğrenmenin de temel bir araç olduğu söylenebilir. Diğer taraftan insan davranışlarının büyük bir kısmı sonradan öğrenilmiş olan davranışlardan meydana gelmektedir. Bu açıdan hayatın bütün aşamaları öğrenme ile alakalıdır (Senemoğlu, 2010, s. 87).

Tıpkı eğitim gibi öğrenme kavramı da karmaşık bir yapıda olup hakkında çok fazla tanım yapılmış bir kavramdır. Çeşitli eğitimci, araştırmacı ve kuramcılar farklı bakış açıları ile öğrenmeyi ele alarak onu farklı şekillerde tanımlamıştır. Bazı başlıca öğrenme tanımları şu şekildedir:

- Öğrenme, yaşantı ya da tekrar yolu ile organizmanın davranışlarında oluşan oldukça kalıcı değişmelerdir (Bacanlı, 2002, s. 145).
- Öğrenme, doğuştan getirilen eğilimleri, davranışları ve olgunlaşmayı, organizmada ilaç vb. gibi etkilerle meydana gelen geçici durumları kapsamayan, çevredeki etkileşimler aracılığıyla davranışların değiştirilmesi ya da oluşması sürecidir (Senemoğlu, 2005, s. 88).

- Bireyin kendisi ve çevresi ile olan etkileşimleri sonucundaki yaşantıların birey üzerinde oluşturduğu değişikliklerdir (Turan, 2015, s. 5).
- Öğrenme, değişen çevresel koşullara organizmanın uyum sağlama yetilerinden biridir (Alıcı, 2009, s. 5).
- Pekiştirmenin bir sonucu olarak öğrenme, davranış ya da potansiyel davranışta sürekli bir değişmenin meydana gelmesidir (Aşkın, 2006, s. 19).
- Türk Dil Kurumu Sözlüğünde öğrenme; "Bilgi edinmek, bellemek, yetenek ve beceri kazanmak" şeklinde tanımlanmıştır (www.tdk.gov.tr).

Öğrenme genel olarak, potansiyel davranışta deneyimler ve yaşantılar sonucunda meydana gelen kalıcı değişmelerdir. Bu tanımda üç önemli öğe mevcuttur. İlk olarak öğrenme, yaşantı ve deneyime dayalı olmak zorundadır. İkincisi, öğrenmenin gerçekleşmesi için davranışların gözlemlenebilir davranışlar olması gerekmemektedir. Gelecekte yapılacak potansiyel davranışlar da öğrenme sonucu olabilmektedir. Üçüncü ve son öğe ise birey üzerinde öğrenmenin kalıcı etkiler bırakmasıdır (Özbay, 2004, s. 133).

Öğrenme özetle, büyüme ve değişik etkilerle vücutta meydana gelen geçici değişmelere atfedilemeyecek, yaşantı ürünü olarak oluşan davranışta veya potansiyel davranışta iz bırakan değişmedir. Verilen tanımlardan hareket ederek öğrenmenin özellikleri şu şekilde sıralanabilir (Budakoğlu, 2011, s. 9):

- Davranışta bir değişme gerçekleşmesi
- Gerçekleşen değişimin sürekli olması
- Değişimin yaşantı kazanma neticesinde gerçekleşmesi
- Davranıştaki değişimin hastalık, yorgunluk, ilaç alma gibi geçici etkileri olan unsurlara dayalı olmaması
- Değişimin yalnızca büyüme sonucu oluşmaması

2.1.2.1. Öğrenmeyi Etkileyen Etmenler

Bir süreç olan öğrenme, çeşitli etmenlere bağlı şekilde ilerlemektedir. Genel olarak öğrenmenin etmenleri öğrenen, öğrenme malzemesi (öğrenilen), öğrenme yöntemi, öğrenme ortamı ve öğreten olmak üzere toplamda beş tanedir. Ancak öğrenmeyi etkileme açısından ele alındığında öğreten ve öğrenme ortamının öğrenme

üzerinde doğrudan etkisinin olmadığı, diğer etmenleri etkileyerek öğrenmeyi dolaylı yoldan etkilediği görülmektedir. Dolayısıyla öğrenmeyi etkileyen etmenler öğrenen, öğrenme malzemesi ve öğrenme yöntemi ile ilgili etmenlerdir.

2.1.2.1.1. Öğrenen ile İlgili Etmenler

Öğrenen ile ilgili etmenler, öğrencilerin kendi kişisel özelliklerini ortaya koyan, hem genetik hem de çevrenin etkisiyle edinmiş oldukları bireysel farklılıkları ifade etmektedir. Bu etmenler şu şekilde sıralanabilmektedir (Bacanlı, 2010):

- Türe Özgü Hazır Oluş: Öğrenme eylemini gerçekleştirecek olan organizmanın, istenilen davranış veya davranışları gösterebilmesi için gerekli olan biyolojik donanıma sahip durumda olması demektir.
- Olgunlaşma: Vücuttaki organların, kendilerinden beklenmekte olan fonksiyonları yerine getirebilecek seviyeye gelmesi için, öğrenmeye dair yaşantılardan bağımsız olarak, genetiğin etkisiyle geçirmiş oldukları biyolojik değişimlerdir. Olgunlaşma, organizmanın çevreye uyum sağlaması için gereken etkinlikleri yapabilecek seviyeye ulaşmasıdır. Öğrenmenin istenilen oranda gerçekleşebilmesi için öğrenme sürecinin olgunlaşma düzeyine uygun bir zamanda başlatılması son derece önemlidir.
- Genel Uyarılmışlık Hâli ve Kaygı: Uyarılmışlık seviyesi bireyin çevredeki uyarıcıları alma derecesi şeklinde tanımlanabilmektedir. Birey, çevreden çok az sayıda uyarıcı alıyor ve/veya genel olarak kapalı durumda ise uyarılmışlık seviyesi düşüktür. Kaygı ise güçlü dürtü ya da isteğin amacına ulaşamayacak gibi göründüğü durumlarda ortaya çıkan ve bireyin tedirgin eden bir duygudur. Kaygının öğrenme üzerindeki etkisi genel uyarılmışlık seviyesi ile benzerlik göstermektedir. Çok yüksek ve çok düşük kaygı seviyeleri öğrenmeyi zorlaştırmaktadır. En uygun seviyede (orta seviye) kaygı duymak ise öğrenmeyi teşvik etmekte ve kolaylaştırmaktadır.
- Eski Yaşantılar: Öğrenmenin gerçekleşebilmesi için uygun önbilgilerin bireyde bulunması gerekmektedir. Birey, öğrenmeyi kolaylaştıracak olan başka bilgilere sahip durumda ise öğrenme işi kolaylaşmaktadır. Bunun tam tersi de gerçekleşebilmektedir. Bireyin sahip olduğu bilgiler yeni bilgiler edinmesini zorlaştırabilmektedir. Bu durum öğrenmede transfer ya da

aktarma olarak adlandırılmaktadır. Önceden edinilmiş bilgiler, eğer yeni bilgilerin edinilmesini zorlaştırıyorsa buna olumsuz aktarma; kolaylaştırıyorsa olumlu aktarma denilmektedir.

- Motivasyon (Güdü): Herhangi bir şekilde bir eylemde bulunma eğilimine güdülenme, bu eğilime sebep olan belirli bir istek ya da ihtiyaca ise güdü denilmektedir. Güdüler, organizma içinde ortaya çıkan bir ihtiyaçtan doğmakta ve organizmayı bu ihtiyaçların karşılanması için harekete geçirmektedir. Öğrenmeye güdülenmiş olmak bireyin öğrenmesini kolaylaştırmaktadır.
- Dikkat: Bilincin belirli bir nokta üzerinde toplanmasıdır. Öğrenmenin iyi bir şekilde gerçekleşmesi için öğrenen bireyin derse karşı dikkatli olması önemli ve gereklidir. Bu da kaygılandırma ve pekiştirme yolu ile güdüleyerek sağlanabilmektedir.

2.1.2.1.2. Öğrenme Malzemesi ile İlgili Etmenler

Öğrenme malzemesinin bir takım özellikler taşıması, öğrenmeyi zorlaştırıcı ya da kolaylaştırıcı etkilerde bulunabilmektedir. Öğretmen tarafından etkin bir öğrenme çevresinin oluşturulabilmesi için öncelikle öğrenme malzemesi üzerinde düzenlemeler yapılması ve öğretmenin malzemelere hâkim durumda olması gerekmektedir. Öğrenme malzemesi ile ilgili etmenler şu şekilde sıralanabilmektedir (Budakoğlu, 2011, s. 15):

- Algısal Ayırt Edilebilirlik: Algı, dikkati belirli bir şeye yönelterek o şeyi idrak etmek, onun bilincine varmak olarak tanımlanmaktadır. Gelen bir uyaranı zihnin anlaması, tanıması ve özümlemesi algı sürecidir. Algısal ayırt edilebilirlik ise öğrenme malzemesinin çevredeki diğer uyarıcılardan ayırt edilebilmesidir.
- Kavramsal Gruplandırma: Pek çok bilgi ile karşı karşıya kalındığında belirli özelliklerine göre onları gruplandırmak, zihinde daha uzun süreli bir kalıcılığı sağlamaktadır. Kavram öğrenme, yüksek seviyede bilişsel süreçler ile çeşitli örneklerin karşılaştırmasını yaparak genellemeye gidilmesini gerektirmektedir. Belirtilen sınıflandırmalar incelendiğinde öğrenmeyi etkileyen etmenlerin bazılarının içsel etmenler (zekâ, olgunlaşma, yaş, yaşantılar, denetim odağı, genel uyarılmışlık hâli, öz saygı gibi), bazılarının

ise dışsal etmenler, başka bir deyişle çevresel etmenler (okul, öğretmen, arkadaş çevresi, öğretmenin kullandığı yöntem, stratejiler, araç-gereç gibi) olduğu görülmektedir.

- Anlamsal Çağrışım: Ele alınmakta olan konu, bazı başka bilgi birikimleri ile ilgili olmalıdır. Birbiriyle benzerlik gösteren uyarıcılar daha kolay şekilde öğrenilmektedir.

2.1.2.1.3. Öğrenme Yöntemi ile İlgili Etmenler

Öğrenme yöntemi ile ilgili etmenler, öğrenme sürecinin etkili bir şekilde kullanılıp kullanılmamasıyla ve öğretmenin sınıf içerisinde etkili bir öğrenme ortamını oluşturabilmesiyle ve genel yeterliliğiyle ilgilidir. Bu etmenler şu şekilde sıralanabilmektedir (Süral, 2008):

- Öğrenmeye Ayrılan Zaman: Genel olarak öğrenme için ayrılan zaman incelendiğinde, öğrenme yöntemlerini toplu çalışma ve aralıklı çalışma şeklinde sınıflandırabilmek mümkündür. Toplu çalışma, derse yalnızca sınav zamanında çalışılması anlamına gelmektedir. Aralıklı çalışma ise, ilgili konunun her hafta ya da her gün tekrar edilmesi, sistematik bir şekilde derse çalışılması anlamındadır.
- Öğrencinin Aktif Katılımı: Öğrenmesini kendi yönlendirebilen bireyler, kendi davranışlarını gözlemleyerek onları düzeltmeye çalışmaktadırlar. Bireyin öğrenmeye güdülenmiş durumda olması öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.
- Öğrenilen Konunun Yapısı: İşlenen konunun yapısına göre kullanılacak olan öğrenme yöntemleri bütün hâlinde çalışma ve parçalara bölerek çalışma şeklinde ikiye ayrılabilir. Hangisinin daha faydalı olduğu işlenen konuya bağlı olarak değişmektedir.
- Geri Bildirim: Geri bildirim, genel olarak yapılan çalışmalar, ortaya konup tamamlanan ve kazanılan becerileri ve öğrenme üzerinde doğrudan etkisi olan düşünceler üzerine sunulan öneriler ve yapıcı gözlemlerdir. Etkili bir öğrenme için bireyin ne oranda öğrenip öğrenmediğinin hemen bilgisinin verilmesi gerekmektedir. Geri bildirim anında verilmezse, geçen süre öğrenme güdüsünü zayıflatmaktadır.

2.2. Öğrenme Kuramları

Kuram kavramı, bir takım olayların oluş sebeplerini bulmak amacıyla öneriler getirmekte olan hükümler kümesi şeklinde tanımlanabilmektedir. Kuram bir anlamda, belirli fikirlerin önceden tasarlanmış olan planlara uygun şekilde hayata geçirilmesini sağlayan bir plandır. Kuram aynı zamanda hareket için hem temel alınan hem de izlenen bir yoldur (Kaya, 2012, s. 2).

Öğrenme alanında da çeşitli kuramcılar tarafından öğrenmeyi farklı şekillerde açıklayan, öğrenmenin temellerini, ilkelerini, özelliklerini ve nasıl gerçekleştiğini ifade eden pek çok kuram geliştirildiği görülmektedir. Başlıca öğrenme kuramları; bilişsel, duyuşsal, davranışçı ve nörofizyolojik öğrenme kuramlarıdır.

2.2.1. Bilişsel Öğrenme Kuramları

Bilişsel öğrenme kuramı; çevredeki uyaranların algılanması ve kodlanması, ilke ve kavram öğrenme, eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin kazanılması, yeni bilgilerin eski bilgiler ile karşılaştırılması ve bu bilgilerin belleğe depolanması, sonrasında hatırlanması gibi çeşitli zihinsel süreçlerle ilgilenmekte olup, öğrenme sürecini de bu şekilde açıklamaktadır. Bilişsel öğrenmenin temsilcileri Gestalt okulu psikologları, Piaget, Bruner, Gagne ve Ausubel'dir. Bilişsel kuramcılar insanı merkeze koymakta ve zihinsel süreçlerin bazılarının yalnızca insanlara özgü olduğunu ve öğrenme üzerinde belirleyici olduğunu iddia etmektedirler. Bu doğrultuda yaklaşıldığında zihinsel süreçlerin biçimlendirilmesinde; öğrencinin bireysel özellikleri, içsel süreçleri, öğrenme ve öğretme sürecine etkin katılımı ve güdülenmesi önem taşımaktadır (Işık ve Şenyuva, 2009, s. 147).

Bilişsel öğrenme kuramına göre, bir problem durumunda insanlar, özgün dinamikleri ile öğrenmeyi gerçekleştirmektedirler. Öğrenme, önceden sahip olunan bilgilerin yeni bağlantılar kazanması, karşılaşılan problemle ilgili bilgilerin depolanması ve uygun nitelikte olan çözüm seçeneklerinin belirlenmesi şeklinde toplamda üç temel bilişsel süreç içerisinde gerçekleşmektedir. Biliş kavramıyla duyu organları tarafından alınan girdilerin, algı ile bellek süreçlerinde işlenerek çıktı hâline dönüştürülmesi kastedilmektedir. Başka bir ifade ile genel olarak dünyayı ve çevrede gerçekleşen olayları anlamaya yönelik olarak insan zihninin yapmakta olduğu bir icraat olan biliş; dıştan gelen uyarıların algılanması ve elde edilen bilgilerin bellenmesi ile hatırlanması

sayesinde zihinsel ürünlerin mantık ve kalite yönünden değerlendirilmesini içeren zihinsel faaliyettir (Sağlam, 2009, s. 259).

Bilişsel kuramın öğretim ilkeleri şu şekildedir (Kılıç, 2009):

- Öğrenmede geçmiş yaşantı son derece önemli olduğundan, öğrenme yaşantıları bireylerin ön bilgileri düşünülerek düzenlenmelidir.
- Birey, öğrenmeyi kendisi gerçekleştireceğinden öğreneceklerini ne şekilde öğreneceği ona öğretilmelidir.
- Öğrenilmiş ve anlamlandırılmış bilgiler çok daha hızlı öğrenilmekte iken anlamsız bilgiler zor öğrenilmekte ve çabuk unutulmaktadır. Bilgilerin anlamlandırılarak öğretilmesi gerekmektedir.

2.2.2. Duyuşsal Öğrenme Kuramları

Duyuşsal öğrenme kuramında öğrenmenin daha ziyade benlik ve ahlak gelişimi ile ilgisi üzerinde durulmaktadır. Öğrenmeye bağlı olarak bireyde meydana gelen davranış değişikliklerinin oluşan duyusal farklılıklarla meydana geldiği ileri sürülmektedir. Öğrenen bireyin kendini bilmesi, psikolojik açıdan kendine güvenen bir kişi olması, özsaygısının iyi seviyede olması ile öğrenme iyi bir şekilde gerçekleşebilmektedir. Duyusal kuramcılar tarafından öğrenmede psikomotor gelişim ve bilişsel gelişim kadar duyusal gelişimin de son derece önemli olduğu vurgulanmaktadır (Özdemir, 2017, s. 11).

Duyuşsal öğrenmedeki öğretim ilkeleri şu şekildedir (Turan, 2015, s. 7-8):

- Eğitimin, öğrencinin kendisine güvenmesinde, yüksek akademik beklentiler taşımasında ve yeterliğine inanmasında öğrenciye yardımcı olması gerekmektedir.
- Eğitimin duygusal, sosyal, bedensel ve akademik olmak üzere dört boyuta sahip olan benlik kavramını dikkate alması gerekmektedir.
- Eğitim, öğrencinin öz saygısına asla zarar vermemelidir.
- Zoru başaran öğrencilere başardığının hissettirilmesi gerekmektedir.
- Akademik başarısızlık, öğrencinin kişiliğine saldırmak için bir gerekçe olmamalıdır.

- Sağlıklı benlik gelişimi için öğrencilere hiçbir zaman kötü bir insan muamelesi yapılmamalı ve onlara hitap ederken yakışıksız sıfatlar kullanılmamalıdır. Öğretmen tarafından öğrencinin benlik duygusuna değer verilmelidir.
- Ahlâk gelişimindeki en etkisiz yöntem nasihat vermektir. Dolayısıyla nasihat yerine ahlâk gelişiminde öğrencilere kuralları öğrenebilecekleri yaşantıların sunulması gerekmektedir. Ahlaki değerler, belirli bir ders altında değil, bütün derslerin içerisine serpiştirilmiş olan tartışmalarla çok daha kolay kazandırılabilir. Ebeveynler ve öğretmenler, sözleri ile değil davranışları ile ahlaki birer model olmalıdırlar.

2.2.3. Davranışçı Öğrenme Kuramları

Davranış, her şeyden önce herhangi bir organizmanın belirli bir durumda yaptığı hareketler ve gösterdiği tepkilerdir. Davranış kavramı genellikle dışarıdan gözlemlenebilen hareketleri ifade etmektedir. Davranışçı öğrenme kuramları daha çok davranışların nasıl kazanıldığı üzerinde durmaktadır. Bu yaklaşıma göre öğrenme, uyarıcı ile davranış arasında öncelikle bir bağ kurularak gelişmekte ve sonrasında pekiştirme yolu ile davranış değiştirme şeklinde gerçekleşmektedir (Kaya, 2012, s. 2).

Genel anlamda davranışçı yaklaşımın ortaya çıkması 20. yüzyılın başlarına dayanmaktadır. Psikolojinin bir bilim olabilmesi için verilerinin ölçülebilir ve gözlemlenebilir olması düşüncesinden hareketle ortaya çıkmış olan davranışçılık, kısaca uyaran ve tepki psikoloji şeklinde ifade edilebilmektedir. Davranışçılar tarafından organizma içinde olup bitenler dikkate alınmamaktadır (Mantar, 2009, s. 16).

Davranışçı kuramlarda kullanılan öğrenme ilkelerinin büyük bir kısmı, çeşitli hayvanlar üzerinde gerçekleştirilen laboratuvar deneyleri neticesinde elde edilmiştir. Bu bulgulara dayanarak insanlardaki öğrenme süreci açıklanmaya çalışılmıştır. Öğrencilere öğretilecek olan davranışların önceden tespit edilmesi ve şartlandırma yoluyla bu davranışların öğrencilere öğretilmesi, böylelikle öğrencilerin kontrol altına alınması davranışçı yaklaşımın temel amacını oluşturmaktadır (Güneş, 2007, s. 36).

Davranışçı yaklaşım açısından öğrenme, yaşantı sonucu gözlemlenebilen davranışlarda gerçekleşen kalıcı değişiklik şekline tanımlanabilmektedir. Öğrenmenin yaşantıya dayalı olması, öğrenme sonucunda bir değişikliğin gerçekleşmesi ve bu değişikliğin kalıcı iz bırakması genel öğrenme tanımlarıyla aynıdır ancak davranışçı

yaklaşımda öğrenmenin konusu olan davranışlar yalnızca gözlemlenebilen davranışlardır (Selçuk, 2001, s. 124).

İlgili literatür incelendiğinde, genellikle davranışçı öğrenme kuramcıları tarafından davranış değişimini sağlayan öğrenme süreçleri "Klasik Koşullanma", Operant/Edimsel Koşullanma" ve "Gözlem Yoluyla Öğrenme" şeklinde isimlendirilmektedir (Işık ve Şenyuva, 2009, s. 145).

Klasik Koşullanma, 20. yüzyılın başlarında Pavlov tarafından ilk defa şartlı tepki öğrenmesinin deneysel olarak incelenmesiyle ortaya çıkmıştır. Pavlov, köpeklerin gastrik salgıları üzerine inceleme yaparken, yiyecek getiren kişilerin ayak seslerini duyduklarında köpeklerin salya salgıladıklarını fark etmiştir. Buradan hareketle niçin köpeklerin yiyecek verilmenin öncesinde salya salgılamakta oldukları sorusu üzerinde durmuştur. Pavlov'un gerçekleştirdiği deneyde bir köpek öncelikle ses geçirmez ve tek yönlü penceresi olan küçük bir odaya yerleştirilmiştir. Koşullanmanın oluşabilmesi için ilk önce uyarıcı olarak köpeğe zil sesi dinletilmiştir. Başlangıçta bu uyarıcı nötr bir uyarıcıdır. Bunun sebebi ise köpeğin bu uyarıcıyı aldığında herhangi bir tepki göstermemiş olmasıdır. Daha sonra Pavlov, zil sesinin hemen sonrasında köpeğe et vermiştir. Böylelikle zil sesi ile yiyeceği eşleştirmiştir. Söz konusu eşleştirme tekrar tekrar yapılarak zil sesini duyduktan sonra köpeğin salgılamakta olduğu salya miktarı ölçülmüştür. Deneyin gerçekleşme aşamaları kısaca şu şekildedir (Selçuk, 2001, s. 131-132):

- Nötr Uyarıcı: Herhangi bir tepkiye sebep olmayan uyarıcı
- Şartsız Uyarıcı: Şartsız tepkiye sebep olan başlatıcı uyarıcı
- Şartsız Tepki: Uyarıcıya organizma tarafından doğal olarak verilen tepki
- Şartlı Tepki: Şartlandırma işleminin sonrasında şartlı uyarıcının oluşturduğu tepki
- Şartlı Uyarıcı: Başlangıçta etkisi olmayan ancak şartsız uyarıcı ile eşleştirilmesi durumunda şartlı tepkiyi uyandıran uyarıcı

Klasik koşullanma yoluyla hayvanlar ve insanlar, doğal şekilde tepki göstermekte oldukları uyarıcılardan farklı olan uyarıcılara da aynı tepkileri göstermeyi öğrenmektedirler. Özellikle duygusal tepkiler, fizyolojik tepkiler ve korkular bu yolla oluşmaktadır. Bu açıdan bir sınıf ortamında klasik koşullanmanın uygulama alanı son

derece sınırlıdır. Ancak bu tür koşullanma açıklanmadan davranışçılık akımının öğrenme sürecine nasıl baktığını ortaya koymak güçtür. Pavlov tarafından getirilen koşullanma modeli objektif olup, davranış ve çevre uyarıcıları bu modelde açık ve net olarak gözlemlenebilir ve tanımlanabilir. Bu sebepten ötürü davranışçılık akımının temsilcileri tarafından klasik koşullanma sürecine oldukça büyük bir önem verilmektedir (Fidan, 2012, s. 41).

Operant/Edimsel Koşullanma'da ise öğrenme bir problem çözme süreci olarak ele alınmaktadır. Kuramın temsilcisi olan Thorndike, problemle karşılaşıldığında gerçekleştirilen çeşitli deneme ve yanılma davranışlarından birinin problemin çözümü olduğunu savunmuştur. Thorndike'ın yaptığı çalışmalardan yola çıkan Skinner ise organizmanın gösterdiği bir davranışın pekiştirildiğinde tekrar edilme ihtimalinin arttığını ve klasik koşullanma sürecinden farklı olarak organizmanın çevresiyle aktif bir ilişki içerisinde ele alınması gerektiğini öne sürmüştür. Bu kuram özellikle devimsel/psikomotor ve duyuşsal öğrenmelerin kazandırılmasında büyük bir rol oynamaktadır (Işık ve Şenyuva, 2009, s. 146).

Son olarak gözlem yoluyla öğrenmede ise öğrenme, yaşantıların soyut temsilcileri olan bilgilerin ve gündelik hayattaki davranışların, diğer insanların söylediklerini dinleyerek ve yaptıklarını izleyerek, olay ve nesnelere bakarak, gazete, kitap ve dergileri okuyarak, yani kısa "gözlem" yaparak gerçekleşmektedir. Bu öğrenme sürecinde dört evre mevcuttur. Söz konusu evreler şu şekildedir (Fidan, 2012, s. 128-129):

- Dikkat: İlk evre olan dikkat son derece önemlidir. Bir modelden dikkat etmeden çok fazla bilgi edinilmesi mümkün olmamaktadır. Burada söz konusu olan model bir kişi, görüntü, davranış veya olay olabilmektedir. Dikkat evresi gözlemlenen modelin öğrenilecek konuyla ilgili veya ilgisiz olan özelliklerini seçmek için gereklidir. Birey, seçici dikkat yoluyla gözlemlediği modele daha iyi yoğunlaşmaktadır. Aksi durumda dikkat dağılmaktadır. Gözlemlenen olay karmaşık bir yapıda ise dikkatin toplanması zorlaşmaktadır.
- Hatırda Tutma: İkinci evrede gözlemlenen davranışla alakalı semboller kodlanmakta ve bilişsel olarak bu kodlamalar örgütlenmektedir. Bu esnada gözlemlenen davranış hafızaya transfer edilmektedir. Daha sonra bu örgütlenmeler, zihinde örtülü ya da açık bir şekilde tekrar edilmektedir.

- Yeniden Ortaya Koyma: Bu evrede kontrollü bir şekilde birey tarafından gözlemlenen davranışın yapılması istenmektedir. Gerekli durumlarda geribildirim ve ipuçları verilerek bireyin öğrenmesi gereken davranışı olabilecek en iyi şekilde yapabilmesi sağlanmaktadır.
- Güdülenme: Son evrede ise belirli amaçlara ulaşabilmek için bir güç kazanma söz konusudur. Belirli durumlarda belirli amaçlara ulaşmak ve gerekli olan davranışların yapılabilmesi için organizmaya enerji veren, onu harekete geçiren, duyuşsal bir yükselme yaşamasına sebep olan ve davranışları yönlendirmekte olan bir itici güçtür.

Davranışçılara göre güdüler, modelden öğrenme ve koşullanma yollarıyla öğrenilmektedir. Davranışçı yaklaşımın öğrenmedeki etkililiği, büyük oranda pekiştireçlere bağlı durumdadır. Bu yaklaşım, dışsal güdülenmelere başlı olan bir yaklaşımdır. Yaklaşıma göre öğrenci, kendi amaçlarını bırakarak onu ödüle götürecek amaçlara yönelebilir. Okullarda davranışçı yaklaşımın ilkeleri yaygın olarak uygulansa da öğrencileri güdüleme noktasında tartışmalar mevcuttur (Mantar, 2009, s. 20).

Davranışçı yaklaşımın öğretim ilkeleri ise şu şekildedir (Kılıç, 2009):

- Öğrenci, öğrenme sürecinde aktif olmalıdır.
- Davranışların tekrar edilerek öğrenilmesi gerekmektedir.
- Öğretmenler tarafından öğrencilerin olumlu davranışları pekiştirilmelidir.
- Öğrenmede isteklilik önemlidir.

2.2.4. Nörofizyolojik Öğrenme Kuramları

Nörofizyolojik kuramda iç ve dış çevredeki uyaranların beynin yapısında ne gibi değişimlere sebep olduğu açıklanmaya çalışılmaktadır. Temelde davranışçı kuramın çıkış noktası olan uyarıcı ve tepki düşüncesi, duyuşsal kuramın dayandığı tutumlar ve bilişsel kuramdaki zihinsel süreçlerin tümünün gerçekleştiği kısım beyin olduğundan bu kuramlara oranda Nörofizyolojik kuram çok daha kapsayıcıdır (Aydoğdu, 2014).

Öğrenme bu kuramda biyokimyasal bir değişme şeklinde açıklanmaktadır. Bir diğer ismi beyin temelli öğrenme kuramı olan bu kavram Hebb tarafından sistematik bir hâle getirilmiştir. “Eğer öğrenme, canlı bir dokuya sahip durumdaki beyinde gerçekleşmekte ise beynin öğrenmenin öncesinde ve sonrasındaki yapısı arasında bir

farklılık olmalıdır" düşüncesinden yola çıkan Hebb, öğrenme sonucunda beyinde gerçekleşen fizyolojik değişmeleri araştırmış ve hücre kümeleri ile ardışık safha şeklinde iki kavram ileri sürmüştür (Erden, 2011, s. 62).

Hebb'e göre insanlar, seçkisiz bir biçimde birbiriyle ilişkilendirilmiş olan bir sinir ağıyla dünyaya gelmektedir. Bu sinir ağı, duyusal yaşantılar aracılığıyla organize olmakta ve böylelikle çevre ile etkili bir iletişim kurmayı sağlamaktadır. Hebb tarafından insanların yaşantı oluşturduğu bütün çevresel objelerin, karmaşık yapıdaki bir nöron grubunu uyardığı iddia edilmektedir. Bu karmaşık nöron grubu ise hücre kümeleri ismini almaktadır. Hücre kümeleri aynı anda etkin oldukları zaman birbirleriyle ilişkili şekilde görev yapmaktadırlar. Çevredeki sıradan olayların hepsi bir hücre kümesi oluşturmakta ve bu olayların bir arada gerçekleşmesi durumunda hücre kümeleri de aynı anda aktif duruma geçmektedirler. Bu sebeple gruplar arasında bir bağ oluşmaktadır. Örneğin, bebeğin ayak sesi duymasında bir hücre kümesi oluşmaktadır. Bu küme aktiften bebek bir yüz görür ve başka bir hücre kümesi meydana gelir. Ayak sesi hücre kümesi ile yüz hücre kümesi bağlanır ve bu olayın sonrasında bebek, yalnızca ayak sesi duysa bile bu kümelerin hepsi uyarılır. Bu duruma ise ardışık safha denilmektedir (Senemoğlu, 2010, s. 348-349).

Beyin temelli öğrenme veya Nörofizyolojik kuramın öğrenme ilkeleri şu şekilde sıralanabilmektedir (Özdemir, 2017, s. 13-15):

- Beyin paralel işlemcidir: İnsan beyni düşünebilme, hareket edebilme, hayal kurma ve görme gibi işlevleri aynı anda yapabilmektedir. İyi bir şekilde öğrenme, aynı anda oluşan paralel işleri bütün boyutlarıyla ve uyumlu bir biçimde gerçekleşmelidir.
- Öğrenme fizyolojinin tümüyle ilgilidir: Vücutta yer alan diğer organlar gibi beynin de görevleri vardır. Bu görevlerden biri de öğrenmedir.
- Anlam arayışı içseldir: Anlam yüklemek her bireyde doğuştan mevcut olan bir özelliktir.
- Anlam arayışı örüntüleme yoluyla oluşmaktadır: Örüntüleme, bilginin anlamlandırabilmesi için organize edilmesidir.
- Örüntülemede duygular önemli bir yer tutmaktadır: Eğilim, beklenti, özsaygı ve önyargı gibi duygular anlamlandırma ve öğrenmede etkilidirler.

- Beyin tarafından parçalar ve bütün aynı anda algılanmaktadır: Bütün parçalar beyin tarafından aynı anda algılanmakta ve beynin işleyişinde bütünler ve parçalar birbirleri ile etkileşim içinde bulunmaktadırlar.
- Öğrenme hem organsal/çevresel algıyı hem de odaklanmış olan dikkati gerektirmektedir: Beyin tarafından bireyin dikkat ettiği bilgi ile birlikte dikkat etmediği bilgi de algılanmaktadır. Bu sebeple çevrede bulunan uyarıcılar oldukça önemlidir.
- Öğrenme daima bilinçli ve bilinçdışı süreçleri içermektedir: Öğrenme bilinçli olarak gerçekleşebileceği gibi bilinçaltına bağlı olarak da gerçekleşebilmektedir. Bireyin dikkatini vermediği olaylar bilinçaltından beyne ulaşabilmekte ve yerleşebilmektedir.
- Uzamsal bellek ve mekanik bellek olmak üzere her insanda iki farklı türde bellek mevcuttur: Uzamsal bellek, insanların tecrübelerini tekrarlamaya gerek olmadan yaşadıklarını anlamlandırmak suretiyle kaydettikleri bellektir. Mekanik bellek ise ezbere gereksinim olan bellek kısmıdır.
- Beceri ve olgular doğal uzamsal bellekte yapılandırıldığında en iyi şekilde anlama ve hatırlama gerçekleşmektedir: Uzamsal belleğin harekete geçirilmesi için bilginin beyinde örüntüler kurularak, kodlanarak, yaparak ve yaşayarak kalıcı duruma getirilmesi gerekmektedir.
- Öğrenme zorlanma ile zenginleşmekte ve tehdit ile engellenmektedir.
- Her beyin kendine hastır.

2.3. Öğrenme Stilleri

20. yüzyılın ikinci yarısından sonra, eğitimsel ve psikolojik anlayış bütün bireylerin farklı olduğu ve bu farklılıkların okullarda göz önünde bulundurulması gerektiği düşüncesini ileri sürmüştür. Günümüzde eğitimin bireyselleştirilmesi meselesi giderek daha fazla değer kazanmaktadır. Bütün bireylerin farklı ihtiyaçları ve dışarıdan gelmekte olan uyarıcılara karşı verdikleri farklı tepkiler mevcuttur. Bireylerin sahip oldukları en önemli farklılıklardan biri de öğrenme stilleridir. Bütün bireylerin kendilerine özgü bir öğrenme stili olabilmektedir. İlgili literatür incelendiğinde öğrenme stilleri kavramının ilk olarak 1960 yılında Rita Dunn tarafından ortaya atıldığı ve ilerleyen süreçte kavramla ilgili çeşitli tanımların yapıldığı, pek çok öğrenme stili modelleri geliştirildiği görülmektedir (Özhan, 2012, s. 6).

2.3.1. Tanımı, Özellikleri ve Kapsamı

Öğrenme stilleri kavramını ortaya çıkarak temel unsurlardan biri olarak eğitimcilerin öğrenci başarısızlığının sebeplerini sorgulamaya başlamaları gösterilebilmektedir. Yakın zamana kadar eğitimciler ve okulların öğrenemeyen öğrencilere gereken önemi vermediği görülmektedir. Genellikle öğrenci başarısızlığı bireylerin geçmişlerine, kalabalık aile yapılarına, etnik kökenlere ve hastalıklara bağlanmaktadır. Ancak eğitimcilerin çevresel ve zekâ ile ilgili uyarıcıların varlığı ile ilgili bilinçlenmeleriyle beraber bu konuda yapılan çalışmalar da artış göstermiştir. Eğitim araştırmacıları tarafından öğretim faaliyetlerinde bireysel farklılıkların dikkate alınmasına yönelik öneri ve görüşler bildirilmeye başlanmıştır. Farklı öğretim yöntemleri ve öğrenme ortamları denenerek öğrencilerin öğrenme seviyelerinin arttırılmasına çalışılmıştır. Öğrenmelerin arttırılmasına yönelik gerçekleştirilen çalışmalar, bütün bireylerin öğrenmelerini şekillendiren, kendilerine has bir öğrenme stiline sahip olduklarını ortaya koymuştur (Günaydın, 2011, s. 15).

Öğrenme stilleri ile ilgili çalışmalar yapan kuramcılar, kendi tanımlama ve modellerini geliştirirken öğrenmenin farklı boyutlarına ve buna bağlı olarak da farklı noktalara odaklanmaktadır. Bu durum da birbirinden farklı öğrenme stili tanımlarının meydana çıkmasına yol açmıştır. Başlıca öğrenme stili tanımları şu şekilde sıralanabilmektedir:

- Rita Dunn tarafından öğrenme stilleri, "her bir öğrencinin zor ve yeni bilgiyi öğrenmeye hazırlanırken, öğrenirken ve sonrasında hatırlarken kendine özgü ve farklı yollar kullanmasıdır" şeklinde tanımlanmıştır (Boydak, 2008).
- Grasha tarafından öğrenme stili, bilgiyi öğrenme sürecinde öğrencinin öğrenme tecrübeleri ve yeteneğinin bir araya gelmesi şeklinde tanımlanmıştır (Güven, 2004).
- Baykul'a (2005) göre öğrenme stilleri, bir davranışın kazanılmasında öğrencilerin yaklaşımıdır.
- Şimşek (2002), öğrenme stilini "öğrencilerin çevrelerini algılama, çevreleri ile iletişim kurma, bilgiyi işleme ve uyaranlara tepkide bulunmak için kullandıkları tercihleri belirlemekte olan bireysel özellikler grubu" olarak tanımlamıştır.

- Öğrenme stili kavramı Keefee tarafından, “bireylerin öğrenme çevrelerini nasıl algıladıklarının, bu çevre ile nasıl etkileşimde bulunduklarının ve çevreye nasıl tepkiler verdiklerinin az çok istikrarlı olarak göstergeleri olan bilişsel, fizyolojik ve duyuşsal özelliklerin örüntüsü” olarak tanımlanmıştır (Ekici, 2003).
- Loo’ya göre öğrenme stili, bireylerin yeni bir konuyu öğrenirken çevrelerinden aldıkları uyaranlara ne şekilde tepki verdikleri ya da bu uyarıcılarla nasıl etkileşim kurdukları anlamına gelmektedir (Güven, 2004).

Görüldüğü gibi öğrenme stili kavramının ne anlama geldiğine dair literatürde mevcut olan tanımlamaların sayısı oldukça fazla sayıdadır. Ancak en yalın hâliyle öğrenme stili kavramı, “öğrenenin, öğrenme sürecindeki tercihlerinin tamamı” olarak tanımlanmıştır (Erden ve Altun, 2008).

Öğrenme stilinin temel uygulama ilkeleri şu şekildedir (Aşkın, 2006):

- Her bireyin farklı bir gücü vardır.
- Öğretimsel tercihler bireye göre değişebilir ve ölçülebilir düzeydedir.
- Öğretim stili şekillerine göre öğretimsel çevreler, yaklaşımlar ve kaynaklar ayarlanabilir.
- Öğrenme stillerine yönelik olarak yapılan düzenlemeler, öğrencilerin başarısında artışa yol açar.
- Her birey öğrenebilir.

Bazı araştırmacılar tarafından yapılan çalışmalarda, öğrenme stilinin “görerek”, “dokunarak”, “işiterek”, “yaşayarak/okuyarak”, “hareket ederek”, “tadına bakarak/koklayarak” ve “kişilerarası iletişim” şeklinde yeni farklı algısal boyutunun olduğu belirtilmiştir. Bu algısal boyutların öğretmenler tarafından dikkate alınarak öğrencilerin öğrenme stillerine göre hareket etmeleri, etkin bir öğretime yardımcı olmaktadır. Bireylerin her birinin birbirinden farklı öğrenme stillerine sahip olmaları öğretimi zorlaştırdığından, konuyu aktarırken öğretmenlerin bu yedi algısal boyutu olabildiğince bir arada kullanarak öğrencilerin algılama düzeylerini arttırmaları gerekmektedir (Mutlu ve Aydoğdu, 2003).

Öğrenme stilleri, öğrenme ve öğretme sürecinde bir yandan öğrenciler, diğer yandan da öğretmenler için önemli kolaylıklar sağlamaktadır. Bu sebeple öğretmenlerin öğrencileri iyi tanıması, hangi şartlarda ve hangi yöntemlerle, ne zaman ve nasıl öğrenebileceğini analiz edebilmeleri gerekmektedir. Bu analiz ve genel değerlendirmeler neticesinde öğrenme stilleri belirlendiğinde öğrencinin kendi öğrenme stili ile uyumlu bir öğretme stili karşısında hem motivasyonunun arttığı hem de ihtiyaçlarının karşılanması hâlinde daha iyi öğrendiği görülmektedir. Ayrıca öğretme faaliyetlerinin öğrencilerin öğrenme stilleriyle uyumlu durumda olması akademik başarıyı da arttırmaktadır. Bu sebeple öğrenme stillerinin bilinmesi ve öğrenme ve öğretme faaliyetlerinin yeri geldiğinde bireye yönelik olarak tasarlanmasının, öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerde bile etkili olduğu, uygun uyarıcılar ve ortamın öğrenme sürecinde kullanılmasının son derece önemli kazanımlara aracılık etmekte olduğu bilinmektedir (Sarıkaya, 2017, s. 40).

2.3.2. Öğretme ve Öğrenme Sürecinde Öğrenme Stillerinin Rolü

Bireylerin sahip oldukları öğrenme stiline uygun olan alanlarda eğitim görmeleri, onların verimleri arttırma konusunda oldukça etkili bir unsurdur. Öğrenme stili ile çok az uyuşan ya da hiç bağdaşmayan bir alanda öğrenim görmekte olan bir bireyin başarısında ve güveninde, sonuçta da endişe düzeyinde olumsuz nitelikte değişiklikler meydana gelebilmektedir. Öğrenme stili ayrıca bireyin niçin başka bir bireyden farklı öğrendiğini açıklamakta ve birey tarafından kendi öğrenme sürecinin denetim altına alınmasını sağlamaktadır. Bu sebeple bireylin kendi öğrenme stilini bilmesi ve öğrenme sürecine bunu dahil etmesi gerekmektedir. Böylelikle birey, başkalarından yardım almaya ihtiyaç duymadan sürekli olarak artan ve değişen bilgiyi elde edebilmektedir (Güven, 2004, s. 17).

Öğrenme stili ile ödevlerini nasıl hazırlayacağını ve nasıl çalışacağını bilen öğrenci kendine güven duymakta ve bu sayede benlik algısını geliştirmektedir. Böylece okula karşı olumlu bir tavır geliştirerek başarısızlık durumuna karşı endişe düzeyi an aza inmektedir. Sonuç olarak da etkili ve başarılı nitelikte bir öğrenme gerçekleştirilmektedir (Entwistle vd., 2001, s. 130-131).

Öğrenme stilleri, öğrenme süreci içinde çevreden alınan bilgilerin hem algılanmasında hem düzenlenmesinde hem de işlenmesinde yardımcı olan yöntemlerden biridir. Bu doğrultuda son dönemlerde yapılan çalışmalar, öğrencilerin öğrenirken hangi duyu organlarını kullanmak suretiyle bilgileri algıladıkları üzerine yoğunlaşmıştır.

Algısal öğrenme stilleri de denilebilecek olan bu stil bilgilerin duyular aracılığıyla alınması temeline dayanmaktadır. İnsanlar öğrenirken genellikle görme, hissetme, tat alma ve işitme duyularını kullanmaktadır. Öğrenme sürecinde son derece etkili olan bir öğrenme stili sınıflandırması şu şekildedir (Özdemir, 2016, s. 27):

- İşitsel Öğrenme Stili: Bu öğrenme stiline sahip olan bireyler, seslere karşı oldukça hassastır. Duyarak öğrenmektedirler ve bildikleri hakkına konuşmayı sevmektedirler. Öğrenme sürecinde işitsel araçların kullanılması kolay ve çabuk öğrenmelerini sağlamaktadır. Sözlü sınav ve sunumlarda daha başarılı olmaktadırlar.
- Dokunsal/Kinestetik Öğrenme Stili: Bu stile sahip olan bireyler çok hareketlidirler. Yerlerinde duramamakta ve konuşurken el ve kol hareketlerine oldukça fazla başvurmaktadırlar. Yaşayarak ve yaparak öğrenmek istemektedirler. Bu sebeple görerek ya da dinleyerek öğrenmek yerine uygulama yaparak ve deneyerek öğrenmeyi tercih etmektedirler.
- Görsel Öğrenme Stili: Bu öğrenme stiline sahip olan bireyler okuyarak ve görerek öğrenmeyi tercih etmektedirler. Resimler, grafikleri, şemalar ve renkli materyallere ilgi duymaktadırlar ve öğrendikleri bu yolla daha iyi hatırlamaktadırlar. İyi birer gözlemci olmakla birlikte en iyi öğrenme yolları listeler ve tablolar yapmak, not almaktır. Bu öğrenme stiline sahip olan bireyler film ve video izleyerek daha kolay öğrenmektedirler.

Öğretme ve öğrenme sürecinde öğrencilerin bireysel özellikleri göz önünde bulundurularak ihtiyaç, istek ve ilgileri karşılanırsa öğrenciler, hayatlarında kendilerini iyi şekilde ifade edebilen, hayata dair doğru planlar yapmak için uğraşan, kendine güvenleri gelişmiş, belirlemiş oldukları hedeflere ulaşmak için çaba gösteren ve ne istediğini bilen, kendisiyle barışık olan bireyler olarak yetişebilmektedirler. Buna bağlı olarak da başarısızlık durumunda öğrenciler, pes ederek kenara çekilmek veya yanlış kararlar alarak mutsuz olmak yerine bu başarısızlığın altında yatan sebepleri bulmak için ne gibi yollar izleyeceklerini bilmekte ve mücadeleden vazgeçmeyerek kendi başarılarını yakalamaktadırlar (Tayşi, 2014, s. 42).

Ekici'ye göre (2003), nitelikli bir öğretme ve öğrenme, ancak belirlenen amaç ve hedeflere ulaşılma oranı ile ölçülebilmektedir. Bu durum ise büyük bir oranda öğretme

ve öğrenme faaliyetlerinin öğrencilerin öğrenme stillerindeki farklılıklara göre düzenlemesiyle sağlanabilmektedir.

2.3.3. Öğrenme Stillerinin Sınıflandırılması

Çok fazla sayıda öğrenme stili modelleri mevcuttur. Her bir araştırmacının öğrenme stili belirleyip açıklarken farklı bulgular sunmakta ve kendine ait araştırma yöntemleri kullanmaktadırlar. Yöntemler ve bulgular ne kadar birbirinden değişik olsa bile, amaçlar birbirine benzemektedir. Fakat hepsinin bireyin öğrenmesini kolaylaştırmak için farklı hizmetler sunmaktadırlar. Öğrencilerin algılama, öğrenme ve bilgiyi işleme gibi adımları farklı bir şekilde işlemektedir. Bireyin öğrenme de başarılı olmak için kendi stratejilerin ve var olan kabiliyetlerin farkında varılması gerekmektedir. Bununla birlikte öğrencilerin öğrenme süreci kolaylaşmaktadır. Öğrenme stilleri ile ilgiyi ortaya atan ilk model Dunn öğrenme stil modelidir. Diğerleri ise sırayla aşağıda ayrıntılı bir şekilde anlatılmaktadır.

2.3.3.1. Dunn ve Dunn'un Öğrenme Modeli

Öğrenciler başarısızlığı müfredat veya eğitim programlarından kaynaklanmamaktadır. Öğretmenin doğru yaklaşım ve metotları kullanarak bireyin her derste başarılı ve öğrenmesini sağlayabilmektedir. (Dunn, 1990).

Dunn ve Dunn gelişmeye yönelik karakteristikleri dikkate alarak öğrenme stillerini belirlemişlerdir. Bu gelişmeye yönelik olan özelikler ise biyolojik ve bireysel özellikleri olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Bu özellikler ile yola çıkarak bireylere verilen yönergeleri de düşünerek daha uygun hale getirebilmektedir. Başka bir değiş ile, bazı öğrenciler duyarak, bazıları deneyim yaşayarak bazıları ise başlıca izleyerek öğrenmektedirler. Dunn ve Dunn'a göre öğretmenlerin bireylerin süreç içerisinde nasıl öğrendiklerini bilmesi gerektiğini vurgulamaktadır (Kazu, 2009).

- Bir birey bir etkinlik sırasında ses oluşundan dolayı rahatsız oluyorsa veya sese karşı çok hassas olup farklı bir yerde çalışma ihtiyacı duyuyorsa, öğretmenin bunu fark etmesi ve o bireye göre verimli bir çalışma ortamı hazırlaması gerekmektedir.
- Öğretmenin ilk zamanlarda zor fark etmesi fakat gözlemleyerek daha iyi farkına varmasına olanak sağlayan durum ışığın yansımasıdır. Bir sınıfta

verimli bir dersin geçmesi veya net şekilde her şeyin görülmesi için sınıftaki ışıkların eğitim ve öğretim de büyük rol oynamaktadır. Öğrencileri gözlemleyerek bireylerin oturma düzeni ona göre ayarlanması verimi artırmasını sağlayabilmektedir.

- Bir öğrenci hareketsiz kaldığında konsantre bozukluğu yaşıyorsa, hareketli ve canlı bireyin olmasının göstergesidir. Kinestetik zekâya sahip oldukların göstergesidir.
- Toplum bilimsel uyarıcılara bakıldığında bireylerin farklılaşma durumu söz konusu olabildiğinde tek, grup çalışmalarında veya takım çalışmalarında farklılık göstermeleri mümkündür. Başta grup aktiviteler yapıldığı zaman bireylerin tercihleri çabuk ortaya çıkmaktadır. Sessiz kalan bireylerin daha çok içine kapanık ve yalnız çalışmayı tercih ettiğini gözlemlemek mümkündür.
- Yukarıda bahsedilen beş uyarıcıların her biri dikkate alındığı ve eğitim-öğretim ile birleştirildiği zaman farklı unsurların ortaya çıktığı görülmektedir. Bireysel farklılık nedeni ile her birey bu unsurlara ve uyarıcılara farklı cevap vermektedir. Dikkate alındığı takdirde verimli ve öngörülen eğitime yaklaşıldığı söylenebilir.

Bu farklılıklar yukarıda bahsedilen öğrenci profilinden kaynaklıdır. Bazı öğrencilerin başarı olanakları tek başına çalışmak veya görsel, işitsel zekâsı yeterli olduğundandır. Fakat bazı bireyin başarısı okulun çevresel olanaklarına bağlı olmaktadır. Örneğin, bir öğrenci daha çok grup çalışmalarında başarı elde edip fakat okul doğasında hiç bu tür etkinliklere karşılaşmıyorsa başarının azaldığını gözlemlemek mümkündür. Öğrenme stillerin eğitimden ayırmaksızın entegre edilmesi bu açıdan kaçınılmazdır (Dunn ve Dunn, 1978, s. 9; Akt. Sage, 1984) Bu öğrenim modellinde aşağıda bahsedilen 22 ilkeden ve 5 değişkenden oluşmaktadır:

- Çevresel Faktörler
- Duygusal Faktörler
- Sosyolojik Faktörler
- Bedensel Faktörler
- Psikolojik Faktörler

Searson, R., & Dunn, R. (2001) açıklamaları şu şekilde vermektedirler:

1. **Çevresel Faktörler**

Çevresel faktörlerin dört değişkene ayrılmaktadır:

Işık, ses, ısı ve tasarım. Bireyin öğrenme stili sesli-sessiz, yüksek ışık-kısık ışık, yüksek sıcaklık-serin sıcaklık veya dağınık-derli ortama göre değişmektedir.

2. **Duygusal Faktörler**

Motivasyon, kararlılık, sorumluluk ve yapı tercihleri içermektedir.

3. **Sosyolojik Faktörler**

Bu faktörlerde birey yalnız öğrenme, grup ile öğrenme, yetişkin ile öğrenme veya çeşitli yollardan öğrenmeyi seçtiği faktörlerdir. Bazı bireyler öğrenme materyalini farklı çeşitlerle öğrenirken, diğerleri ise alışkanlıkları ve modelleri takip ederek öğrenmektedir.

4. **Bedensel Faktörler**

Algısal tercihler (Kinestetik, İşitsel, Görsel, Dokunsal); gün içerisinde enerji seviyesini; atıştırmaları ve hareketliliği içermektedir.

5. **Psikolojik Faktörler**

Bu faktörler öğrencilerin bilgiyi nasıl algıladıklarını açıklamaktadır. Bunlar ise ikiye ayrılır:

Analitik faktöründe, birey adım adım gerçeklere yaklaşmaktadır ve öğrenme sırasında detaylara önem verirler. Bu tür öğrenciler ise daha çok basılmış sayılara ve kelimelere cevap vermektedir. Sessiz ortamlar tercih edilir ve kurallara uygun olan bir çalışma ortamı esastır. Öğrendiklerini anlamak ve işlerini bitirene kadar devam etmeleri onlar için önemlidir.

Global faktörde ise, birey öğrendikleri konuları kendi hayati ile bağdaştırmaya çalışmaktadır. Gerçeklere odaklanmadan önce öğrendiği veya öğrenecek olan bilgiyi hayatında ne kadar kullanışlı olacağını düşünmektedir. Bu tür öğrenciler sesli ve dağınık ortamlarda çalışmakta zorlanmamaktadırlar ve tek bir iş yerine birden çok fazla iş ile meşgul etmeyi tercih ederler. Aynı zamanda analitik faktörlere sahip olan bireyin aksine daha çok resimlere yanıt vermektedirler.

Dunn ve Dunn öğrenme modelinde yapılan bazı önermeler vardır. Üstte bahsedilen ilkeler eğitsel açıdan çok önemli olduğu, öğrenen kendi öğrenme stilini bulabilme yetkisine sahip olduğu, bu ilkelerin sabit olduğu ve zamanla tutarlı bir şekilde

akademik disiplini ile karşı karşıya olmaktadır. Son olarak ise, bireyin kendine ait olan öğrenme stili ile bir şeyler öğretildiğinde akademik başarısı yükseldiğini iddia edilmektedir (Akt. Sage, 1984).

2.3.3.2. Felder ve Silverman Öğrenme Stili Modeli

Felder ve Silverman (1988) de bir yazı yayınlayarak öğrenme stili modelini açıklamışlardı. Felder eğitim psikoloji uzman iken, Silverman mühendislik psikolojisi uzmanı idi. Her ikisi bilgi birikimini birleştirerek öğrenme stili modelini ortaya koymuşlardır.

Felder ve Silverman'a (1988) göre öğrenme iki basamaklı bir süreçten geçmektedir; ilk olarak bilgiyi algılaması, ikinci olarak o alınan bilginin işlenmesidir. Bilgiyi algılama basamağında dış etkenleri duyu organları ile alıp ya da gözlem yoluyla ortaya çıkan bilgi öğrenci tarafından alınabilir hale gelmektedir. Alınan bilgi işlem basamağında ise, basit olarak akılda tutma, tümdengelim ve tümevarım ölçümleme yapma, yansıma veya etkinlikte buluma, iç gözlem veya başkalar ile etkileşimde bulunma gibi süreçleri içermektedir.

Aşağıdaki soruların yanıtları doğrultusunda dört format şeklindeFelderve Silverman (1988) öğrencilerin yeteneklerine göre tercih ettiği dört boyutlara ayarlanmış bir ölçek hazırlamışlardır. (Felder&Spurlin, 2005).

1. **Hissetme vs. Sezgisel**

Hissetme: Birey somut düşüncelerle hareket etmektedir, pratiktir, durumlara ve süreçlere karşı yönelmektedir.

Sezgisel: Soyut düşüncelerle hareket etmektedir, yenilikçidir (yeni durumları keşfetmeyi sever), teorilere ve temelini oluşturan anlamlara yönelmektedir.

2. **Görsel vs. Sözel**

Görsel: Sunulan malzemelerin görsel açıklamalarını tercih etmektedir örneğin, resimler, grafikler, şemalar ve diyagramları.

Sözel: Bu grupta olan birey öğrenilen malzemeyi yazılı veya sözel açıklamaları ile öğrenmektedir.

3. **Üretken vs. Yansıtıcı**

Üretken: grup çalışmalarını severler ve deneyerek yaşayarak öğrenmektedirler.

Yansıtıcı: Yalnız veya tek bir partner ile çalışmayı tercih ederler, düşünme yolu ile öğrenmektedirler.

4. **Sıralı vs. Evrensel**

Sıralı: Doğrusal bir öğrenme süreci vardır (Öğrenilmesi gereken konuları sırayla yapmayı tercih etmektedir), öğrenme adımları arttırarak gerçekleşmektedir,

Evrensel: Bütünsel bir öğrenme süreci vardır, büyük atlanılan uzaklık adımlarla öğrenme gerçekleşmektedir.

Felderm ve Silvermann (1988) Felder-Silverman öğrenme stil modeli (FSLSM) genellikle ve teknolojinin gelişmiş ve geleneksel öğrenme ortamları için tasarlanmıştır.

2.3.3.3. Kolb Öğrenme Stili Modeli

Daha önce de bahsedildiği gibi Kolb (1985) öğrenme ve problem çözme birbiri ile bağlantılı olup ve dört adım ile geçekleştiğini öne sürmektedir (Bkz. Şekil 1.) Bu dört adımlara bir öğrenme yetenekleri demekteyiz. Bu dört tercih edilen adımlar dört öğrenme stilini oluşturmaktadır. Bireyin öğrenme teorisi ile en iyi şekilde öğrendiği kurumlaştırılmıştır. Sırası ile SY, YG, SK, AY ile deneyim edilmiştir (Hackcox, 1991, s. 12).

Kolb'un öğrenme stil envanteri farklı kurumlara dayanarak ve birleştirerek ortaya çıkmıştır. J.Piaget'in kavramların insanların iç dünyası ile bağdaştırma süreci (yerleştirme) ve dışsal gözlem ile uydurulması (özümseme) arasındaki bir bağ kurulan bir zekâ kavramı olarak tanımlamaktadır. Ayrıştırma ve değiştirme ise Guilford'un zekâ yapısı modellinden esinlenmiş olan iki kavramdır. Bir öğrenenin öğrenme stili bu 4 temel kavramların bileşenidir. Bireyin kendine uygun olan öğrenme stilini benimsemesi ve bilmesi öğrenme gücünün artmasına yol açmaktadır. Bu öğrenme stil envanteri bireyin hangi öğrenme stilinde olduğunu belirtmektedir.

Bu model öğrencilerin tercihlerine göre sınıflandırmaktadır. İlk olarak somut yaşantılar veya soyut kavramsallaştırma; ikinci olarak ise aktif yaşantı veya yansıtıcı gözlemden oluşmaktadır. Bu 4 öğrenci tipleri aşağıdaki gibidir:

1) Somut / Yansıtıcı: Sorgulamayı seven, deneyimlerine, ilgilerine ve gelecek planlara bağlı olan sorulara iyi ve hızlı cevap vermektedirler. Öğretici bir motive edici ve harekete sürükleyici etkenler yaratan biri olmalıdır.

2) Soyut / Yansıtıcı: Bu tür öğrenciler organize ve mantık çerçevesinde oluşan sorulara cevap vermektedirler. Öğretici uzman gibi olmalıdır.
3) Soyut / Etkin: Bu sınıflamaya ait olan bireyler etkin çalışmayı sevmektedirler. Aynı zamanda öğrenme süreç içerisinde deneme yanılma yolu ile hataya izin veren bir ortamda öğrenmeyi tercih etmektedir. Öğretici bir çalıştırıcı gibi olmalı ve öğrenene yönlendiren egzersizler vermelidir ve geri bildirim sağlamalıdır.
4) Somut/ Etkin: Bu tür öğrenciler 'Eğer olursa… Ne olur..?' tip öğrencilerdir. Öğrenen malzemeleri yeni ve gerçek ola durumlara uyarlamaktan hoşlanmaktadırlar. Öğretici olarak öğrencinin yolundan uzak durulmalı ve kendileri keşfetmelerine izin verilmeli.

Aşağıdaki verilmiş tabloya baktığımız zaman 4 öğrenme adımların meydana getirdiği öğrenme stillerini görmekteyiz.

Tablo 1.

Öğrenme Adımlarına Yönelik Öğrenme Stilleri

Stil	**Yetenek**
Converger(Ayrıştıran)	Kavramsallaştırma ve etkin deneyim
Diverger (Değiştiren)	Pratik deneyim ve Yansıma
Assimilator(Özümseyen)	Soyut modellik ve teorik düşünme
Accomodator (Yerleştiren)	Pratik deneyim ve etkin deneme

Creß, (2006), Tablo 1'de daha önce değinilen dört temel öğrenme yolların bileşenlerin aşağıda özetlenmektedir (Gencel, 2008):

Ayraştıran (Converger), aktif deneyim ve soyut kavramsallaştırma birleşenleri içermektedir. Bu öğrenme stiline sahip olan öğrenciler, etkin olmayı ve soyut olarak kavramsallaştırmayı tercih ederler. Bu yüzden teorilerini denerler ve problemleri tümdengelim yöntemi ile çözmeyi severler. Sosyal etkinliklerden ziyade daha çok teknik konularla ilgilenmeyi tercih etmektedirler

Değiştiren (Diverger) , somut yaşantı ve yansıtıcı gözlem birleşenleri içermektedir. Bu öğrenme stiline sahip olan öğrenciler, gözlemlerini tecrübelerini bağdaştırıp yaratıcı çözümler ortaya koymaktadırlar. Somut durumlara farklı yaklaşan bu bireyler aynı zamanda hareket etmekten ziyade daha çok gözlem yapmayı tercih

etmektedirler. Farklı fikirleri üretip onlara yoğunlaşan, sabırlı ve dikkatli öğrenen tiplerdir.

Özümseyen (Assimilator), soyut kavramsallaştırma yansıtıcı gözlem birleşenleri içermektedir. Bireyler zihinsel gözlem ile soyut kavramlaşma ile bağdaştırmaktadırlar. Soyut çözümler yerine ağırlıklı olarak soyut teori gelişimi ve problemlerin tanımı ile ilgilenmektedirler ve böylece öğrenmeleri artmakta olduğu vurgulanmaktadır. Etkinliklere mantık çerçevesinde yaklaşmaktadırlar ve bilgiyi bir bütün haline getirmekte oldukça başarılıdırlar. Bu tip öğrencilerin planlama ve probleme yaklaşma becerileri ile birlikte başarılı olmaları fakat sistematik

Yerleştiren (Accomodator), aktif yaşantı ve somut yaşantı birleşenleri içermektedir. Bu öğrenme stiline ait olan bireyler ise aktif deneyimleri ile somut ve belirli deneyimler üzerine bağdaştırmaktadırlar. Daha önce öğrendikleri bilgileri kullanarak yeni bilgiyi işlemektedirler. Oluşan durumlardan öğrenmeyi tercih etmektedirler. Bu ise onları araştırmacı ve meraklı öğrenciler özelliğine sahip kılmaktadır. Bununla birlikte, bu stili içermiş olan bireyler girişkenlikleriyle ve açık görüşleriyle ön plana çıkmaktadırlar.

2.3.3.4. Grasha ve Reichmann Öğrenme Stili Modeli

Süral ve Sarıtaş (2010) Grasha-Reichmann Öğrenme Stili Ölçeğini Türkiye'de nitelikli bir anlamda uygulanabilir hale getirilmiş ve göstermektedir. Grasha-Reichmann üç farklı şekilde tanımlamaktadır: bağımsız- bağımlı, paylaşımcı –çekingen, işbirlikçi-rekabetçi (Koçak, 2007).

Bağımsız (Independent): Bu tip bireyler tek başına çalışmayı ve bilgiyi almayı tercih ederler. Grup çalışmalarından ziyade yalnız öğrenmeyi ve çalışmayı tercih ederler. Öğrenme sürecinde diğer bireylerin fikirlerine dinler ve saygı duyarlar. Öğrenci merkezli konularda yeteri kadar başarı göstermektedirler.

Bağımlı (Dependent): Tek başında çalışmaktansa başakların yönlendirilmesiyle çalışan öğrenci tipidir. Yeni şeyleri öğrenmeye veya keşfetmeye pek de meraklı değildir.

Paylaşımcı (Participant): Bu tip öğrenciler bilgi, beceri ve faaliyetleri akranları ile paylaşmayı severler. Öğrenmeyi ve öğretmeyi severler. İşbirlikçi olmayı tercih ederler ve arkadaş grupları ile çalışmaktan hoşlanırlar.

Çekingen (Avoidant): Bu tip öğrenciler aktif katılım sağlamamaktadır ve faaliyetlerden sıkılan bireydir. Öğrenilen konular onların hayatındaki önemi ve ihtiyacı bilmelerine ihtiyaç duyuyorlar. Risk almaktan korkuyorlar ve değişimlere pek açık olmayan bireylerdir (Bahar ve Bilgin, 2003).

İşbirlikli (Colloborative): Başka insanlarla beraber çalışmaktan zevk alırlar ve öğrenmeye çok heveslilerdir. Çabuk çevresine uyum sağlar, yönergeleri dinler ve uygular. Fakat takım çalışma ruhu yüksek olsa da, bireyler iyi hazırlanmama ve fazla bağımlı olma gibi olumsuz yönleri olabilir (Bahar ve Bilgin, 2003).

Rekabetçi (Competitve): Bu tip öğrenciler başarıyı elde etmek için çok çalışırlar ve sınıfta olan diğer öğrenciler ile rekabet içindeler. Dikkat çekmeyi ve sınıfın merkezinde olmaları gerektiğini inanırlar. Bu tip öğrencilerin avantajı hedeflerine ulaşmak için kolay vazgeçmezler ve belirlenen hedefler doğrultusunda gidiyorlar. Bir dezavantaj olarak ise işbirliği gerektiren faaliyetlerde uyum sağlamaları zor olabilir.

Aynı zamanda Grasha öğrenmede tercihlerin önemi vurgulamaktadır. Kendisi 'öğrenme stillerini' bilgi edinme sürecinin toplu öğrenme deneyimlerinden kaynaklandığını söylemektedir.

2.3.3.5. Gregorc Öğrenme Stilleri Sınıflaması

Gregorc Öğrenme Stili Sınıflaması veya modeli, bilişsel boyut içinde kabul edilen ve bilgiyi alma, işleme, sonrasında depolama, kodlama ve bu kodları geri getirme üzerine odaklanan bir modeldir. Bireylerin öğrenmelerindeki en önemli unsurlar bireyin algısı ve aldığı bilgiyi zihninde düzenleyerek özümsemesidir. Bazı bireyler çevrelerinde gerçekleşen olayları somut şekilde daha kolay algılamakta iken bazı bireyler ise olaylara daha soyut biçimde bakabilmektedirler. Kimi insanlar bilgiyi düzenli şekilde zihinlerine yerleştirmekte iken kimi insanlar ise dağınık şekilde örgütlemek suretiyle öğrenmeyi tercih etmektedirler. Algılama süreci genellikle somuttan soyuta doğru uzanan bir çizgi iken algılanan bilginin zihinde düzenlenmesi doğrusallıktan dağınıklığa doğru uzanmaktadır (Topuz, 2014, s. 18).

Gregorc Öğrenme Stilleri Modelinde genel olarak bilginin hem nasıl algılandığı hem de nasıl işlendiği incelenmiştir. Algılama yeteneklerine göre bireyler, bilgiyi somut ve soyut şekilde algılayanlar olarak ikiye ayrılmakla birlikte bilgiyi işleme yeteneği açısından ise ardışık ve rastgele olarak ikiye ayrılmaktadırlar. Bu modelde somut ardışık, soyut ardışık, somut rastgele ve soyut rastgele şeklinde toplamda dört adet

öğrenme stili bulunmaktadır. Bu stillere sahip olan bireylerin öğrenme özellikleri ise şu şekildedir (Turan, 2015, s. 13-14):

1. Somut Ardışık Öğrenenler:
    - Mantıksal sırayı ve düzeni göz ardı etmezler.
    - Yönergeyi izlemeyi ve adım adım öğrenmeyi tercih ederler.
    - Materyallere dokunarak öğrenmeyi seçerler.
    - Sakin ortamlardan ve anlaşılır, açık ifadelerden hoşlanırlar.
2. Somut Rastgele Öğrenenler:
    - Düşüncelerin temel noktalarını çok hızlı kavrarlar.
    - Sıradan yöntemlere ilgi duymazlar.
    - Sınayarak ve yanılarak öğrenme eğilimi gösterirler.
    - Bağımsız olarak ya da küçük gruplarla daha iyi işbirliği kurarlar.
3. Soyut Ardışık Öğrenenler:
    - Konuşma, çözümleme ve yazma becerileri fazlasıyla gelişmiştir.
    - Bir resim veya sembol, binlerce kelimeye bedeldir.
    - Okuma becerileri oldukça gelişmiştir ve okudukları arasında bağlantı kurabilirler.
    - Ana fikir çıkarabilirler.
4. Soyut Rastgele Öğrenenler:
    - İnsan davranışlarıyla yakından ilgilenirler.
    - Öğrenmeyi bir bütün olarak değerlendirirler.
    - Çoklu duyusal yaşantıları tercih etmektedirler.

2.3.3.6. Reinert Öğrenme Stilleri Sınıflaması

Reinert'ın öğrenme stilleri üzerine yapmış olduğu çalışmalarında bilişsel becerilerin gelişim süreçlerini temel aldığı görülmektedir. Reinert, öğrenme stillerini görerek öğrenenler, sözel sembollerle öğrenenler, işiterek öğrenenler ve hareket yoluyla öğrenenler şeklinde dört kategoride sınıflandırmıştır. Reinert tarafından belirlenmiş olan bu kategorilerin her biri farklı özelliklere, zayıf ve güçlü yönlere sahip durumdadır. Kategorilere ait bilgiler şu şekilde sıralanabilmektedir (Günaydın, 2011, s. 53-55):

1. Görerek Öğrenenler: Öğrenme sürecinde görme duyusunu ağırlıklı olarak kullanmayı tercih eden bireylerdir. Görerek öğrenenlerin ortak özellikleri şu şekildedir:
    - Renkleri ve ayrıntıları çok iyi hatırlama
    - İnsanların isimlerini unutma ancak yüzlerini hatırlama
    - Yazmaktan ve okumaktan hoşlanma
    - Problemleri listeleme ve çözerken talimatları okuma
    - Yazılarda görülen isimleri hatırlama
    - Akış kartları kullanma
    - Düşünceleri düzenlerken grafiksel malzemeler hazırlama
    - Liste yapma ve not alma
    - Kağıt üzerindeki grafiksel çalışmaları görme ve hayalinde canlandırma, harita okuyabilme
    - Görsel materyaller kullanarak öğrenmek isteme
    - Öğrenirken öğrenilecek olan bilgileri okuma
    - Uzun süre çalışabilme
    - Hızlı okuma
    - Çalışma esnasında sessiz ortamlardan hoşlanma
    - Öğrenirken gösterileri izlemekten hoşlanma
    - Sözcüklerin sesinden ziyade yazılış biçimini hatırlama
    - Başlamakta yavaş olma
    - Sözlü yönlendirmeler yapılırken diğer kişilerin ne yaptıklarına bakma
    - Genellikle yazılı sınavlarda çok daha başarılı olma
    - Özetleri ve sözel girdileri göz ardı etme
    - Ders anlatırken öğretmenin dudak hareketlerini, mimiklerini ve jestlerini takip etme
2. Sözel Sembollerle Öğrenenler: Öğrenirken sözel sembollerden faydalanmayı tercih etmekte olan bireylerdir. Ortak özellikleri ise şu şekildedir:
    - Kelimelere çok önem verme
    - Bir şeyi tekrarlayarak öğrenme
    - Kelime oyunlarından hoşlanma
    - Kelimeleri etkili kullanma ve konuşmayı sevme

- İşitmekten ve görmekten ziyade sözlü sembolleri sevme
- İşitsel ve görsel konularda daha az başarılı ve dikkatli olma
- Yazarken ters biçime çevirebilme

3. İşiterek Öğrenenler: Öğrenme sürecinde işitme duyusunu daha fazla kullanmayı tercih eden bireylerdir. Ortak özellikleri şu şekildedir:
    - Hafif sesli ortamlardan hoşlanma
    - Problem çözerken kendi kendine ve başkalarıyla konuşmayı sevme
    - Okurken dudaklarını kıpırdatma ve sesli okumayı sevme
    - Okurken dikkatli olma
    - Bir öğretmeni dinleyerek, büyük ve küçük grup tartışmaları yaparak öğrenme
    - Sözlü sınavlarda daha fazla başarılı olma
    - Sessiz okumaya oranla sesli okumada anlamanın daha iyi gerçekleşmesi
    - Çalışma ortamında ses olmasını isteme
    - Düzgün ve akıcı konuşma
    - Doğru düşünme
    - Görsel belleğin zayıf olması ve görsel konularda dikkatin azalması
    - Haritaları, grafikleri ya da çizelgeleri okurken zorluk yaşama, bunların yerine kelime kartlarını tercih etme
4. Hareket Temelli Öğrenenler: Öğrenme sürecinde genellikle dokunma duyusundan yararlanmayı tercih etmektedirler. Özellikleri ise şu şekildedir:
    - Dansta ve sporda iyi olma
    - Okurken ayaklarını sallama
    - Dokunulmaktan hoşlanma
    - Çok hızlı konuşma
    - Aletleri parçalayabilme ve tekrar bir araya getirebilme
    - Sürekli bir şeyler yazma
    - Kendi hızı ile ilerleme
    - Her zaman acelesi varmış gibi görünme
    - Başkalarının sözünü kesme ve uzun süre dinleyememe
    - Çalışırken sıklıkla mola vermeye ihtiyaç duyma
    - Sınıfta aldığı notları evde tekrar yazma
    - Yaşayarak, yaparak ve fiziksel hareket ile öğrenme

2.3.3.7. Honey ve Mumford Öğrenme Tercihleri Modeli

Bu model Kolb tarafından yapılan çalışmalara dayanmaktadır. Honey ve Mumford, öğrenen bireyin özelliklerini öğrenme tercihleri açısından amaçsallar, yararcılar, yansıtıcılar ve kuramcılar şeklinde dört grupta ele almaktadırlar. Bazı öğrenciler bu öğrenme eğilimlerinden yalnız bir tanesini seçerken bazı öğrenciler ise bunlardan birkaçına yönelik eğilim gösterebilmektedirler. Söz konusu öğrenme tercihlerinin açıklama ve özellikleri şu şekilde sıralanabilmektedir (Baydar, 2012, s. 20-23):

1. Amaçsallar: Yeni deneyimler yaşamayı severler, yeni düşüncelere karşı istekli ve açık fikirli olmaya eğilimlidirler ancak eylemsel uygulamalardan çabuk sıkılabilmektedirler. Önce davranmaya eğilimli ve atılgan olup sonrasında oluşabilecek sonuçları hesaba katmaktadırlar. İlgi odağı olmaktan ve grup içerisinde çalışmaktan hoşlanmaktadırlar. Amaçsalların öğrenme biçimleri ise şu şekildedir:
   - En çok yeni fırsatların, deneyimlerin ve sorunların içinde; takım görevlerinde, iş oyunlarında ve rol oynamada diğer kişilerle etkileşim halinde iken; tartışmaları yönettiklerinde ve toplantılara başkanlık ettiklerinde; zor bir işi yaparlarken öğrenmektedirler.
   - En az kendi kendilerine düşünüp, okuyup, yazdıklarında; yalnızca uzun açıklamaları ya da dersleri dinlediklerinde; bilgiyi kavradıklarında ve anladıklarında; detaylı yönergeleri tam olarak izlediklerinde öğrenmektedirler.
2. Yararcılar: Yeni yöntemler denemeye isteklidirler. İşlerine uygulanabilir fikirler istemektedirler. Soyut ve aşırı uzun tartışmalarda sabırsızdırlar. Gerçekçi ve pratiktirler. Öğrenme biçimleri şu şekildedir:
   - En çok konu ile iş arasında açık ve net bir bağlantı olduğunda; bir film ya da bir lider gibi kopyalayabilecekleri bir örnek gösterildiğinde; rol oynama gibi geribildirim olan teknikleri kullanma fırsatı yakaladıklarında; para veya zaman tasarrufu gibi bariz avantajlar sağlayan teknikler gösterildiğinde öğrenmektedirler.
   - En az nasıl yapılacağı ile ilgili uygulama veya yönerge olmadığında; fark edebilecekleri hızlı veya belirgin bir fayda olmadığında; öğrenme veya durum tamamen teoriye dayandığında ve görünür bir uygulama

olmadığında; öğrenmenin görünür bir fayda sağlamadığı durumlarda öğrenmektedirler.

3. Yansıtıcılar: Durumlara çeşitli açılardan bakmayı ve geri planda durmayı tercih ederler. Çeşitli görüş ve bilgileri toplamayı, sonuca varmadan ya da karar vermeden önce her şeyi kapsamlı olarak hesaba katmayı severler. Diğer kişileri gözlemlemekten hoşlanırlar. Kendi önerilerini söylemeden ve başkalarının fikirlerine katılmadan önce diğer kişileri dinlemek istemektedirler. Öğrenme biçimleri şu şekildedir:
    - En çok iş başındaki grupları veya bireyleri gözlemlediklerinde; kısıtlı zaman olmadan çözümlemeleri ve raporları ortaya koyduklarında ve görevlerini yürüttüklerinde; öğrendikleri hakkında düşünme ve ne olup bittiğini incelme fırsatı yakaladıklarında öğrenmektedirler.
    - En az hazırlama zamanının yeterli olmadığı görevleri yürütürken; diğerleri karşısında lider gibi davrandıklarında veya rol yaptıklarında; teslim tarihi sebebiyle baskı yapıldığında veya acele ettirildiğinde; zor bir işi yapmaya mecbur bırakıldıklarında öğrenmektedirler.
4. Kuramcılar: Gözlemleri mantıken sağlam ve karmaşık teorilere katmayı ve uyarlamayı, problemleri titiz basamak yoluyla düşünmeyi istemektedirler. Kendi düşünme süreçlerinde duygusal veya öznel olmak yerine analitik ve tarafsız olarak işleri mantıksal bir şema içerisine sığdırmayı severler ve mükemmeliyetçi bireylerdir. Öğrenme biçimleri şu şekildedir:
    - En çok kendi bilgi ve becerilerini kullanmak mecburiyetinde kaldıkları karmaşık durumlara sokulduklarında, konuyla alakalı olmasa bile o an için ilginç kavram veya fikirler sunulduğunda, açık amaçlı yapılandırılmış durumlarda, olayların ardındakini araştırma ve sorgulama fırsatı yakaladıklarında öğrenmektedirler.
    - En az his ve duygulara vurgu yapmakta olan durumlara katılmak mecburiyetinde kaldıklarında, bir etkinlik yapılandırılmadığında veya iyi bir bilgilendirme toplantısı yapılmadığında, diğer grup üyeleriyle aynı frekansta olmadıklarını hissettiklerinde, ilgili kavram veya ilkeleri öğrenmeden görevleri yürütmek durumunda kaldıklarında öğrenmektedirler.

2.3.3.8. Jung'un Öğrenme Tipleri Teorisi

Öğrenme stilleri konusunda Jung, önde gelen isimlerden biridir. Oluşturmuş olduğu tipler teorisini öğrenme stilleri konusuna uyarlamıştır. Hatta Jung'un Kişilik Tipleri Teorisi'nin öğrenme stilleri teorilerini başlatmış olduğu söylenebilmektedir. Psikolojik tiplerin belirlenmesinde en büyük etkiye sahip kişilerden biri olan Jung, temelde iki farklı kişilik tipi üzerinde durmuştur. Jung'a göre bireyler duyularına karşılık algılarıyla, hayali duygulara karşılık mantıki düşünceleriyle karar verenler, kişiler arası iletişimde içe dönüklük veya dışa dönüklüğü tercih eden kişilik tipleri ile ilgili bir takım özellikler göstermektedirler. İçedönük ve dışadönük olan kişilik tiplerinin genel özellikleri Tablo 1'de görülmektedir (Mete, 2013, s. 18-19).

Tablo 2.

Jung'un Kişilik Tipleri

İçedönük	Dışadönük
• Kendisine dönüktür. • Uzun uzun düşünür. • Utangaçtır. • Hayaller ve anılar dünyasında yaşar. • Yapamayacağı işlerin sonuçlarını kendi kendine tartışmakta ve sakıncalı yanlarının ortaya çıkıp çıkmayacağını anlamaya çalışmaktadır. Bu sebeple karar vermekte zorlanmakta, zaman kaybetmekte ve işin gecikmesine sebep olmaktadır. • Çevresine uyun sağlamakta güçlük yaşamaktadır. • Kendisine ve dolayısıyla başkalarına güvenmemektedir. Bunun sonucu olarak da başkalarıyla güçlükle kurmuş olduğu ilişkilerde şüphe duymaktan kendini alamamaktadır.	• Dışa dönüktür. • Beklemenin bir fayda sağlamayacağını düşünmektedir. • Dış dünyaya yönelir. • Dış dünya ile yaratıcı ve olumlu ilişkiler kurmakta zorluk yaşamaz. • Yenilikleri ve değişimleri sevmektedir. • İşlerinde geç kalmaz. • Kararsızlık göstermez. • Genel olarak önceden tasarladığı işleri yapmaya başlar. Bu iş ile ilgili düşüncelerini sonraya saklar. • Zorluklarla karşılaştığında cesaretini kaybetmez. • Çabuk kırılmaz.

Kaynak: (Günaydın, 2011, s. 56)

Jung'un kişilik tipleri teorisinde düşünme, hissetme, sezgi ve duyu ruhsal işlevler şeklinde ele alınmakta ve öğrenme stilleri ile yakından ilgili bir konumdadır. Jung'a göre duyu bireylere bir gerçeğin varlığını göstermektedir, düşünce ise bu gerçeğin ne olduğunu bireye açıklamaktadır, hissetme bu gerçeğin iyi veya kötü olduğunu bildirmekte ve sezgi de bu gerçek ile alakalı anlık durumları kişinin fark etmesini sağlamaktadır (Gencel, 2006, s. 30).

Jung tarafından bu dört temel işlev, içedönüklük ve dışadönüklük özellikleri ile birleştirilmiş ve içedönük düşünen, dışadönük düşünen, içedönük duygusal, dışadönük duygusal, içedönük duyusal, dışadönük duyusal, içedönük sezgisel, dışadönük sezgisel olmak üzere toplamda sekiz adet kişilik tipi tanımlanmıştır. Bu tiplerin özellikleri şu şekilde sıralanabilmektedir (Karataş, 2014, s. 12-13):

- İçedönük Düşünen Tip: Bu tipteki bireylerin düşünceleri kendilerine dönüktür. Bu tipe örnek olarak kendi benliğinin gerçeğini araştırmakta olan bir filozof verilebilir. Genellikle inatçı ve bildiğini okumak isteyen, gururlu ve hoşgörüsüz, çevresindeki insanlara karşı küçümseyici tavırları olan, yaklaşılması güç ve inatçı bireylerdir.
- Dışadönük Düşünen Tip: Nesnel düşünceler bu tipteki bireylerin yaşamlarında egemendir. Enerjisini nesnel dünya ile ilgili bilgi toplamaya ve öğrenmeye yönelten bilim insanı bu tipe örnek oluşturabilir. Dışadönük düşünen tipteki bir birey, duygusal yönlerini ortaya çıkarmadığından diğer insanlar üzerinde kendini beğenmiş ve soğuk bir izlenim oluşturabilmektedir.
- İçedönük Duygusal Tip: Bu tipteki bireyler duygularını dış dünyadan gizleyen sessiz, anlaşılması ve ilişki kurulması güç olan bireylerdir. Genellikle melankolik bir yapıları olmasına rağmen aynı zamanda kendilerine yeten ve iç huzuru olan insanlar izlenimi de uyandırabilmektedirler.
- Dışadönük Duygusal Tip: Bu tipteki bireyler sürekli kendilerinden söz eden, duygusal tepkileri değişken ve gösterişi seven bireylerdir. Genellikle düşünce işlevleri iyi gelişmemiştir.
- İçedönük Duyusal Tip: Bu tipteki bireyler dış dünyadan uzak durmayı tercih etmekte ve duyularına yönelmektedirler. Onlara göre kendi iç dünyaları dış dünyadan daha ilginçtir.
- Dışadönük Duyusal Tip: Bu tipteki bireyler dış dünyanın gerçekleriyle ilgilenmektedirler ancak bunların ne anlam ifade ettiği üzerinde çok fazla düşünmemektedirler. Heyecan ve zevk veren şeylerden hoşlanırlar ancak duyguları yüzeyseldir. Dışarıdan gelen uyaranlara dönük olarak yaşamaktadırlar.

- İçedönük Sezgisel Tip: Bu tipteki bireyler çevrelerindeki insanlar tarafından çözülmesi zor bir bilmece olarak algılanmaktadır. Kendilerine göre ise değeri anlaşılamamış veya keşfedilmemiş bir dâhidirler. Dış gerçeklerle pek ilişkileri olmadığından insanlarla iletişim kuramamaktadırlar. Anlamını kendilerinin de tam olarak bilmediği bir imgeler dünyasının içinde yaşamaktadırlar ancak bu imgelere duydukları ilgi süreklilik göstermediğinden bir sonuca ulaşamaz.
- Dışadönük Sezgisel Tip: Bu tipteki bireyler sürekli olarak dünyada gerçekleşen yenilikleri izleme çabasındadırlar ancak bir konuyu bitirmeden diğerine başlamaktadırlar. Bunun sebebi ise düşünce işlevinin kısırlığından dolayı davranışlarını sezgilerine göre yönlendiriyor olmalarıdır.

2.4. Öğrenme Stratejileri

Öğrenme sürecinde en az öğrenme stilleri kadar önemli olan bir başka kavram öğrenme stratejileridir. Genel anlamda strateji, bir durumun üstesinden gelebilmek amacıyla kullanılacak yolu veya genel yaklaşımı ifade etmektedir. Öğrenme stratejisi ise kısaca öğrenmenin gerçekleştirilmesi için izlenen yollar olarak açıklanabilmektedir.

2.4.1. Tanımı, Özellikleri ve Kapsamı

Öğrenme stratejileri, bilgi işleme kuramlarının özelliklerinden hareket edilerek meydana çıkan ve öğrenmeye çok önemli katkıları olan bir etmendir. Pek çok araştırmacı tarafından değişik şekillerde tanımlanmış bir kavram olsa da yapılan bütün tanımlarda bilgiyi işleme modelinde yer alan bilgi işleme süreçlerinin işleyişinin temel alındığı dikkat çekmektedir (Tay, 2002).

Bilgi işleme kuramını ortaya atmış olan Gagne (1974; Akt.. Ataseven, 2014) tarafından öğrenme stratejileri, bilişsel stratejiler olarak isimlendirilmiş ve bireylerin bir bilgiyi öğrenmelerinin o bilgiyi hem hatırlamalarını hem de düşünmelerini izlemek için işe koştukları beceriler olarak tanımlanmıştır.

Öğrenme stratejileri, “bireylerin öğrenirken kullandıkları ve onların kodlama süreçlerini etkilemekte olan düşünce davranış sistemi” şeklinde tanımlanmıştır (Weinstein, 1986; Akt.. Sünbül, 1998).

Weinstein ve Mayer (1986) tarafından öğrenme stratejileri, öğrenme anında öğrencilerin göstermekte oldukları bilgiyi edinme sürecini, bilgi işleme modelindeki

belleğe depolama ve gerekli durumlarda ona tekrar ulaşma sürecine benzetilerek bu doğrultuda beklenen düşünce ya da davranışların oluşması olarak tanımlanmıştır. Örneğin bir öğrenme durumunda öğrenci, endişelerinden kurtulabilmek için kendisiyle olumlu nitelikte konuşmalar yapabilmekte, zihinsel imgeler oluşturabilmekte ve okuduğu bir metni özetleyebilmektedir. Bütün bu etkinlikler öğrenme stratejilerine birer örnektir. Bu tanımlardan hareketle öğrenme stratejilerinin öğrencinin öğrenirken ne yapması ve ne düşünmesi gerektiği konusunda kendisine zihinsel taktikler sağlaması olduğu söylenebilmektedir (Çelik, 2015, s. 37).

Öğrenme stratejileri, öğrencilerin kendi kendilerine öğrenebilmelerine yönelik olan etkinlikleri kapsamaktadır. Aynı zamanda öğrenmede belirli amaç ve hedefleri elde edebilmek için istenerek seçilen ve dikkatli bir biçimde izlenen farklı yöntemlerin yapılandırılması ve öğrencilerin belirli görevleri yerine getirebilmek maksadıyla bilişsel eylemlerin seçilmesi ile bir araya getirilmesidir. Bununla birlikte öğrenme stratejileri, öğrenme sürecinin ihtiyaçlarını karşılayabilmek için yöntem neticelerinin bir araya gelmesi ve öğrencilere yönelik olarak uygun olanın seçilmesidir (Gülsoy, 2011).

Öğrenme stratejileri, bilgileri not alma ve kitap okuma, yazı yazmadan önce düşünceleri organize etme, zamanı yönetme, sınava girme ve diğer pek çok beceri alanı ile alakalı süreçleri kapsamaktadır. Aynı zamanda bireyin ihtiyaçları ya da kuvvetli yönleri üzerinde bilinçli şekilde düşünmeyi ve kendi öğrenmelerinin bir takım yönlerini düzenleyebilmek için aktif bir biçimde strateji kullanmayı içermekte olan üst bilişsel süreçleri de içermektedir (Burchard ve Swerdzewki, 2009).

Macaro (2006) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada öğrenme stratejilerinin özellikleri şu şekilde sıralanmıştır:

- Öğrenme stratejileri bilinçli yapılan zihinsel aktiviteleri kapsamaktadır. Bu tarz stratejiler işleyen bellekte süregelen etkinliklerin bütünüdür. Bu sebeple motor davranışlar olarak düşünülememektedirler.
- Öğrenme stratejileri için amaç son derece önemlidir. Öğrenme stratejilerindeki amaç, öğrencinin öğrenme amaçları ve sınıf içerisindeki öğrenme görevini başarabilmek ile alakalı olmalıdır.
- Öğrenme stratejilerinin, öğrenmeyi aktif bir biçimde etkileyebilmeleri için öbek şeklinde kullanılmaları gerekmektedir. Bu stratejiler hem üst bilişsel stratejileri hem de duyuşsal stratejileri içermektedir.

- Stratejiler durum ya da görev odaklı olabilmektedir. Bu sebeple başka olaylara aktarılabilmektedirler.

Weinstein, Acee ve Jung (2011) tarafından kendi öğrenme stratejilerini geliştirmekte olan bireylerde olması gereken bazı özellikler olduğu ifade edilmiştir. Bu özellikler şu şekildedir:

- Öz-Düzenleme: Bireylerin kendi öğrenmelerini yönetebilmelerine yardımcı olan bir motor ve yapıştırıcı olarak tanımlanabilmektedir. Öğrenme başarısını gözlemlemek için zamanı yönetme, üst bilişi kullanma, motivasyonu yönetme ve yardım arama, yüksek endişeyi yönetme, verimli ve etkili strateji kullanımı düzenleme ve denetleme öz-düzenlemeye örnek olarak verilebilmektedir.
- İstek: Başarıyı engelleyen ya da başarıya katkı sağlayan stratejik öğrenmenin motivasyon ile ilgili veya duyuşsal bileşenlerini ifade etmektedir. Uzun veya kısa dönem hedeflerini belirleme, kullanma ve analiz etme; motivasyonu yükseltmek maksadıyla geleceğe yönelik bakış açısı ile hedef sıralamasını belirleme; öğrenmeye karşı olumlu bir düşünce sistemi ve inançlar geliştirme öğrenci başarısına katkı sağlayan etmenlere örnek olarak verilebilmektedir. Başarıyı olumsuz yönde etkilemekte olan sebepler arasında ise düşük öz yeterlik hissi, bireyi olumsuz yönde etkileyecek inançlar geliştirme, dış etkenler ve yüksek endişe bulunmaktadır.
- Beceri: Öğrenme stratejilerinin ne şekilde kullanılacağı konusunda eleştirel düşünebilme yeteneği şeklinde tanımlanabilmektedir. Öğrencilerin başarılı olabilmeleri için gereksinim duydukları bilgi çeşitleri arasında farklı görevlerin gerektirmekte olduğu performans bilgisine sahip olmaları, bireyin kendi zayıf ve güçlü olan taraflarını bilmesi ve farklı öğrenme biçimlerinin gerektirdiği öğrenme stratejilerini ne şekilde uygulayacağını bilmesi gerekmektedir.

2.4.2. Öğretme ve Öğrenme Sürecinde Öğrenme Stratejilerinin Rolü

Geleneksel eğitim anlayışında öğrencilerden çeşitli ve çok sayıda bilgiyi öğrenmeleri beklenmektedir. Ancak öğrenciler bunu nasıl yapacakları ile ilgili

bilgilendirilmemektedir. Ancak kaliteli ve nitelikli bir öğrenmenin gerçekleşebilmesi için bir bilgiyi nasıl öğreneceği ve onu nasıl kullanacağı, daha sonra bu bilgiyi nasıl hatırlayacağı ve bireysel öğrenmesini ne şekilde kontrol edeceği konusunda öğrencinin bilgilendirilmesi gerekmektedir. Bu ihtiyacı karşılayabilmek için de öğrenme stratejilerinin öğrencilere öğretilmesi gerekmektedir (Senemoğlu, 2010).

Öğrenme stratejilerinin kullanılmaması veya öğretilmemesi durumunda öğrencilerin yetenekleri ortaya çıkamamakta ya da kullanılamamaktadır. Öğrencilerin bilişsel kapasitelerini hem kullanma hem de geliştirmelerinde uygun ortamın sağlanmaması veya öğrencilerin isteksiz olması insan gücünün boşa harcanmasına sebep olmaktadır. Bu durum ise okullarda başarının önemli bir problem olarak ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Subaşı, 2000, s. 50).

Öğrenme sürecinde öğrenme stratejilerinin kullanılması, bilginin kodlanma sürecini etkilemektedir. Kodlama süreci de öğrenme performansı ve çıktılarını etkilemektedir. Bütün öğrenme işlerine başarı elde etme amacıyla başlanmaktadır. Bunun yolu ise öğrencilere bilgileri doğrudan aktarmaktan değil bilgiyi nasıl öğreneceklerini onlara öğretmekten geçmektedir. Öğrencilerin kendi öğrenme özelliklerine uygun şekilde öğrenmelerini kolaylaştıracak olan teknik ve yöntemleri kullanmaya teşvik edilmeleri gerekmektedir. Bu teknik ve yöntemlerin öğrenme stratejileri olarak düşünülmesi mümkündür (Ataseven, 2014, s. 37).

Öğrenme stratejileri Gagne (1974; Akt.. Ataseven, 2014)'ye göre eğitim sisteminde öğrenme amaçlarının gerçekleştirilebilmesi için oldukça önemlidir. Bu sebeple öğrencilere bu stratejilerin öğretilmesi ve formal eğitim aracılığıyla geliştirilerek bağımsız ve kendi kendine öğrenen öğrencilerin yetiştirilmesi gerekmektedir. Her ne kadar bu stratejileri her öğrencinin kullanma kapasitesi birbirinden farklı olsa da öğrencilerin tamamı strateji kullanımını öğrenmek suretiyle önemli faydalar sağlayacaktır. Öğrenme stratejilerinin başka bir katkısı ise öğrencinin düşünme sürecini kontrol edebilmesine yardımcı olmasıdır. Kişinin düşünme becerisinin mükemmelliği ve orijinalliği, onun öğrenme stratejilerini doğru ve etkili bir biçimde kullanabilme derecesiyle belirlenmektedir.

Öğrenme sürecinde öğrencilerin kullanabilecekleri pek çok öğrenme stratejisi bulunmaktadır. Bu stratejiler, bir metindeki ana fikrin altını çizmek gibi oldukça basit çalışma becerilerini veya benzetmeler oluşturmak gibi nispeten karmaşık düşünme süreçlerini içerebilmektedir. Söz konusu stratejilerin bilgi işleme modelindeki dikkat, kodlama, yineleme ve hatırlama süreçlerini etkilemeye yönelik olan farklı amaçları

olabilmektedir. Öğrenciler, bilgiyi seçme yöntemleri ile dikkatlerini kimi bilgi çeşitleri üzerinde toplayabilmektedir. Ayrıca sunulmakta olan gereçlerdeki öğeler arasında bir takım içsel bağlar kurmayı hedefleyen yöntemlere başvurabilirler. Bunun haricinde öğrenci, var olan bilgisi ile yeni bilgi arasında dışsal bağlar kurmayı amaçlayan teknikler kullanabilir (Güven, 2004, s. 48).

Öğretme ve öğrenme sürecine öğrenme stratejileri pek çok katkı sağlamaktadır. Özellikle öğrencilerin kalıcı ve kolay öğrenmelerinin yanı sıra önemli sayılabilecek olan başka işlevleri de yerine getirmektedir. Bu işlevlerin başlıcaları şu şekilde sıralanabilmektedir (Özer, 2002, s. 19):

- Öğrencileri bilinçli öğrenci durumuna getirmektedir.
- Öğrencilerin öğrenme sürecindeki verimliliğini arttırmaktadır.
- Öğrencilerin zevk alarak ve isteyerek öğrenmelerine yardımcı olmaktadır.
- Öğrencilerin okul sonrası öğrenmelerine temel hazırlamaktadır.
- Öğrencilere bağımsız öğrenebilme niteliği kazandırmaktadır.

2.4.3. Öğrenme Stratejilerinin Sınıflandırılması

Öğrenme stratejileri hakkında gerçekleştirilen çalışmalar özellikle son yıllarda büyük bir hız kazanmıştır. Pek çok araştırmacı ve kuramcı tarafından yapılan çalışmalar sonucunda konuyla ilgili birçok sınıflandırmanın yapıldığı dikkat çekmektedir. Özellikle 1980'li yıllardan itibaren öğrenme stratejilerinin sınıflandırılması ile ilgili çalışmalara önem verildiği görülmektedir. Temelde genel öğrenme stratejileri, okuduğunu anlama stratejileri ve dil öğrenme stratejilerine yönelik sınıflandırmalara sıklıkla ağırlık verilmiştir (Vural, 2012).

İlgili literatür incelendiğinde öğrenme stratejileri ile ilgili birçok sınıflamaya rastlanmaktadır. Çeşitli sınıflamalar haricinde özellikle Weinstein ve Mayer tarafından yapılan sınıflama dikkat çekmektedir.

2.4.3.1. Weinstein ve Mayer'in Sınıflaması

Birbirinden farklı pek çok öğrenme stratejileri sınıflaması olmasına rağmen, bu konuyla ilgili çalışmalara temel teşkil eden sınıflamanın Weinstein ve Mayer'in sınıflaması olduğu söylenebilmektedir. Weinstein ve Mayer (1986 Akt.. Güven, 2004),

bu konuda toplam 8 ayrı gruptan oluşan bir sınıflama ortaya koymuştur. Bu öğrenme stratejileri şu şekilde sıralanmaktadır:

- Temel yineleme stratejileri
- Karmaşık yineleme stratejileri
- Temel anlamlandırma stratejileri
- Karmaşık anlamlandırma stratejileri
- Temel örgütleme stratejileri
- Karmaşık örgütleme stratejileri
- Anlamayı izleme stratejileri
- Duyuşsal stratejiler

Kimi araştırmacılar tarafından bu sınıflama, temel ve karmaşık stratejiler bir araya getirilerek ele alınmıştır. Bu durumda ortaya 5'li bir sınıflama çıkmıştır. Bu sınıflandırmalar ile ilgili olarak yineleme stratejilerinde bilgilerin tekrarlanması, okunması ve kodlanması söz konusu olduğu görülmektedir. Anlamlandırma stratejilerinde ilişkilendirme, dönüştürme ve özetleme yapılmaktadır. Örgütleme stratejilerinde düzenleme, sıralama ve bağ kurma söz konusudur. Anlamayı izleme stratejilerinde ise denetleme, düzenleme ve yürütme vardır. Son olarak duyuşsal stratejilerde dikkati odaklama, kendini güdüleme ve yoğunlaşmayı sürdürme vardır (Çelik, 2015, s. 40).

Bu stratejilerin boyutları ile ilgili detaylı açıklamalar ise şu şekildedir:

- Yineleme Stratejileri: Yeni karşılaşılan bilgilerin tekrarlanmasıyla kısa süreli hafıza ve uzun süreli hafıza arasında bir bağlantı oluşturularak bilginin kodlanmasını sağlayan stratejilerdir. Bu strateji, bir anlatım ya da metindeki belirli ifadeleri tekrar etme, sözel bir cümle ile bir başka cümleyi bir araya getirme, okuma, yazılı bir metinde yer alan konu cümlelerini ve detayları tanımlama gibi süreçleri kapsamaktadır (Demirel, 2007).
- Anlamlandırma Stratejileri: Öğrencilerin daha önceden öğrenmiş oldukları bilgiler ile yeni bilgileri ilişkilendirmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Anlamlandırma stratejileri arasında bir paragrafı okumak ve özetlemek, yeni gelen bilgiler ile ilgili görsel imajlar oluşturmak, sınıfta öğrendiği bilgileri

kendi kelimelerini kullanarak not almak, zihinsel imge oluşturmak, içeriği geçmiş yaşantılarla ilişkilendirmek, sözel bilgileri şekil, grafik ve çizelge gibi başka biçimlere dönüştürme, soru yanıtlama, benzetim yaratma, başka sözcüklerle anlatma ve özetleme gibi stratejiler yer almaktadır (Akman ve Erden, 2007).

- Örgütleme Stratejileri: Öğrenilecek olan bilgilerin yeniden düzenlenerek yapılandırılmasını ve bu şekilde öğrenilmesini sağlayan stratejilerdir. Bu stratejiler anlamayı kolaylaştırmak amacıyla kullanılmaktadır. Anlamlandırma ve örgütleme stratejileri sayesinde bilgiler arasında hem içsel hem de dışsal bağlar kurulabilmektedir. Örgütleme stratejileri, verilen farklı örnekler arasındaki ortak özellikleri gruplamak, karmaşık yapıdaki bir şeyi yeni baştan düzenlemek ve verilen kelimeleri anlam bütünlüğünü göz önünde bulundurarak sıralamak amacıyla kullanılmaktadır (Çelik, 2015, s. 41).
- Anlamayı İzleme Stratejileri: Öğrencilerin öğrenmeye yönelik gerçekleştirmekte oldukları etkinlikleri denetlemelerine odaklanan stratejilerdir. Anlamayı izleme stratejileri, öğrencilerin kendi öğrenme özelliklerini belirleyerek düzenlemelerine, yürütmelerine ve denetlemelerine yardımcı olmaktadır. Anlamayı izleme, öğrencilerin herhangi bir öğrenme faaliyeti için öğrenme hedefleri oluşturmasını, bu hedeflere ulaşma seviyesini değerlendirmesini ve gerekirse hedeflere ulaşmak için kullanmakta olduğu stratejileri belirlemesini içermektedir (Senemoğlu, 2010).
- Duyuşsal Stratejiler: Öğrenmede ortaya çıkan duyusal ve güdüsel engelleri ortadan kaldırmayı sağlayan stratejilerdir. Duyuşsal stratejiler arasında dışarıdan kaynaklanan ve öğrenmeyi engelleme ihtimali bulunan her çeşit uyarıcıya karşı uyanık olma, dikkatini odaklama ve yoğunlaşmayı sürdürme, dikkat dağıtabilecek unsurları gidermek için çalışılacak sessiz bir yer seçme, kendini güdüleme, başarısız olma kaygısı ya da korkusunu gidermek için kendi kendine olumlu pekiştirmelerde bulunma, çalışma için ayrılacak olan zamanı etkili kullanabilmek için bir zaman çizelgesi yapma ve çalışmanın gereksiz uzamaması için öncelikli olan konuları belirleme bulunmaktadır (Çelik, 2015, s. 41).

2.4.3.2. Çeşitli Sınıflamalar

Öğrenme stratejileri ile ilgili farklı sınıflamalar arasında dikkat çeken bazı sınıflamalar incelendiğinde ilk olarak Baron (1978; Akt.. Ataseven, 2014) tarafından öğrenme stratejilerinin üç kategoride toplandığı dikkat çekmektedir. Bunlar şu şekildedir:

- Kontrol Stratejileri: Uygun bir yanıt bulmak için bir çalışma, konu, ödev ve benzeri için verilen yanıtları kontrol ederek değerlendirmeyi amaçlayan stratejilerdir.
- İlişkili Araştırma Stratejileri: Daha önceden sahip olunan bilgileri referans göstererek yeni bir problemi çözmeyi amaçlayan stratejilerdir.
- Uyarıcı Analiz Stratejileri: Bir çalışmanın, ödevin vs analizini yaparak onu ilişkili parçalara ayırmayı hedefleyen stratejilerdir.

Stern (1992; Akt.:Baysal, 2018):) tarafından öğrenme stratejileri dört kategoride ele alınmıştır. Bu kategoriler şu şekildedir:

- Yönetim ve Planlama Stratejileri: İnsanların mantıklı hedefler belirlemeleri, öğrenmeyle ilgili olarak neler yapmaları gerektiğini belirlemeleri, önceki tecrübelerini göz önünde bulundurarak başarılarını değerlendirmeleri, kendileri için uygun olan öğrenme metoduna karar vermeleri ve uygun kaynakları belirleyerek ilerlemeyi yönetebilme becerilerini kapsamaktadır.
- Bilişsel Stratejiler: Tahmin etme, mantık yürütme, doğrulama, pratik yapma, sonuç çıkarma ve hafıza becerilerini kapsamaktadır.
- İletişimsel ve Yaşantısal Stratejiler: Mimikleri ve farklı şekillerde ifade edebilme yollarını bilmek gibi iletişim esnasında bireylerin diyalogu devam ettirirken kullandıkları becerileri kapsamaktadır.
- Duyuşsal Stratejiler: Bireylerin iç dünyaları ve duygusal sorunlarla başa çıkabilme durumlarını içermektedir.

Pintrich ve diğerleri tarafından öğrenme stratejileri toplamda üç ana kategoride toplanmıştır. Bu kategoriler şu şekildedir (Aktan, 2012):

- Bilişsel Stratejiler: Bu kategoride yineleme, açımlama, eleştirel düşünme ve düzenleme stratejileri olmak üzere dört madde yer almaktadır.
    - Yineleme Stratejileri: Tam olarak olduğu gibi hatırlanmak istenen bilgiler öğrenilirken kullanılmaktadır.
    - Açımlama Stratejileri: Eski bilgiler ile yeni bilgilerin bütünleştirilerek uzun süreli belleğe kaydedilmesinde öğrencilerin kullanmakta olduğu stratejilerdir.
    - Eleştirel Düşünme Stratejileri: Yeni durumlar karşısında eski bilgilerin uygulanmasında, eleştirel değerlendirmeler yapma ve problem çözmede kullanılmaktadır.
    - Düzenleme Stratejileri: Uygun bilgileri seçme ve öğrenilecek olan bilgiyi bilgiler arası bağ kurarak yapılandırmak için kullanılmaktadır.
- Meta Bilişsel Stratejiler: Bu kategoride planlama, düzenleme ve izleme şeklinde dört madde yer almaktadır.
    - Planlama: Görev analizi yapma ve hedef belirleme gibi stratejileri kapsamaktadır.
    - Düzenleme: Performans geliştirmede davranışları kontrol edebilmeyi sağlamaktadır.
    - İzleme: Okurken kendi kendine sorular sorarak kendini test etme ve dikkatini sürdürme gibi stratejileri içermektedir.
- Kaynak Yönetimi: Bu stratejiler çalışma ortamı ve zaman yönetimi, akran işbirliği yönetimi, emek yönetimi ve yardım isteme şeklinde dört maddede ele alınmaktadır.
- Çalışma Ortamı ve Zaman Yönetimi: Çalışma ortamını yönetmeyi kolaylaştıran ve zamandan en verimli şekilde faydalanmayı sağlayan stratejilerdir.
- Akran İşbirliği Yönetimi: İşbirliği yaparak öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.
- Emek Yönetimi: Öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanmayı sürdürmeleri ve zor konu ve görevlerde bile çalışmaya devam etmelerini kolaylaştıran stratejilerdir.
- Yardım İsteme: Gerekli durumlarda öğrencilere yardım istemenin gerekliliğini kazandırmayı sağlamaktadır.

O'Malley ve diğerleri (1985; Akt.. Baysal, 2018):) tarafından öğrenme stratejileri yürütücü biliş stratejisi, bilişsel ve sosyo-duyuşsal stratejiler şeklinde üç kategoriye ayrılmıştır. Bunlar şu şekildedir .

- Yürütücü Biliş Stratejisi: Bireylerin kendi öğrenmelerini planlamayı, işlevsel planlama, öz-denetim, öz değerlendirme, kendini yönlendirme, seçici ve doğrudan dikkati kapsamaktadır.
- Bilişsel Stratejiler: Bireylerin öğrendikleri bilgileri doğrudan kullanabilmelerini içermektedir. Bu kapsamda; not alma, tekrar etme, özet çıkarma, imgeleme, sonuç çıkarma, gruplama, sunma, anahtar kelime yöntemi, ekleme, aktarma, yorum ve kaynak kullanma bulunmaktadır.
- Sosyo-Duyuşsal Stratejiler: Bilgileri anlamlandırmak için doğrulama, soru sorma, onaylama ve işbirliği yapma gibi stratejileri kapsamaktadır.

2.5. Öğrenme Stilleri ve Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişki

Öğrenme ve öğretme sürecindeki temel hedeflerden biri öğrenmeyi öğrenmektedir. Böylelikle verimli ve etkili bir öğrenmenin gerçekleşeceği düşünülür. Öğrenmeyi öğrenmenin gerçekleşebilmesi ise öğrencilerin kendi öğrenme özelliklerinin farkında olmalarını ve öğrenirken kendilerine özgü teknik ve yöntemleri kullanmalarını sağlamaktadır. Buradaki öğrenme özellikleri, öğrenme stillerine karşılık gelmekte iken öğrenirken kullanılan teknik ve yöntemler ise öğrenme stratejilerine karşılık gelmektedir. Kısaca öğrenciler öğrenirken öğrenme stillerine göre öğrenmelerini yönlendirmekte ve bunu yaparken öğrenme stratejilerini kullanmaktadır. Dolayısıyla öğrenme stilleri ile öğrenme stratejileri arasında doğrudan ve güçlü bir ilişki olduğu söylenebilmektedir (Cırık, 2011).

Aralarındaki ilişki ile birlikte öğrenme stili ve öğrenme stratejisi kavramlarının birbiriyle karıştırılabildiği de dikkat çekmektedir. Öğrenme stili, bireyin değişmeyen kişisel özellikleri olarak kabul edilmekte iken öğrenme stratejisi, bireyin bir durum ya da görevle başka çıkarken benimsediği yollar anlamına gelmektedir. Öğrenme stratejileri her zaman ve durum için farklı olabilmekte, öğrenilebilmekte ve geliştirilebilmektedir. Öte yandan öğrenme stilleri, tam aksine değişmez olup bireyin içinde mevcut olan özellikler ile ilgilidir (Gündoğan Çögenli, 2011, s. 53).

Güven (2004) tarafından gerçekleştirilen ve ortaöğretim öğrencilerinde öğrenme stilleriyle öğrenme stratejileri arasındaki ilişkinin incelendiğin araştırmanın bazı bulgularına göre;

- Ortaöğretim öğrencilerinin %9.5'inin uyum sağlayıcı öğretim stiline, %16.8'inin dönüştürücü öğrenme stiline, %27.1'inin ayırt edici öğrenme stiline, %46.6'sının ise özümleyici öğrenme stiline sahip oldukları tespit edilmiştir.
- Cinsiyetlerine göre ise ortaöğretim öğrencilerinin öğrenme stillerinin farklılık gösterdiğin, erkek öğrencilere oranla kız öğrencilerin dönüştürücü ve özümleyici öğrenme stillerine, erkek öğrencilerin ise daha çok uyum sağlayıcı ve ayırt edici öğrenme stillerine sahip oldukları ortaya çıkmıştır.
- Ortaöğretim öğrencilerinin öğrenme stillerine göre duyuşsal stratejileri ve anlamayı izleme stratejilerini kullanma durumları arasında farklılık bulunduğu belirlenmiş ve ayırt edici ve uyum sağlayıcı öğrenme stillerine sahip öğrencilere oranla dönüştürücü öğrenme stiline sahip öğrencilerin anlamayı izleme stratejilerini daha çok kullandıkları, özümleyici ve dönüştürücü öğrenme stillerine sahip öğrencilerin ise duyuşsal stratejileri ayırt edici ve uyum sağlayıcı öğrenme stillerine sahip öğrencilerden daha çok kullandıkları tespit edilmiştir.

Bu ve bunun gibi konuyla alakalı pek çok çalışma, öğrencilerin sahip olduğu öğrenme stillerinin farkında olmalarının ve bu doğrultuda öğrenirken öğrenme stratejilerini kullanmalarının, anlamayı ve öğrenmeyi geliştirdiğini ortaya koymuştur. Hamlin (2001) tarafından gerçekleştirilen ve yetişkinlerin öğrenme stilleri ve öğrenme stratejilerini konu alan araştırmada, öğrenme stillerini bilen ve öğrenme stratejilerini kullanan bireylerin, kendi kendilerine öğrenme süreçlerini düzenleyebildikleri sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla gerek formel eğitime devam eden öğrencilerin, gerekse yetişkinlerin öğrenme stillerini bilmelerine ve öğrenme stillerine uygun olan öğrenme stratejilerini kullanmalarını, öğrenme sürecini ve öğrenme düzeyini olumlu yönde etkilemekte ve geliştirmektedir (Gündoğan Çögenli, 2011, s. 53).

Son olarak ilgili çalışmalar incelendiğinde, farklı öğrenme stillerine sahip olan bireylerin ne gibi öğrenme stratejileri kullanabileceği ile ilgili şu şekilde bir tablo ile karşılaşılmaktadır.

Tablo 3.

Özümleyici, Ayırt Edici ve Dönüştürücü Öğrenme Stillerine Sahip Bireylerin Kullanabileceği Öğrenme Stratejileri

Özümleyici	Ayırt Edici	Dönüştürücü
• Bilgi kaynaklarını seçme • Öğrenme çıktılarını tahmin etme • Anahtar düşünceleri analiz etme • Sonuçları değerlendirme • Sonuçları çıkarma	• Bilgiyi araştırma • Metaforlar ve örnekler üretme • Güncel bilgiyi değerlendirme • Sonuçları değerlendirme • Sonuç çıkarma	• Öğrenme amaçlarını belirleme • Konunun ana hatlarını oluşturma • Materyali hatırlayabilmek için tekrar etme • Çıktıları tahmin etme

Kaynak: (Gündoğan Çögenli, 2011, s. 54-55)

2.6. Öğrenme Stillerinin Eğitimdeki Önemi

Her birey öğrenme sürecinde probleme farklı yaklaşmaktadır. Bireysel farklılıklar öne plana çıkmaktadır. Öğrencilerin eğitimde başarılı olmak için kendi öğrenme stilini belirleme ve farkında olmaları gerekmektedir. Bu farkındalık bireyin öğrenme sürecini aynı zamanda kolaylaştırmaktadır.

Toplumun gelişmesi için eğitimin şart olduğu tartışılmaz bir husustur. Bireyin kendini tanıması ve geliştirmesi topluma en büyük kazancı sağladığını bilmelidir. Kendine özel eğitim sürecinde topluma uygun bireyler yetiştirmek toplumun en önemli vazifesidir (Fidan, 2012, s. 6)

İnsanlar çevre etkileşim ile her defasında yeni bilgiler edinmektedir. Genetik özelliklere bağlı olarak zekâ veya yetenekler her birey de değişmektedir fakat bireyin aldığı eğitim ve elde ettiği deneyimler sonrasında zaman içerisinde kendini geliştirip ve farklılık gösterebilmektedir (Topkaya ve Çelik, 2009, s. 316)

Eğitimde bireysel farlılıklardan dolayı öğretenin en çok dikkat etmesi gereken hususlardan biridir. Hedef kitleye uygun ve bireysel farklıkların göz önünde bulundurulması kalite bir eğitim demektir.

Bahar ve Bilgin (2003) Öğrenme stillerin öğretim açısından göz aradı edilmemesi gereken belli başlı faktörler mevcuttur ve bunları şu şekilde sıralanabilir:

1. **Öğrenci-merkezli öğretim:** Öğrenme içerisinde olan bireylerin farklılıkları göz önünde bulundurarak öğrenci merkezli bir sistem izlenmesi gerekir. Formal eğitim öncesi öğretmenlerin bazı konularda dikkat etmesi gereken hususlar vardır. Okula adımını atan her bir birey farklıdır; inançları, ön bilgileri, tutumları, hazır bulunuş seviyeleri, sosyal çevre, sosyo-ekonomik gibi noktaları dikkate almadan öğretmen ders işlediğinde hata yapma olasılığı yüksektir. İstenen başarıyı elde etmek için öğrenenlerin algılarında farklılık olduğunu, buna bağlı olarak farklı şekillerde öğrendiklerini dikkate alan öğrenme stiline dayalı öğrenci merkezli faaliyet ve etkinlikler yapıldığında her öğrencinin kendi yetenekleri ile ve yaratıcılıklarını geliştirmesine sağlamaktadır. Fırsat eşitliği ön planda tutan bu yaklaşım her bir öğrenenin kendi yeteneklerini keşfetmeye ve bu yol izahında gidip üst düzeyde öğrenmesini sağlamaktadır.
2. **Kariyer seçme ve profesyonel yaşama uyum:** Bugünlerde hızla gelişen ve sürekli yenileyen teknoloji ile birlikte iş imkanları kalifiye eleman talepleri de artmak durumdadır. Herhangi bir eğitim program sonunda her birey kendine uygun ve yeteneklerine yönelik bir meslek edinmeye çalışmaktadır. Bu yeniliklere yetişmek veya uyum sağlamak için okullarda öğrenme stillerine ortam hazırlayan farklı fırsatların sunulması ve bireyin her alanında kendini gösterme ve geliştirme imkanları verme, öğrencilerin mezuniyet olma durumlarda çeşitli özeliklerin oluşmasına ve entelektüel özelliklerine sahip olmasını mümkün kılabilir. Okullarda öğrencilerin güçlü yanları daha desteklenirken, zayıf yönlerin geliştirmesini sağlanabilir. Bireyin kendi yeteneklerin farkında varması ile birlikte iş hayatında deneme yanılma yolunu kullanmaktan ziyade kendinin bilincinde olup istediği mesleğe yönlenmesi hayal kırıklığı veya üzüntülerin önünde geçme fırsatı sağlanmış olacaktır.

Kaplan ve Kies (1995) öğrenme stilleri doğuştan gelen bir özellik olması ile birlikte yaşam boyu ani bir değişikliği öne sürülmesi mümkün olmadığını savunuyor. Hayat boyu farklı deneyimler kazandıkça bu öğrenme stillerin gelişmesi ve değişmesi

sağlanabilmektedir. Bu değişimlerin meydana gelmesi her türlü günlük aktivitelerle oluşması mümkündür, örneğin; oturarak, konuşarak, oynayarak ve yazarak.

Kazu (2009) Öğrenme ortamları bilişsel beceri ve yeteneklerin gelişmesi için öğrenme ortamları önemli bir etkiye sahiptir. Öğrenme stillerin araştırmalarında bireylerin baskın olan öğrenme stilden yanda farklı stillere de sahiptir. Bu araştırmalar sonucunda bireylerin sadece bir öğrenme stiline bağlı olmadıklarının göstergesidir. Başarıyı yakalamak için burada öğretmen ve öğrenciler fazlasıyla sorumluluk üstlenmeleri gerekmektedir fakat yükü fazla olanın öğretmenindir.

Öğretmenler, öğrencilerini yeteri kadar tanımaları gerekmektedir. Bireylerin güçlü öğrenme stilini bilip, diğer stilleri ile bağdaştırıp entegre etmesi gerek. Böylece bireyler farkında olmadan da verilen bilgilere cevap vermek için farklı stillere başvuracaktır. Sonuç olarak farklı stilleri de öğrenen bireyin öğrenmesi kolaylaşacaktır.

Öğretmenin öğrencinin öğrenme stilini bilmesi ve bu konuda bireylerin bilinçlendirmesi, başarıyı hızlı bir şekilde elde etmesini sağlamaktadır.

2.7. Stil Odaklı Öğretim Tasarımı

Hedef kitlenin öğrenme stiline göre öğretimini tasarlaması için öncellikle bireylerin özelliklerini saptaması gerekmektedir.

Öğrencilerin başarılı olabilmesi için öğretici başta hedef ve amaçları net bir şekilde belirlemesi gerekmektedir. Hedefe ulaşması için öğrenim materyallerin belirlenmesi gerekir ve ona göre de öğretim tasarım oluşmaktadır. İçerik bireye uygun olması gerekçesiyle öğretim tasarımlar saptanır ve sonrasında bireyin stili öğrenme stili yardımı ile belirlenmektedir. Son olarak sağlam bir yönlendirme ile öğretim ve öğrenme stiller arasında bir köprü tasarlayıp eğitime başlanılmalıdır (Babadoğan, 2000).

Öğrenme stillerine dayalı öğretimde eğitime çok sayıda fayda sağladığı anlaşılmaktadır. Bireyin etkin öğrenmesi ve gereken bilgi, beceri, tutum ve davranışların geliştirmesi çağımızın vazgeçilmez bir olayıdır. Toplumun çağdaş başarısını elde etmesi ve sürdürmesi için bireyin çalışması ve öğrenmesi ile elde edilebilir. Önemli olan unsur ise, hedef kitlenin öğrenme stiline uygun olarak bir eğitim-öğretim programın hazırlanmasıdır (Kaya, Akçın, 2002; Akt. Tatar, 2007)

Öğrenme stilleri bireyin tercih ettiği öğrenme davranışını öngörmektedir. (Olfman ve Sein, 1993; Akt. Rani ve Sharma, 2012).

Lendsay öğrenme stili ve öğretim stili arasında bir bağ olduğunu ve öğrencilerin başarısını ve mutluluğunu arttırdığını ortaya çıkartmıştır (Lendsay, 1993; Akt..Rani ve Sharma, 2012)

Bir bireyin öğrenme stili belli ise ve öğretmen bunun farkında ise eğitimdeki hedeflere ulaşması kolaylaşmaktadır. Bireyler kendi öğrenme stilini fark edecektir ve geliştirecektir. Bu farkındalık eğitimi daha verimli hale getirmektedir. Verimliliği azaltan etkiler ise öğrenciye uymayan öğrenme yaklaşımı ile bir ortam hazırlamaktır.

Kazu (2009) öğrenme stillerin üç farklı türden oluşmaktadır. Bilişsel bileşenler (Cognitive) bireyin içinde var olan bilgi ile bağlantılıdır ve eğitim yoluyla değişebilir ve gelişebilmektedir. Duygusal (Affective) ve psikolojik (Psychological) bileşenler ise bireylerin tercihlerini etkilemektedir ve hem eğitim ve öğrenme stratejilerine cevaplar önermektedir. Öğrenme stillerine uygun eğitim sağlanması büyük önem arz etmektedir. Öğrenme stiller konusunda bireylerin bilinçlendirmesi kendilerini diğerlerinden neden farklı öğrendiğini öğretmektedir ve aynı zamanda hayal kırıklığını önlemektedir.

Aynı zamanda kendi öğrenmenin farkında olan bireylerin bu süreçte ki önem ise özerk bir birey olmayı öğrenmesidir. Birey kendi sorumluluğunun farkındalığını kazanarak daha özgüvenli olacaktır ve aynı zamanda öğretmenlerin de birey üzerindeki kontrolü çekebilmektedir ve bu noktadan itibaren öğrenciler öğrenmeleri için sorumluluk alırlar, sürecin merkezinde bulunurlar ve her şey onların kontrolü altındadır. Onlar sorunlarına cevap aramaktalar ve öğrenme tarzındaki benzersiz performanslarından ve öğrenme stillerinden yararlanmaktadırlar. Bu tür bireyler öğrenme stillerinin farkında olmayanlarına göre kendi amaçlarını tanımaktadırlar. Çünkü onlar ne öğrenmek istediklerini ve nasıl öğrenmeleri gerektiğini bilirler. Bu farkındalık ise onların yeni bir şeylerin öğrenmesindeki bakış açısını değiştirmektedir.

2.8. Öğrenme Stillerin Gerekliliği

Rani ve Shukla (2012) eğitim öğretim yılında öğrenilen üründen ziyade daha çok öğrenci ön planda olması gerekmektedir. Eğitimde öğrenci en yüksek seviyeye getirilmesinin sağlanmasına ihtiyaç vardır. Başarı elde etmek için öğrenci aynı zamanda öğretim sürecini kendisine uygun olan stili benimsediği takdirde daha keyifli bir biçimde bu süreçten geçmektedir. Uygun olan öğretim metodu kullanıldığında bireyler daha mutlu ve daha başarılı olabileceğini söylemek mümkündür. Ders içi ve dışı

etkinliklerde öğrencilerin karakterine ve tercih edilmiş öğrenme stili kullanıldığında eğitim alanında başarıyı sağlamak oldukça yüksektir.

Kalabalık sınıflarda her bir öğrenciye hitap eden öğrenme stilini nasıl kullanacağız ve öğrencilerin verimli bir şekilde öğrenme stilin nasıl kullanacaklardır? Derste yapılan etkinlikler değişiklik gösterebilir.

Görsel öğrenme stiline sahip olan öğrenciler izlemeyi ve görmeyi tercih etmektedirler Konu anlatımında sözelden anlatımdan yanı sıra akım şeması çizilebilir veya önemli olan yerlerin farklı bir renge dikkat çekebilecek şekilde yazılabilir veya altı çizilebilir. Kitaplarda veya defterlerde önemli yerlerin ve notların kendince dikkat çekecek bir şekilde çalışmalar yapılabilir. Kavram haritalar da öğrenmeyi, görsel stili ağır basan bireyler için, kolaylaştıracaktır. Öğretmen ders esnasında önemli terimleri, kuralları veya kavramlar sınıf tahtasına veya çalışma panosuna yazılabilir.

İşitsel o öğrenme stiline sahip olan öğrenciler bilgileri dinleyerek elde etmeyi tercih etmektedirler. Biri ile iletişim de olmak veya bilgi alışverişinde bulunmak öğrenmelerini kolaylaştıracaktır. Ses ve iletişim öğrenenlerin sürecini hafifletmektedirler. Yönergeleri birinden dinledikten sonra daha kolay bir algı sağlanmaktadır. Böylece duydukları her şeyi hafızalarında tutmak ve ezberlemek onlar için daha kolaydır. Burada öğrenciler sözlü talimatlar uygun olacaktır.

Kinestetik öğrenme stiline sahip olan öğrenciler bilgileri fiziksel aktivitelerle öğrenmeyi tercih etmektedir. Denemeyi, dokunmayı ve pratik işleri severler. Uygulamalı araştırmaları ve deneyleri, yönergelere tercih etmektedirler. Aynı zamanda bu zekaya sahip olan bireyler aktif katılım ile daha iyi öğrenmektedirler. Söylenenden daha çok yapılanı hatırlarlar.

Eğitimin çoğunlukla öğrenci merkezli olan bir müfredat izlemekteyiz. Fakat bazen bu ihtiyaç göz ardı edilmektedir. Unutulmamalı ki, eğitim- öğretim sürecinde her birey farklı adımlar atmaktadır ve farklı bir hız ve stil ile öğrenmektedir. İhtiyaçları ve gereken verimliliği için bireysel faktörler göz ardı edilmemelidir.

Howard Gardner'in çoklu zeka teorisi ve yapılandırmacılık aynı amacı hedeflemektedir. Öğrencileri motive etmek, teşvik etmek ve kendi öğrenme stilleri ile yeni bilgiyi öğrenmeyi amaçlamaktadır.

Kazu (2009) öğrenme stillerin bireylerin ve aralarındaki farkı ayırt etmek için bize fırsat sunma avantajıdır. Bu nedenle bilişsel, duygusal ve psikolojik faktörleri dikkate alan öğrenme yaklaşımları hazırlamak adına öğretim stili gereklidir. Öğrenme stilleri bireylerin hayatında büyük bir önem taşımaktadır. Eğer ki birey kendine ait olan

öğrenme stillinin farkında ise öğrenme sürecinde aldığı veya öğrenmesi gereken bilgiyi daha hızlı ve kolayca öğrenmek ve başarılı olma durumundadır. Öğrencilerin kendini ve öğrenme stili ile özdeşleşmelerin diğer bir avantajı ise bireylerin etkili bir problem çözücü haline gelmektedir. Bireyler karşılaştıkları problem karşısında ne kadar başarılı olursa hayatını daha fazla kontrol altına alacaktır.

2.9. İlgili Araştırmalar

Dewey (1980)'e göre eğitim kişilik değişikliği değil, kalıcı durumlar olarak düşünülebilmektedir. Kalıcı bir durumun saptanması ne genetik faktörlere ne de çevre etkisinden kaynaklanmaktadır. Kalıcı kişisel özellikler, tamamen kişi ve çevresi ile olan etkileşimin bir ürünüdür (Demirel, 2003; Akt. Çakır, Yenilmez, 2005).

Öğrenme stilleri bilişsel, duyusal ve fizyolojik olarak 3'e ayrılmaktadır. Öğrenme stilinden bahsederken bu üç faktörü göz önünde bulundurmamız gerekmektedir. Bilişsel faktör deyince akla çözme, kodlama, süreç, depolama ve bilgiye geri çağırışım gelmektedir (Cornett, 1983, s. 9).

Duyusal faktörlerden bahsederken bireyin duyguları ve kişisel karakterleri içermektedir. Bireyin isteklendirme, dikkati, isteği, risk alma ve sorumluluk gibi faktörler ön planda olmaktadır (Cornett 1983, s. 10).

Fizyolojik faktörler ise bireyin duyulara ait olan görme, dinleme, tatma, koklama içermektedir (Cornett 1983, s. 11).

Kolb (1985, s. 267; Akt. Köksal, 2017)'e göre yetişkinler çocuklardan daha farklı öğrenmektedirler. Onlar tamamen boş ve doldurmaya veya şekle girmek için beklemektedirler. Yetişkinler belirli değerlere (bilgi, değerler, ilişkiler ve niyetler) sahip oldukları için onlar öğrenirken bu değerlerden etkilenmektedirler. David Kolb bunları incelerken kendi ürettiği 'Öğrenme Stili Modeli'nde göstermektedir. Öğrenme ve problem çözme birbiri ile bağlantılıdır. Öğrenme 4 adımdan oluşmaktadır. Somut yaşantı(SY) (hissederek), yansıtıcı gözlem(YG) (izleyerek), soyut kavramsallaştırmak (SK) (düşünerek), aktif yaşantı (AY) (yaparak). Deneysel öğrenme teorisi bu dört faktörün üzerinde durmaktadır ve bağlam içerisindedir.

Kroon (1985; Akt. Farkas, 2003) 9. ve 10. sınıf ikincil endüstri sanat öğrencilerin uygun ve uygunsuz olan öğrenme stil tercihleri uygulamalardaki akademik başarılarını etkilediğini tespit etmiştir. Kroon, öğrencilere algısal tercihleri ile

öğretildiği ve öğrenimleri ikincil ya da üçlü tercihlerle güçlendirildiği zaman, önemi daha da artırdığını ortaya koymuştur.

Stice (1987) öğrenme ve öğretim sürecinde birey öğrenmesinden kendi sorumludur ve uzun vadede, insanlar zayıflık alanında öğrenme becerilerini geliştirdikçe daha etkili öğrendiklerini söylemektedir.

Felder ve Silverman (1988, s. 674) bakış açılarına göre öğrenci farklı yollara başvurduğunu örneğin, görerek ve duyarak; yansıtarak ve hareket ederek; mantıksal ve sezgisel olarak akıl yürütme; ezber ve canlandırma ve benzeşimler ile öğrendiklerini söylemektedirler. Bazı öğrencilerin somut gerçekler, deneyler ve bilgi ile öğrenirken, diğerleri teori ve ilkelerden öğrenmeyi tercih etmektedir.

Üniversite uzmanlar ve toplum merkezli uzmanlar öğrenme stili kavramlarının tıp eğitiminde kullanımı üzerine bir çalışma sonrasında, iki uygulama uzmanı arasında öğrenme stilleri arasında önemli farklılıklar gözlemlenmiştir. Curry (1991) ayrıca, üniversite ve toplum merkezli uzmanlar arasında cinsiyete göre önemli farklılıklar ve yıllar süren uygulamalarda da gözlemlemiştir.

James ve Blank (1993, s. 47) öğrencilerin genel öğrenme ortamına nasıl tepki verdiklerini ve çeşitli unsurlarını sık sık öğrenme stilini oluşturdukları söylerler. Steinberg (1994)'e göre, birey kendi yeteneklerine göre bir öğrenme biçimi seçmektedir. Bu biçimleri de uygun olan durumlara veya görevlere uygulamaktadırlar.

Her bir öğrenci farklı fizyolojik ve karakter özelliklerine sahiptir. Bundan dolayı etkili bir öğrenme biçimi ve öğrenme stili tüm duyu organlarını kullanabileceği etkinlikler dahil olmak üzere çeşitli etkinlikler yapılmalıdır ve öğretmenin de her bireyin farkında olması gerekmektedir. Oxford ve Anderson (1995) bu uygulamalar ve öğrenme stillerin belirlenmediği takdirde eğitim sürecinde çelişkiler ortaya çıkabileceğini söylemektedirler.

Grasha (1996) ilerleyen araştırmalarda öğrenme stillerin, öğretme stillerin ve sınıf işleyişlerin birbirine bağlı olduğunu ortaya çıkartmıştır. Örneğin, geleneksel ders anlatımında bilgi aktarıcı (expert) ve otoriter (formal authority) öğrenme stillerin öğrenme metodu olarak kullanıldığında, bağımlı (dependent), katılımcı (participant) ve rekabetçi (competitve) öğrenme stillerine sahip olanları teşvik ve motive ettiği görülmektedir.

Ross (1999) Bazı şeyleri yapmadan önce onların nasıl yapılmasını öğrenmemiz gerekmektedir. Örneğin, erkekler inşaatlar yaparak inşatçı olurlar. İnsanoğlu aşırıya kaçmadan, cesur olarak ve yaparak bir eylemi öğreniriz. Ross (1999, s. 21) Bazı bireyler

işitsel ve görsel olarak, bazı bireyler izleyip ve yaparak, bazılar ise görselleştirme ve uygulama ile öğrenmektedirler.

Cano-Garcia and Hughes (2000, s. 414) Öğrenme düşünme ile bağlantılı ile bağlantılı olduğunu inanmaktadır ve düşündükçe veya öğrendikçe bireysel farklılıklar belirli stilleri kullandığımız zaman araya girmektedir.

Keller ve ark, (2001, s. 296-297) Öğretmenlerin, öğrenci ihtiyaçlarını iyi gözlemlemek ve saptamak gerekmektedir. Öğrenmesi gereken değişkenleri belirlendiğinde ve anlaşıldığında öğrenmelerinin sağlanması kolaylaştıracağını belirtmiştir. Bir öğrenim ilkesi olarak öğrenciler etkin bir şekilde yaşadıkları deneyim ve önceki bilgi birikimin üstüne yeni bilgi inşaat etmek için matematik dersini anlaşabilecek şeklinde öğrenmeliler.

Guild (2001, s. 1) göre öğrenenler öğrenme durumunu esas alarak kendi bireysel yaklaşımlarını, yeteneklerini ve ilgi alanlarına göre yaklaşmaktadırlar. Bireyin kültürü, geçmişi ve sosyal ekonomik seviyesi öğrenme sürecini etkilemekte olduğunu savunmaktadır.

Heffler (2001) Öğrenme stili terimi, her bireyin tercih ettiği deneyimleri anlama ve deneyimleri bilgiye dönüştürme şeklini tanımlar. Heffler'e (2001, s. 308) göre sonuçlarınız optimize etmek için yeni bir öğrenme stiline yaklaşırken kendi öğrenme stilinizi bilmeniz avantajlı olduğunu savunmaktadır ve öğrencilerin öğrenme stilleri konusunda farkındalıklarının öğretmenlerin daha iyi öğrenmeleri için ders içeriğinin organize edilmesi çabalarını desteklediğini eklemiştir. Bireysel öğrenme stilin öğrenmesi gereken ve nasıl öğrenmesi gereken konusunda zayıf ve güçlü yönlere sahip olduğunu inanmaktadır. Kolb'un deneyim öğrenme teorisinin öğrenmeyi bir süreç olarak gördüğünü ifade etmiştir.

Kennedy (2002, s. 433) Konfüçyüs'ün amaç olarak 'kendini zeki, yaratıcı, bağımsız ve özerk bir otonomi' olarak yetiştirmek öğrenme fikri olarak özetlemiştir.

Baldwin ve Sabry (2003, s. 337) ''Öğrencilerin farklı oldukları, farklı öğrenme stillerine sahip oldukları ve etkinliklere farklı bir biçimde yaklaştıklarına; öğrenciler diğerlerine göre daha fazla yardıma ihtiyaç duyar. Bazıları daha motive ve diğerlerinden daha net akademik ve kariyer hedefleri var'' değinmektedirler.

Cassidy (2004, s. 420) öğrenme anlayışları sunan bir kavramın öğrenme stilidir. İnsanların öğrenmek için kullandıkları farklı stilleri öğrenme stilleri olarak adlandırılmıştır. Bireylerin öğrenme durumuna nasıl yaklaştığını ya da yaklaşmaya

meyilli olduklarını, öğrenme sonuçlarının başarısını ve performansını etkileyen genel bir kabulün olduğunu belirtmiştir.

Her bireyin kendine ait olan bir veya birden fazla öğrenme stili vardır. Bazen öğrenen bile farkında olmadan bunları kullanmaktadır fakat farkındalık yaratıldığı zaman, benimsenen stil daha iyi kullanabilme hale geleceklerdir.

Hendry ve diğerleri (2005) öğrencilerin kişisel öğrenme ve öğrenme stilleri konusunda kendilerini daha fazla bilinçlendirdiklerini ve diğerlerinin öğrenme stillerini kabul ettiklerini ortaya koymuştur. Aynı zamanda "öğrenme stillerinin kendi kendine farkındalığı, çalışma stratejilerinin kullanımında daha fazla güven oluşmasına yol açacaktır". (Hendry ve diğerleri: 397)

McLachian (2006: 1) öğrencilerin öğrenme stilleri ve öğrenci farklılıkları bireysel farklılıklardan dolayı değişkenlik gösterebileceğini ve bireyler farklı işler tarafından yönlendirildiğini belirtmektedir.

Csapo ve Hayen (2006) elde edilen araştırma sonuçları öğrenme stillerin cinsiyet, ırk ve coğrafi bölgelerine değişim gösterdiğini belirtmektedirler. Aynı zamanda bireyin eğitim gelişme sürecinde öğrenme stil değişikliği önermektedirler. Bireyin yaşı göz önünde bulundurulduğu zaman öğrenme stiller arasında anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmaktadır. Yapılan araştırmada yaşın ilerlediği zamanlarda görsel ve devinişsel zekâda düşüş olduğu fakat işitsel zekâda ise yükselme olduğu belirtmektedir.

İlhan (2002) tarafından yapılmış özel İngilizce kursları alan bireylerin öğrenme stilleri belirlemek üzere yaş ve cinsiyet faktörleri etkili olup olmadığını araştırmıştır. Yapılan çalışmada kursiyerlerin en çok somut öğrenme stilinin daha sonra sırasıyla iletişimci, otorite merkezli ve analitik öğrenme stillerini tercih ettikleri ortaya koyulmuştur. Aynı zamanda araştırmada kursiyerlerin yaşa ve cinsiyete göre herhangi bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin ve kursiyerlerin görüşleri ve tercih ettiği öğrenme stilleri birbiri ile örtüştüğü anlaşılmaktadır fakat eğitim düzeyine göre farklılık gösterdiği görülmektedir.

Demirel (2003)'in çalışmasında öğrenme süreci her birey için farklı gelişmektedir. Her bir öğrenci yeni bir bilgiyi öğrenmeye çalışırken kendine ait olan bir yol izlemektedir. İzlenen bu yolu öğrenme stili diye tanımlarız.

Çoşkun ve Demirtaş (2005) öğrenme stillerine göre ortaokul öğrencilerin matematik dersinde başarı ve kaygı düzeylerini ölçmek adına Kolb Öğrenme Stilleri Envanteri (KÖSE –III) uygulamışlardır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin başta

değiştirme (Diverger) sonrasında sırasıyla *yerleştirme* (Accomodator), *ayrıştırma* (Converger) ve *özümseme* (Assilimator) öğrenme stillerine sahip olduğu görülmektedir. Yaptığı araştırmalarda farklı bulguları da ortaya çıkartmışlardır. Tercih edilen öğrenme stillerin farklı yaş gruplarına ve öğrenim düzeylerine göre bireylerde farklılık gösterdiğini tespit edilmiştir. Aynı zamanda bu çalışmada öğrencilerin cinsiyetler arasında anlamlı bir fark olmadığı da ortaya konulmuştur.

Eğitim-öğretim ortamında öğrenciler farklı bedensel, zihinsel özelliklere sahip oldukları için, farklı yetenek, beceri, zekâ ve sosyal tutum değerleri ile değişik bir sosyo-kültürel çevre oluşturmaktadırlar. Öğrencilerin bu konuda farklılık göstermeleri doğal bir biçimde öğrenme süreçlerini de etkilemektedir. Öğretmen her bireyin belirlenen kazanımlarını elde etmesini amaçlıyorsa, öncelikle her bireyin öğrenme stili belirlenmeli ve buna uygun olarak bir eğitim ortamı hazırlaması gerekmektedir (Çelik ve Şahin, 2011).

Kahyaoğlu (2011) yaptığı bir çalışmada öğretmen adaylarının öğrenme stilleri ile çevre eğitim öz-yeterlilikleri arasında ilişkiyi incelemiştir. Fen bilgisi öğretmen adayların ve sınıf öğretmenliği öğretmen adayları için öğrenme stillerine göre çevre eğitimi öz- yeterlilik puanların ortalaması sonucu ($p>.05$) anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Kahyaoğlu'a göre öğrenme stillerin de en önemli özelliği duyusal alanın olduğunu söylemektedir bunu ise öğretmenlerin öz-yeterlikleri ile bağdaştırmaktadır. Öğretmen adayların çevre eğitimdeki öz-yeterlikleri orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Orta düzeyde olmasının öğretmen adayların kendi haklarında olumlu ve olumsuz yargıların olduğu görülmektedir. Fen bilgisi programında öğrenim gören öğretmen adayların sonuçlarına bakıldığında en çok *özümseyen* stilini sahip olduğu görülmektedir. Bu tip öğretmen adayları daha çok soyut alanları ile ilgilenmektedirler. Soyut çözümlemeler yerine daha çok soyut teori geliştirmekte ve problem tanımları ile ilgilenmektedirler. Sonrasında sırasıyla ise ayrıştıran (converger), yerleştiren (accomodator) ve değiştiren (diverger) öğrenme stilleri sıralanmaktadırlar. Sınıf öğretmenler öğretmen adaylarında ise *ayrıştıran* sonrasında sırasıyla özümseyen, değiştiren ve yerleştiren öğrenme stillerine sahip olduğu belirlenmektedir.

BÖLÜM III

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma betimsel türde ilişkisel tarama modellinde bir çalışma olacaktır. Betimsel araştırmalarda mevcut duruma bağlı olarak hipotezler test etmek veya belli sorulara cevap bulmak için verilerin toplanması gerekmektedir (Karasar, 2006).

3.2.Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Adana İl merkezindeki özel ve resmi ortaokulun 5. ve 8. sınıf öğrencileridir. Araştırmanın örneklemi ise bu evreni temsil ettiği varsayılan TED Adana Koleji ile Şehit Ebubekir Durmuş Ortaokulları olacaktır. Evren ve örneklem seçimi uygun örneklem yöntemi ile gerçekleştirilecek olup ayrıca kademeli ve uygun örneklem kullanılacaktır. (Fraenkel ve Wallen, 1993, s. 86)

3.3.Veri Toplama Aracı

Araştırma verileri Gökdağ (2004) tarafından yapılan ve geliştirilmiş olan ‘Öğrenme Stilleri Ölçeği’’ kullanılacaktır ve aynı zamanda Ilke Evin Gencel (2006) tarafından geliştirilmiş olan Kolb’un Öğrenme Stilleri III (KÖSE III) yarı yapılandırılmış 12 soru kullanılacaktır. Ölçekte stil adları ‘Ayrıştırma’, ‘Değiştirme’, ‘Yerleştirme’ ve ‘Özümseme’ biçiminde verilmiştir. Her bir maddede dört seçenek bulunmaktadır ve 1 ve 4 arasında puanlama yapılmaktadır. Alınabilecek en düşük puan 12 ve en yüksek puan 48’dir. Sonrasında puanlar hesaplanmaktadır ve birleştirişmiş puanlar Somut Deneyim, Soyut Kavramsallaştırma, Aktif Deneyim ve Yansıtıcı Gözlem şeklinde elde edilmektedir.

3.4.Veriler ve Toplanması

Araştırma 2017-2018 öğretim yılı II. Yarıyılda Adana İl’i Merkez İlçe’deki ilk öğretim okullarında gerçekleşmiştir. Adana merkez içerisinde okullar random yöntemiyle 2 okullar belirlenerek 2 ölçek uygulanmıştır.

Ölçeğin uygulamasında seçilen okullarda toplam 434 öğrenci mevcuttur. TED Adana Kolejinde toplam 180 öğrenci, 120si 5. sınıf öğrencilerden 60'ı ise 8.sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Şehit Ebubekir Durmuş Ortaokul da toplam 254 öğrenci, 112si 5. sınıf öğrencilerden 142 si ise 8.sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırma kapsamında toplamda 354 öğrenci ile anket uygulaması yapılmış ve analizler bu veriler tamamlanmıştır.

Ölçeklerin uygulaması araştırmacı tarafından öğrencilere gerekli açıklamaları yaparak, bir ders saati (40dk) süresinde gerçekleştirilmiştir.

3.5.Verilerin Analizi

Verilerin analizinde t-testi, Frekans ve % dağılımı ve tek yönlü varyans analizi kullanılacaktır, bu amaçla SPSS istatistiksel paket programı kullanarak çözümlenmiştir. Verilerin analizi SPSS 22 programı ile yapılmış ve %95 güven düzeyi ile çalışılmıştır. Maddeler içi ölçeklerden elde edilen basıklık ve çarpıklık değerlerinin +3 ile -3 arasında olması normal dağılım için yeterli görülmektedir (Groeneveld ve Meeden, 1984; Moors, 1986; Hopkins ve Weeks, 1990; De Carlo, 1997). Bu nedenle ölçek puanları normal kabul edilmiş ve analizlerde parametrik testler kullanılmıştır. Ölçek puanlarının sınıf ve okul türüne göre karşılaştırılmasında parametrik test tekniklerinden bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Sınıf ve okul türü ayrımında ölçek puanları arasındaki ilişki parametrik test tekniklerinden pearson korelasyon testi ile analiz edilmiştir. Sınıf ve okul türü ile öğrenme sitilleri arasındaki ilişki ise Ki-kare testi ile analiz edilmiştir.

Bağımsız Gruplar T Testi: Bağımsız iki grubun nicel bir değişken açısından karşılaştırılmasında kullanılan test tekniğidir. İki grubun nicel değişken ortalamaları arasında %95 güven düzeyinde fark olup olmadığının incelenmesi için kullanılır.

Pearson korelasyon: İki nicel değişken arasındaki ilişkinin yönü ve kuvvetini inceleyen test tekniğidir.

Ki-kare: İki nitel değişken arasındaki ilişkiyi inceleyen test tekniğidir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Tablo 4.

Okul Türü ve Sınıf Düzeyi Dağılımı

		n	%
Şu Anda Öğrenim Görülen Okul Türü	Resmi	214	60,5
	Özel	140	39,5
Sınıf Düzeyi	5.sınıf	177	50,0
	8.sınıf	177	50,0

Katılımcılardan resmi okulda öğrenim görenlerin oranı %60,5 iken özel okulda öğrenim görenlerin oranı %39,5'tir.

5.sınıf olanların oranı %50,0 ve 8.sınıf olanların oranı %50,0'dir.

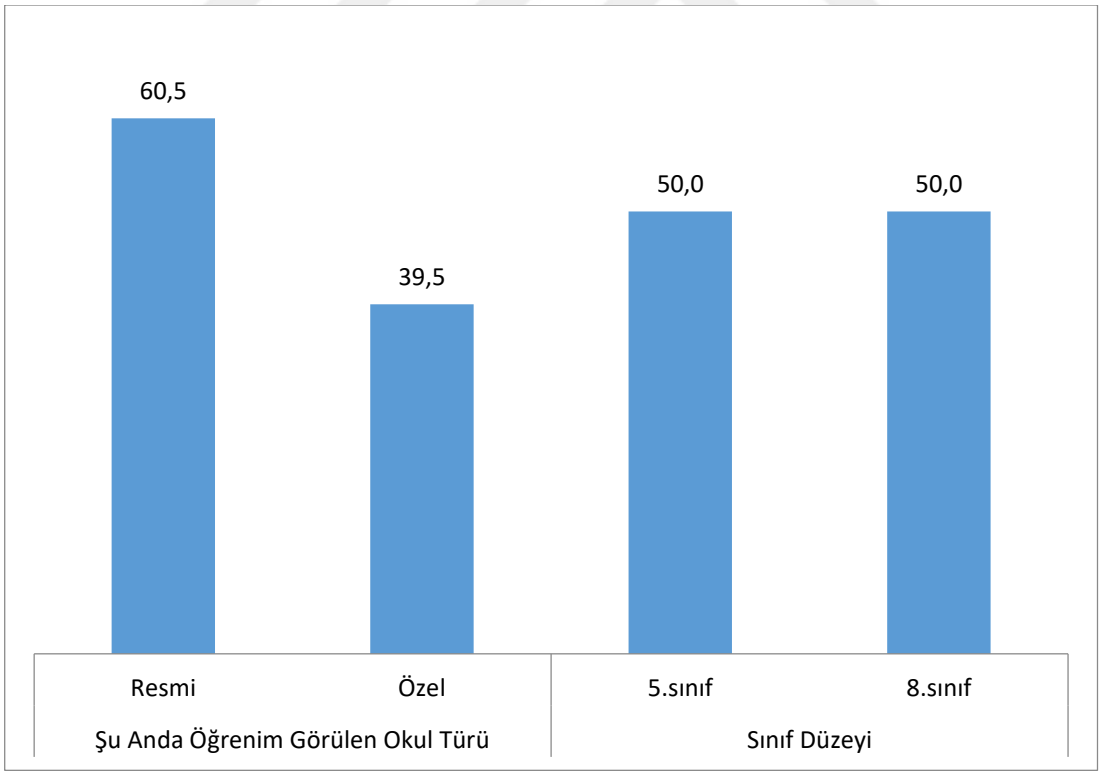

Tablo 5.

Okul Türü ve Sınıf Düzeyi Ayrımında Kişisel Bulgular

		Resmi				Özel			
		5.sınıf		8.sınıf		5.sınıf		8.sınıf	
		n	%	n	%	n	%	n	%
Cinsiyet	Kız	41	44,1	67	55,8	48	57,8	23	40,4
	Erkek	52	55,9	53	44,2	35	42,2	34	59,6
İlkokuldan Mezun Olunan Okul Türü	Resmi	94	100,0	120	100,0	16	19,3	20	35,1
	Özel	0	0,0	0	0,0	67	80,7	37	64,9
Evinde Kendine Özel Çalışma Odası Olma Durumu	Evet	76	80,9	106	88,3	72	86,7	55	98,2
	Hayır	18	19,1	14	11,7	11	13,3	1	1,8

Resmi okulda 5.sınıf öğrencisi olan katılımcılardan kızların oranı %44,1 iken erkeklerin oranı %55,9; resmi bir ilkokuldan mezun olanların oranı %100,0; evinde kendine özel çalışma odası bulunanların oranı %80,9 iken bulunmayanların oranı %19,1'dir.

Resmi okulda 8.sınıf öğrencisi olan katılımcılardan kızların oranı %55,8 iken erkeklerin oranı %44,2; resmi bir ilkokuldan mezun olanların oranı %100,0; evinde kendine özel çalışma odası bulunanların oranı %88,3 iken bulunmayanların oranı %11,7'dir.

Özel okulda 5.sınıf öğrencisi olan katılımcılardan kızların oranı %57,8 iken erkeklerin oranı %42,2; resmi bir ilkokuldan mezun olanların oranı %19,3 iken özel okuldan mezun olanların oranı %80,7; evinde kendine özel çalışma odası bulunanların oranı %86,7 iken bulunmayanların oranı %13,3'tür.

Özel okulda 8.sınıf öğrencisi olan katılımcılardan kızların oranı %40,4 iken erkeklerin oranı %59,6; resmi bir ilkokuldan mezun olanların oranı %35,1 iken özel okuldan mezun olanların oranı %64,9; evinde kendine özel çalışma odası bulunanların oranı %98,2 iken bulunmayanların oranı %1,8'dir.

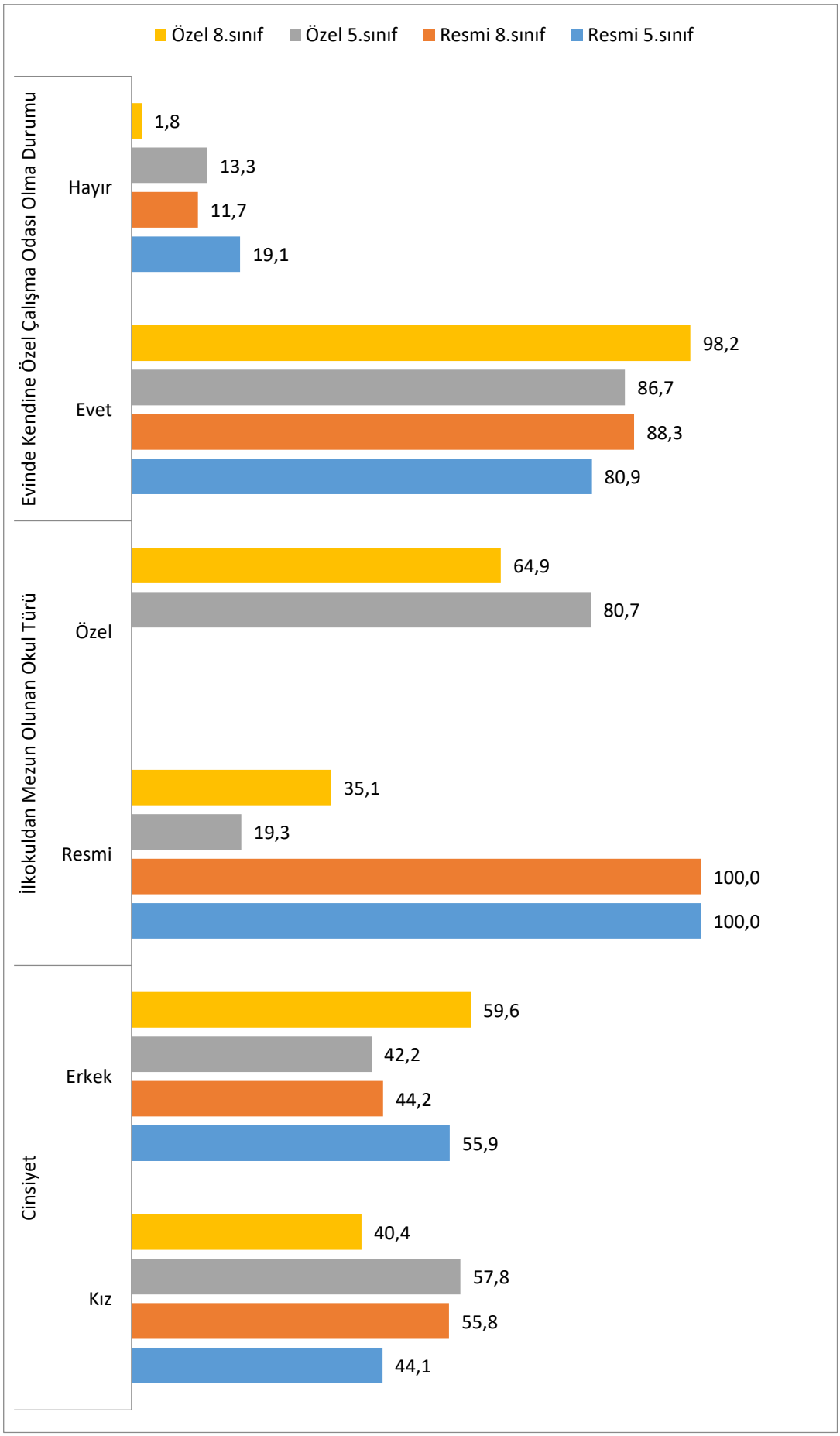
Özel 8.sınıf
Özel 5.sınıf
Resmi 8.sınıf
Resmi 5.sınıf
Evinde Kendine Özel Çalışma Odası Olma Durumu
Hayır
1,8
13,3
11,7
19,1
Evet
98,2
86,7
88,3
80,9
İlkokuldan Mezun Olunan Okul Türü
Özel
64,9
80,7
Resmi
35,1
19,3
100,0
100,0
Cinsiyet
Erkek
59,6
42,2
44,2
55,9
Kız
40,4
57,8
55,8
44,1

4.1. Karşılaştırma Testleri

Bu bölümde, ölçeklerden elde edilen puanların, çeşitli değişkenler açısından farklılık gösterme durumunun analiz sonuçları verilmiştir.

Tablo 6.

Okul Ayrımında Öğrencilerin Ölçek Puanlarının Sınıf Açısından İncelenmesi

		Resmi					Özel				
Sınıf Düzeyi		**n**	**Ort**	**ss**	**t**	**p**	**n**	**Ort**	**ss**	**t**	**p**
Görsel Öğrenme Stili	5.sınıf	94	32,99	6,78	-3,966	,000*	83	33,95	7,98	-1,557	,122
	8.sınıf	120	36,48	6,05			57	36,11	8,13		
Kinestetik Öğrenme Stili	5.sınıf	94	26,60	4,49	1,432	,154	83	24,90	5,54	-0,664	,508
	8.sınıf	120	25,63	5,17			57	25,51	4,93		
İşitsel Öğrenme Stili	5.sınıf	94	13,80	3,20	2,006	,046*	83	12,88	3,28	0,090	,928
	8.sınıf	120	12,88	3,39			57	12,82	3,89		
Somut Deneyim	5.sınıf	94	21,03	12,52	-2,901	,004*	83	24,96	7,99	1,877	,063
	8.sınıf	120	25,01	7,35			57	22,30	8,62		
Soyut Kavramsallıştırma	5.sınıf	94	23,21	13,51	-4,102	,000*	83	29,37	9,37	-0,319	,750
	8.sınıf	120	29,33	8,12			57	29,93	11,17		
Aktif Deneyim	5.sınıf	94	25,62	14,37	-3,833	,000*	83	30,01	9,82	0,194	,846
	8.sınıf	120	31,74	8,85			57	29,67	11,04		
Yansıtıcı Gözlem	5.sınıf	94	21,76	12,97	-3,923	,000*	83	26,48	8,73	-0,321	,748
	8.sınıf	120	27,37	7,79			57	26,98	9,51		

p*<0,05=fark vardır

Resmi okulda öğrenim gören 5 ve 8.sınıf öğrencileri arasında Görsel Öğrenme Stili açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır (p<0,05). 5.sınıf olanların ortalaması 32,99 iken 8.sınıf olanların ortalaması 36,48'tir. Buna göre resmi okulda öğrenim gören öğrencilerden 8.sınıf olanların Görsel Öğrenme Stili puan ortalaması daha büyüktür.

Resmi okulda öğrenim gören 5 ve 8.sınıf öğrencileri arasında Kinestetik Öğrenme Stili açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

Resmi okulda öğrenim gören 5 ve 8.sınıf öğrencileri arasında İşitsel Öğrenme Stili açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır (p<0,05). 5.sınıf olanların ortalaması 13,80 iken 8.sınıf olanların ortalaması 12,88'dir. Buna göre resmi okulda öğrenim gören öğrencilerden 5.sınıf olanların İşitsel Öğrenme Stili puan ortalaması daha büyüktür.

Resmi okulda öğrenim gören 5 ve 8.sınıf öğrencileri arasında Somut Deneyim açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). 5.sınıf olanların ortalaması 21,03 iken 8.sınıf olanların ortalaması 25,01'dir. Buna göre resmi okulda öğrenim gören öğrencilerden 8.sınıf olanların Somut Deneyim puan ortalaması daha büyüktür.

Resmi okulda öğrenim gören 5 ve 8.sınıf öğrencileri arasında Soyut Kavramsallaştırma açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). 5.sınıf olanların ortalaması 23,21 iken 8.sınıf olanların ortalaması 29,33'tür. Buna göre resmi okulda öğrenim gören öğrencilerden 8.sınıf olanların Soyut Kavramsallaştırma puan ortalaması daha büyüktür.

Resmi okulda öğrenim gören 5 ve 8.sınıf öğrencileri arasında Aktif Deneyim açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). 5.sınıf olanların ortalaması 25,62 iken 8.sınıf olanların ortalaması 31,74'tür. Buna göre resmi okulda öğrenim gören öğrencilerden 8.sınıf olanların Aktif Deneyim puan ortalaması daha büyüktür.

Resmi okulda öğrenim gören 5 ve 8.sınıf öğrencileri arasında Yansıtıcı Gözlem açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). 5.sınıf olanların ortalaması 21,76 iken 8.sınıf olanların ortalaması 27,37'dir. Buna göre resmi okulda öğrenim gören öğrencilerden 8.sınıf olanların Yansıtıcı Gözlem puan ortalaması daha büyüktür.

Özel okulda öğrenim gören 5 ve 8.sınıf öğrencileri arasında Görsel Öğrenme Stili açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Özel okulda öğrenim gören 5 ve 8.sınıf öğrencileri arasında Kinestetik Öğrenme Stili açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Özel okulda öğrenim gören 5 ve 8.sınıf öğrencileri arasında İşitsel Öğrenme Stili açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Özel okulda öğrenim gören 5 ve 8.sınıf öğrencileri arasında Somut Deneyim açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Özel okulda öğrenim gören 5 ve 8.sınıf öğrencileri arasında Soyut Kavramsallıştırma açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Özel okulda öğrenim gören 5 ve 8.sınıf öğrencileri arasında Aktif Deneyim açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Özel okulda öğrenim gören 5 ve 8.sınıf öğrencileri arasında Yansıtıcı Gözlem açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

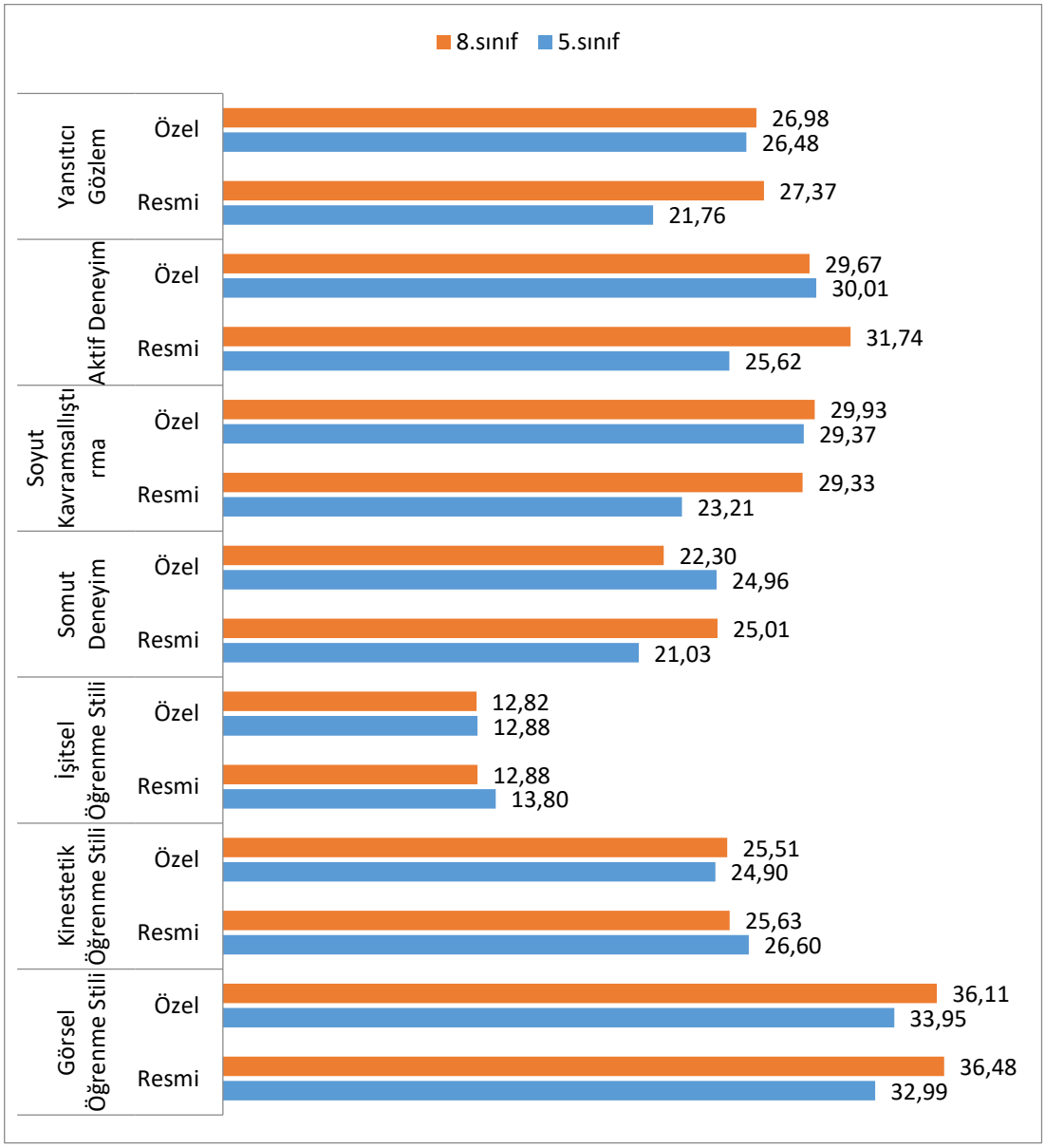

Tablo 7.

Sınıf Ayrımında Öğrencilerin Ölçek Puanlarının Okul Türü Açısından İncelenmesi

		5.sınıf					8.sınıf				
Şu Anda Öğrenim Görülen Okul Türü		**n**	**Ort**	**ss**	**t**	**p**	**n**	**Ort**	**ss**	**t**	**p**
Görsel Öğrenme Stili	Resmi	94	32,99	6,78	-,868	,387	120	36,48	6,05	,339	,735
	Özel	83	33,95	7,98			57	36,11	8,13		
Kinestetik Öğrenme Stili	Resmi	94	26,60	4,49	2,243	,026*	120	25,63	5,17	,152	,879
	Özel	83	24,90	5,54			57	25,51	4,93		
İşitsel Öğrenme Stili	Resmi	94	13,80	3,20	1,881	,062	120	12,88	3,39	,103	,918
	Özel	83	12,88	3,28			57	12,82	3,89		
Somut Deneyim	Resmi	94	21,03	12,52	-2,454	,015*	120	25,01	7,35	2,166	,032*
	Özel	83	24,96	7,99			57	22,30	8,62		
Soyut Kavramsallaştırma	Resmi	94	23,21	13,51	-3,481	,001*	120	29,33	8,12	-,408	,683
	Özel	83	29,37	9,37			57	29,93	11,17		
Aktif Deneyim	Resmi	94	25,62	14,37	-2,344	,020*	120	31,74	8,85	1,343	,181
	Özel	83	30,01	9,82			57	29,67	11,04		
Yansıtıcı Gözlem	Resmi	94	21,76	12,97	-2,806	,006*	120	27,37	7,79	,285	,776
	Özel	83	26,48	8,73			57	26,98	9,51		

p*<0,05=fark vardır

Resmi ile özel okulda öğrenim gören 5.sınıf öğrencileri arasında Görsel Öğrenme Stili açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

Resmi ile özel okulda öğrenim gören 5.sınıf öğrencileri arasında Kinestetik Öğrenme Stili açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır (p<0,05). Resmi okulda eğitim görenlerin ortalaması 26,60 iken özel okulda eğitim görenlerin ortalaması 24,90'dır. Buna göre 5.sınıf öğrencilerinden resmi okulda öğrenim görenlerin Kinestetik Öğrenme Stili puan ortalaması daha büyüktür.

Resmi ile özel okulda öğrenim gören 5.sınıf öğrencileri arasında İşitsel Öğrenme Stili açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

Resmi ile özel okulda öğrenim gören 5.sınıf öğrencileri arasında Somut Deneyim açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır (p<0,05). Resmi okulda eğitim görenlerin ortalaması 21,03 iken özel okulda eğitim görenlerin ortalaması 24,96'dır. Buna göre 5.sınıf öğrencilerinden özel okulda öğrenim görenlerin Somut Deneyim puan ortalaması daha büyüktür.

Resmi ile özel okulda öğrenim gören 5.sınıf öğrencileri arasında Soyut Kavramsallaştırma açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Resmi okulda eğitim görenlerin ortalaması 23,21 iken özel okulda eğitim görenlerin ortalaması 29,37'dir. Buna göre 5.sınıf öğrencilerinden özel okulda öğrenim görenlerin Soyut Kavramsallaştırma puan ortalaması daha büyüktür.

Resmi ile özel okulda öğrenim gören 5.sınıf öğrencileri arasında Aktif Deneyim açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Resmi okulda eğitim görenlerin ortalaması 25,62 iken özel okulda eğitim görenlerin ortalaması 30,01'dir. Buna göre 5.sınıf öğrencilerinden özel okulda öğrenim görenlerin Aktif Deneyim puan ortalaması daha büyüktür.

Resmi ile özel okulda öğrenim gören 5.sınıf öğrencileri arasında Yansıtıcı Gözlem açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Resmi okulda eğitim görenlerin ortalaması 21,76 iken özel okulda eğitim görenlerin ortalaması 26,48'dir. Buna göre 5.sınıf öğrencilerinden özel okulda öğrenim görenlerin Yansıtıcı Gözlem puan ortalaması daha büyüktür.

Resmi ile özel okulda öğrenim gören 8.sınıf öğrencileri arasında Görsel Öğrenme Stili açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Resmi ile özel okulda öğrenim gören 8.sınıf öğrencileri arasında Kinestetik Öğrenme Stili açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Resmi ile özel okulda öğrenim gören 8.sınıf öğrencileri arasında İşitsel Öğrenme Stili açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Resmi ile özel okulda öğrenim gören 8.sınıf öğrencileri arasında Somut Deneyim açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Resmi okulda eğitim görenlerin ortalaması 25,01 iken özel okulda eğitim görenlerin ortalaması 22,30'dur. Buna göre 8.sınıf öğrencilerinden resmi okulda öğrenim görenlerin Somut Deneyim puan ortalaması daha büyüktür.

Resmi ile özel okulda öğrenim gören 8.sınıf öğrencileri arasında Soyut Kavramsallıştırma açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Resmi ile özel okulda öğrenim gören 8.sınıf öğrencileri arasında Aktif Deneyim açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Resmi ile özel okulda öğrenim gören 8.sınıf öğrencileri arasında Yansıtıcı Gözlem açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

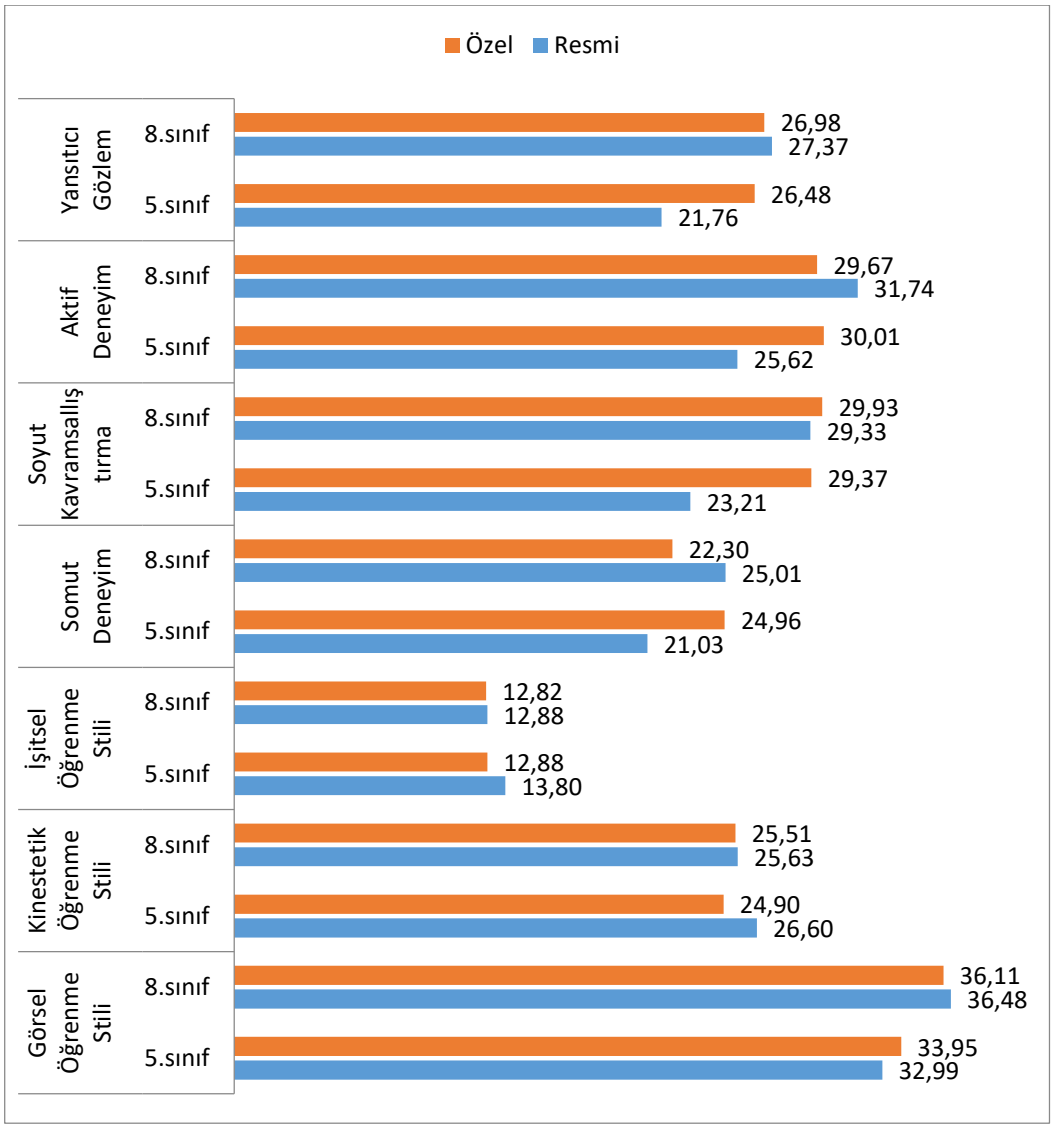
Özel
Resmi
Yansıtıcı Gözlem
8.sınıf
26,98
27,37
5.sınıf
26,48
21,76
Aktif Deneyim
8.sınıf
29,67
31,74
5.sınıf
30,01
25,62
Soyut Kavramsallıştırma
8.sınıf
29,93
29,33
5.sınıf
29,37
23,21
Somut Deneyim
8.sınıf
22,30
25,01
5.sınıf
24,96
21,03
İşitsel Öğrenme Stili
8.sınıf
12,82
12,88
5.sınıf
12,88
13,80
Kinestetik Öğrenme Stili
8.sınıf
25,51
25,63
5.sınıf
24,90
26,60
Görsel Öğrenme Stili
8.sınıf
36,11
36,48
5.sınıf
33,95
32,99

Tablo 8.

Ölçek Puanlarının Okul Türü Açısından İncelenmesi

Şu Anda Öğrenim Görülen Okul Türü		n	Ortalama	ss	t	p
Görsel Öğrenme Stili	Resmi	214	34,94	6,60	,147	,883
	Özel	140	34,83	8,08		
Kinestetik Öğrenme Stili	Resmi	214	26,06	4,89	1,649	,100
	Özel	140	25,15	5,29		
İşitsel Öğrenme Stili	Resmi	214	13,29	3,33	1,154	,249
	Özel	140	12,86	3,53		
Somut Deneyim	Resmi	214	23,26	10,12	-,600	,549
	Özel	140	23,88	8,33		
Soyut Kavramsallaştırma	Resmi	214	26,64	11,21	-2,524	,012*
	Özel	140	29,60	10,10		
Aktif Deneyim	Resmi	214	29,05	11,97	-,665	,506
	Özel	140	29,87	10,30		
Yansıtıcı Gözlem	Resmi	214	24,90	10,73	-1,626	,105
	Özel	140	26,69	9,03		

p*<0,05=fark vardır

Ölçek Puanlarının Okul Türü Açısından İncelenmesi (t testi)

Resmi ile özel okulda öğrenim gören öğrenciler arasında Görsel Öğrenme Stili açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

Resmi ile özel okulda öğrenim gören öğrenciler arasında Kinestetik Öğrenme Stili açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

Resmi ile özel okulda öğrenim gören öğrenciler arasında İşitsel Öğrenme Stili açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

Resmi ile özel okulda öğrenim gören öğrenciler arasında Somut Deneyim açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

Resmi ile özel okulda öğrenim gören öğrenciler arasında Soyut Kavramsallaştırma açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır (p<0,05). Resmi okulda öğrenim görenlerin ortalaması 26,64 iken özel okulda öğrenim görenlerin ortalaması 29,60'dır. Buna göre özel okulda öğrenim görenlerin Soyut Kavramsallaştırma puan ortalaması daha büyüktür.

Resmi ile özel okulda öğrenim gören öğrenciler arasında Aktif Deneyim açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

Resmi ile özel okulda öğrenim gören öğrenciler arasında Yansıtıcı Gözlem açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

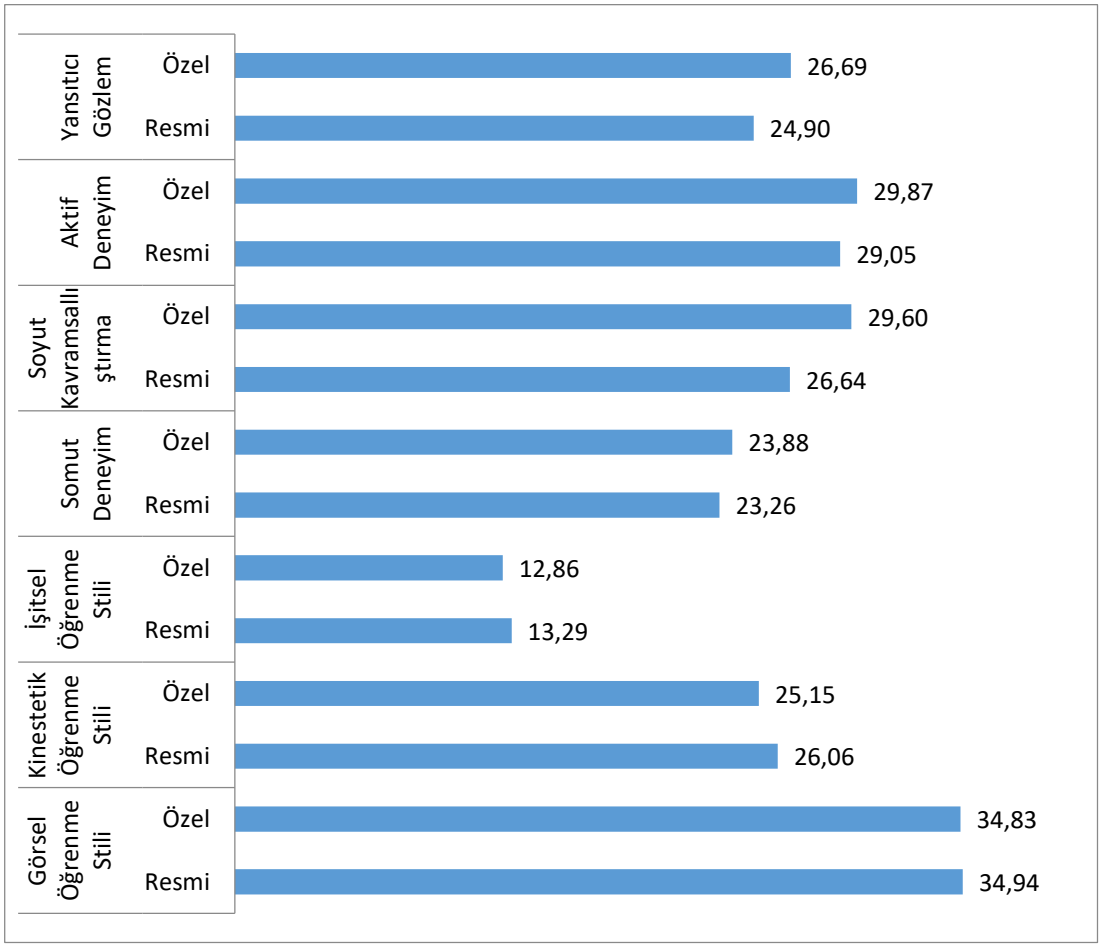

4.2.İlişki Testleri

Bu bölümde, ölçek puanları arasındaki ilişki analizi sonuçları verilmiştir. Yapılan korelasyonlar sınıf ve okul ayrımında incelenerek detaylı sonuçlar irdelenmiştir.

Tablo 9.

Resmi Okulda Öğrenim Gören 5 ile 8.Sınıf Öğrencilerinin Ölçek Puanları Arasındaki İlişki

Resmi		5.sınıf			8.sınıf		
		Görsel Öğrenme Stili	**Kinestetik Öğrenme Stili**	**İşitsel Öğrenme Stili**	**Görsel Öğrenme Stili**	**Kinestetik Öğrenme Stili**	**İşitsel Öğrenme Stili**
Somut Deneyim	r	,031	,126	,242*	,023	-,013	-,053
	p	,765	,228	,019	,803	,890	,563
Soyut Kavramsallaştırma	r	,082	,152	,251*	-,024	-,061	,025
	p	,432	,143	,015	,792	,505	,785
Aktif Deneyim	r	,074	,118	,219*	,053	-,034	,045
	p	,478	,259	,034	,569	,715	,626
Yansıtıcı Gözlem	r	,137	,140	,236*	,118	,102	,047
	p	,188	,178	,022	,199	,268	,612

p*<0,05=ilişki vardır

Resmi Okulda Öğrenim Gören 5 ile 8.Sınıf Öğrencilerinin Ölçek Puanları Arasındaki İlişki (Korelasyon)

5.sınıf öğrencilerinde;

Somut Deneyim ile İşitsel Öğrenme Stili arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki (r=,242) bulunmaktadır. Soyut Kavramsallaştırma ile İşitsel Öğrenme Stili arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki (r=,251) bulunmaktadır. Aktif Deneyim ile İşitsel Öğrenme Stili arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki (r=,219) bulunmaktadır. Yansıtıcı Gözlem ile İşitsel Öğrenme Stili arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki (r=,236) bulunmaktadır. 8.sınıf öğrencilerinde ölçek puanları arasında bir ilişki (p>0,05) bulunmamaktadır.

Tablo 10.

Özel Okulda Öğrenim Gören 5 ile 8.Sınıf Öğrencilerinin Ölçek Puanları Arasındaki İlişki

Özel		5.sınıf			8.sınıf		
		Görsel Öğrenme Stili	**Kinestetik Öğrenme Stili**	**İşitsel Öğrenme Stili**	**Görsel Öğrenme Stili**	**Kinestetik Öğrenme Stili**	**İşitsel Öğrenme Stili**
Somut Deneyim	r	,020	,040	,015	,045	-,092	-,170
	p	,855	,719	,895	,742	,495	,205
Soyut Kavramsallaştırma	r	,030	,112	,138	-,093	-,028	,076
	p	,789	,315	,215	,491	,839	,575
Aktif Deneyim	r	-,059	,107	,186	-,076	-,130	,049
	p	,594	,336	,092	,575	,335	,720
Yansıtıcı Gözlem	r	,009	-,046	,012	,179	,196	,159
	p	,937	,678	,912	,183	,144	,238

p*<0,05=ilişki vardır

Özel Okulda Öğrenim Gören 5 ile 8.Sınıf Öğrencilerinin Ölçek Puanları Arasındaki İlişki (Korelasyon)

5 ve 8.sınıf öğrencilerinde ölçek puanları arasında bir ilişki (p>0,05) bulunmamaktadır.

Tablo 11.

Okul Türü ile Öğrenme Stili Arasındaki İlişki

			Şu Anda Öğrenim Görülen Okul Türü		**Ki-kare**	**p**
			Resmi	**Özel**		
Öğrenme Stili	Yerleştirme	n	46	13	13,091	,004*
		%	21,5%	9,3%		
	Değiştirme	n	71	42		
		%	33,2%	30,0%		
	Ayrıştırma	n	42	44		
		%	19,6%	31,4%		
	Özümseme	n	55	41		
		%	25,7%	29,3%		

p*<0,05=ilişki vardır

Okul Türü ile Öğrenme Stili Arasındaki İlişki (Ki-kare)

Okul türü ile öğrenme stili arasında bir ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$). Resmi okulda öğrenim görenlerin çoğunluğunun (%33,2) öğrenme stili Değiştirme iken özel okulda öğrenim görenlerin çoğunluğunun (%31,4) Ayrıştırmadır.

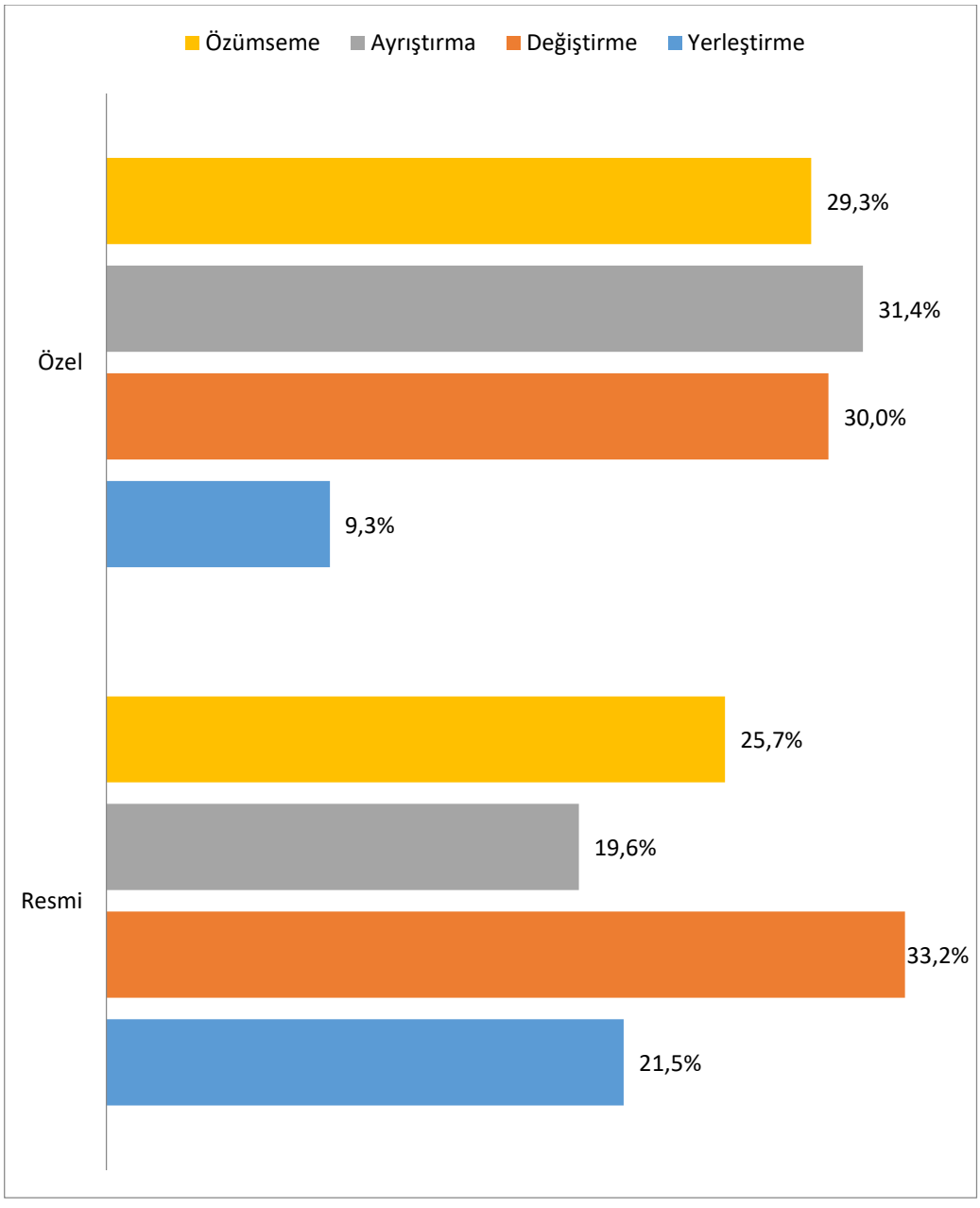

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

İçinde bulunduğumuz çağ gereği hemen hemen bütün alanlarda hızlı değişim ve gelişmeler yaşanmaktadır. Gerek teorik gerek pratik boyutta yeni bilgi ve bulgularla karşılaşılmaktadır. Bu hız ve değişime uyum sağlayabilmek için ise hem bilgi sahibi olmak hem de uygulamada yenilikçi olmak gerekmektedir. Eğitim ve öğretim alanı da hızlı değişme ve gelişmelere sahip alanlardan biridir.

Çağlar boyunca eğitim ve öğretim alanında çeşitli tartışmaların, çok sayıda kuram ve uygulamanın, farklı teknik ve metotların öne sürüldüğü ve hayata geçirildiği görülmektedir. İnsanları hem bir birey olarak hem de toplumun bir üyesi olarak yetiştirmek ve geliştirmek eğitim ve öğretim alanının temel işlevi olduğundan, bu alandaki değişim ve yenilikleri öncelikle bilmek, sonrasında ise uyum sağlamak gerekmektedir.

Yapılan araştırmalar doğrultusunda eğitim ve öğretimle ilgili en temel ve önemli olduğu söylenebilecek noktanın eğitim ve öğrenme faaliyetlerinde bilinçli olmak olduğu görülmektedir. Hem öğreten konumundaki öğretmenlerin hem de öğrenen konumundaki öğrencilerin genel olarak eğitim süreci ve bireysel olarak bu süreçte gerçekleştirdikleri faaliyetler hakkında bilinçli olmaları son derece gerekli ve önemlidir. Bu noktada ise karşılaşılan en temel kavramlar öğrenme stilleri ve öğrenme stratejileridir.

Bu çalışma temelde öğrenme stillerine odaklansa da öğrenme stratejilerine ve öğrenme kuramlarına değinmeden öğrenme stillerini tam olarak açıklamak mümkün olmamaktadır. Bu sebeple çalışmada öncelikle konuyla ilgili araştırmalara, sonrasında ise eğitim ve öğrenme kavramlarına, öğrenmeyi etkileyen faktörlere, temel öğrenme kuramlarına, öğrenme stilleri ve öğrenme stratejilerine yer verilmiştir. Daha sonra öğrenme stilleri ve öğrenme stratejileri arasındaki ilişki ele alınarak öğrenme stillerinin eğitimdeki önemi incelenmiştir.

Yapılan literatür taraması doğrultusunda en temel açıklama ile öğrenme stillerinin bireylerin kişisel öğrenme özellikleri olduğu, öğrenme stratejilerinin ise bu özellikler doğrultusunda öğrenme faaliyeti gerçekleştirilirken başvurulan yöntemler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrenme stilleri ile ilgili literatürde pek çok çalışmanın mevcut olduğu ve çeşitli eğitim kuramcıları tarafından birçok öğrenme stili tanımlaması ve sınıflandırılması yapıldığı dikkat çekmektedir. Edinilen bilgilerden çıkarılabilecek olan en temel sonuç ise öğrenme stillerinin bireyden bireye göre farklılık gösterebildiği ve istenilen ve ideal şekilde öğrenmenin gerçekleşebilmesi için hem öğrencinin kendi öğrenme stilini hem de öğretmenin öğrencilerinin öğrenme stillerini bilmesi gerektiğidir.

Kendi öğrenme özelliklerini, yani öğrenme stilini, bilen bir öğrenci, bu özellikler doğrultusunda öğrenmesini şekillendirebilmekte, kendi stiline uygun olan teknik ve yöntemleri belirleyerek öğrenme işinin yarısını neredeyse tamamlayabilmektedir. Öğrenilecek olan bilginin kolaylığı veya zorluğundan çok öğrenecek olan bireyin öğrenme stili ve uygun stratejiyi kullanmasının çok daha önemli olduğu ve öğrenmeyi büyük oranda kolaylaştırdığı rahatlıkla söylenebilir.

Çalışmanın uygulama bölümünde ise Adana il merkezinde resmi ve özel okula devam eden toplam 434 5. ve 8. sınıf öğrencisinin İngilizce dersinde kullandıkları öğrenme stillerinin belirlenmesi amaç olarak belirlenmiş ve bu doğrultuda öğrenme stillerinin okul ayrımına göre, sınıf düzeyine göre, özel okul veya devlet okulu öğrencisi olmaya göre farklılık gösterip göstermediği ortaya konulmuştur.

Netice itibari ile sınıf açısından yapılan incelemede resmi okulda öğrenim görmekte olan 8. sınıf öğrencilerinin 5. sınıf öğrencilerine oranla daha çok Görsel Öğrenme Stilini kullandıkları, Kinestetik Öğrenme Stili açısından aralarında bir farklılığın bulunmadığı, 5. sınıf öğrencilerinin 8. sınıf öğrencilerine oranla daha çok İşitsel Öğrenme Stilini kullandıkları, 8. sınıf öğrencilerinin 5. sınıf öğrencilerine oranla Somut Deneyimi daha çok kullandıkları, yine 8. sınıf öğrencilerinin Soyut Kavramsallaştırmayı daha çok kullandıkları, Aktif Deneyim ve Yansıtıcı Gözlem stillerinin de 8. sınıf öğrencileri tarafından 5. sınıf öğrencilerine oranla daha çok kullanıldığı tespit edilmiştir.

Sınıf açısından özel okulda öğrenim görmekte olan öğrenciler arasında ise Görsel Öğrenme Stili, Kinestetik Öğrenme Stili, İşitsel Öğrenme Stili, Somut Deneyim, Soyut Kavramsallaştırma, Aktif Deneyim ve Yansıtıcı Gözlem stillerini kullanmalarında bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Sınıf açısından okul türüne göre yapılan incelemede resmi ve özel okulda öğrenim görmekte olan 5. sınıf öğrencilerinin Görsel Öğrenme Stili açısından aralarında bir fark olmadığı, resmi okulda öğrenim gören 5. sınıf öğrencilerinin özel okulda öğrenim gören 5. sınıf öğrencilerine oranla Kinestetik Öğrenme Stilini daha çok

kullandıkları, İşitsel Öğrenme Stili açısından aralarında bir fark olmadığı, özel okulda öğrenim gören 5. sınıf öğrencilerinin resmi okulda öğrenim görenlere oranla Somut Deneyim, Soyut Kavramsallaştırma, Aktif Deneyim ve Yansıtıcı Gözlemi daha çok kullandıkları görülmüştür.

Özel okul ve resmi okulda öğrenim gören 8. sınıf öğrencilerinin Görsel Öğrenme Stili, Kinestetik Öğrenme Stili, İşitsel Öğrenme Stili, Soyut Kavramsallaştırma, Aktif Deneyim ve Yansıtıcı Gözlem kullanma oranları arasında bir farklılık olmadığı; resmi okulda öğrenim gören 8. sınıf öğrencilerinin Somut Deneyimi daha çok kullandıkları tespit edilmiştir.

Sınıf ayrımı gözetmeksizin okul türüne göre yapılan incelemede ise Görsel Öğrenme Stili, Kinestetik Öğrenme Stili, İşitsel Öğrenme Stili, Somut Deneyim, Aktif Deneyim ve Yansıtıcı Gözlem açısından bir fark bulunmaz iken özel okulda öğrenim gören öğrencilerin resmi okulda öğrenim görenlere oranla Soyut Kavramsallaştırmayı daha çok kullandıkları tespit edilmiştir.

Sonuç olarak resmi okulda öğrenim gören öğrencilerin öğrenme stilleri ile sınıfları arsında bir ilişkinin olduğu; 5. sınıf öğrencilerinin çoğunun Değiştirme, 8. sınıf öğrencilerinin çoğunun Özümseme stiline sahip oldukları, özel okulda öğrenim gören öğrencilerin öğrenme stilleri ile sınıfları arasında bir ilişkinin olmadığı, okul türü açısından 5. sınıf öğrencilerinin okul türleri ile öğrenme stilleri arasında bir ilişkinin olmadığı, 8. sınıf öğrencilerinin okul türleri ile öğrenme stilleri arasında bir ilişkinin olduğu; hem resmi hem de özel okulda öğrenim gören 8. sınıf öğrencilerinin Özümsemeyi daha çok kullandıkları, Öğrenme stili ile okul türü arasında bir ilişkinin olduğu; özel okulda öğrenim gören öğrencilerin çoğunun Ayrıştırma, resmi okulda öğrenim görenlerin çoğunun ise Değiştirme stillerini kullandıkları bulgularına ulaşılmıştır.

5.2. Öneriler

Bu kısımda öğretmenler ve eğitim üzerine çalışma yapan araştırmacılar için faydalı olabileceğini düşündüğüm öneriler yer almaktadır.

Başarılı ve kendine güvenen bireyler yetiştirmek adına öncellikle öğretmen öğrencilerini iyi tanıması gerekmektedir. Bunun için iyi bir gözlemci olmak kaçınılmaz. Öğretmenlerin de işini kolaylaştırmak için eğitim öğretim yılına başlamadan önce tüm sınıflara bir öğrenme stilleri envanterin uygulanması, bireylerin kullandıkları stili

öğrenmek , ve böylece sınıf içi materyalleri hazırlanması ve verimli eğitim vermesini sağlamış oluruz.

İlk ve ortaöğretim müfredat programlarının dikkate alınması bilhassa önemlidir. Öğrenme stilleri üzerine odaklanıldığında nasıl geliştirilebileceği üzerinde düzenlemeler yapılmalıdır. Eğitim faaliyetlerin de çeşitlendirmesi ve çalışmaların yapılması verimli ve topluma faydalı bireyler yetiştirmek önemli bir adım olacaktır.

Eğitim fakültelerinde eğitim gören öğretmen adaylarının uygun öğretim yapabilmeleri için gerekli donanım verilmeli ve uzmanlık dersleri konulmalıdır. Ayrıca mevcut öğretmenler için gerekli hizmet içi eğitim programlar sunulmalıdır.

Son olarak ise eğitim ortamların öğrenme stillerine ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurarak tasarlanması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Akman, Y. ve Erden, M. (2007). *Gelişim-Öğrenme-Öğretme Eğitim Psikolojisi*, Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Aktan, S. (2012). *Öğrencilerin Akademik Başarısı, Öz Düzenleme Becerisi, Motivasyonu ve Öğretmenlerin Öğretim Stilleri Arasındaki İlişki*, Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir

Alıcı, T. (2009). *Öğrenmenin Bilimsel Temelleri*, Palmiye Yayıncılık, İstanbul

Aşkın, Ö. (2006). *Öğrenme Stilleri ile İlgili Elektronik Ortamda Yayımlanan Çalışmaların İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Ataseven, N. (2014). *Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ve Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir

Aydoğdu, S. (2014). *Öğretmen Adaylarının Öğrenme, Davranış ve Zihinsel Süreçler ile İlgili Nörofizyolojik Algılarının İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzincan

Bacanlı, H. (2002). *Gelişim ve Öğrenme*, Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.

Bacanlı, H. (2010). *Eğitim Psikolojisi*, Ankara: Pegem Akademi.

Baydar, S. (2012). *Öğrenme Stillerine Göre Lise Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Eğilimi*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir

Baykul, Y. (2005). *İlköğretimde Matematik Öğretimi*, Ankara: PegemA Yayıncılık.

Baysal, S. (2018). *Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Dil Öğrenme Stratejilerinin ve Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşüncelerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş

Boydak, A.H. (2008). *Öğrenme Stilleri*. İstanbul: Beyaz Yayınları.

Budakoğlu, I.İ. (2011). *Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Türkçe ve İngilizce Bölümü 1. Sınıf Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Burchard, M.S. ve Swerdzewki, P. (2009). Learning Effectiveness of a Strategic Learning Course, *Journal of College Reading and Learning*, 40 (1)

Çelik, D. (2015). *11. Sınıf Öğrencilerinin Düşünme Stilleri, Öğrenme Stratejileri ve Düşünme Stilleri ile Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişki*, Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli

Demirel, Ö. (2007). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara:Pegema Yayıncılık.

Ekici, G. (2003). Uzaktan Eğitim Ortamlarının Seçiminde Öğrencilerin Öğrenme Stillerinin Önemi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24

Entwistle, N., McCune, V. ve Walker, P. (2001). Conceptions, Styles ant Approaches Within Higher Education: Analytic Abstractions ant Everyday Experience, *Perspectives on Thinking, Learning and Cognitive Styles*, (Ed.: Stenrberg, R.J. ve Zhang, L.F.), Lawrance Erlbaum Associates, Mahwah

Erden, N.B. (2011). *Türkçe Dersinde Çağrışımın Kullanımı ile İlgili Gereklilikler ve Öneriler*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Erden, M. ve Altun, S. (2008). *Öğrenme Stilleri*, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Fidan, N. (2012). *Okulda Öğrenme ve Öğretme*, Ankara: Pegem Akademi.

Gencel, E.İ. (2006). *Öğrenme Stilleri Deneyimsel Öğrenme Kuramına Dayalı Eğitim Tutum ve Sosyal Bilgiler Program Hedeflerine Erişi Düzeyi*, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir

Gülsoy, D. (2011). *İngilizce Okutmanlarının ve Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin Dil Öğrenme Stratejilerinin Kullanımına ve Öğretimine İlişkin Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara

Günaydın, F. (2011). *İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ile Ders Çalışma Alışkanlıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Gündoğan Çögenli, A. (2011). *Sınıf Öğretmenlerinin Sahip Oldukları Öğrenme Stilleri ve Kullandıkları Bilişüstü Öğrenme Stratejileri*, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir

Güneş, F. (2007). *Yapılandırmacı Yaklaşımla Sınıf Yönetimi*, Ankara: Nobel Yayıncılık.

Güven, M. (2004). *Öğrenme Stilleri ile Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişki*, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir

Işık, B. ve Şenyuva, E. (2009). Öğrenme Kuramları ve Hemşirelik Eğitimine Yansımaları, *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 17 (2)

Karataş, E. (2014). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Öğrenme ve Öğretim Stillerinin Karşılaştırılmalı Analizi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Kaya, Z. (2012). *Öğrenme ve Öğretme Kuramlar, Modeller, Yaklaşımlar*, Ankara: Pegem Akademi.

Kılıç, D. (2009). *Eğitim Bilimine Giriş*, Ankara: Nobel Yayın.

Macaro, E. (2006). Strategic for Language Learning and for Language Use: Revising the Theoretical Framework, *The Modern Language Journal*, 90 (3)

Mantar, P.K. (2009). *Görsel Sanatlar Dersi Kapsamında Yapılandırmacı Yaklaşım ile Davranışçı Yaklaşım Etkilerinin 5. Sınıf Öğrencileri Üzerinde Karşılaştırılması (Çubuk Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Mete, H. (2013). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Öğrenme Stillerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur

Mutlu, M. ve Aydoğdu, M. (2003). Fen Bilgisi Eğitiminde Kolb'un Yaşantısal Öğrenme Yaklaşımı, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1

Özbay, Y. (2004). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi Kuram-Araştırma*, Ankara: Öğreti Yayınevi.

Özdemir, N.H. (2016). *Mimarlık Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ve Sınav Kaygısı Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Zirve Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep

Özdemir, G. (2017). *Öğretmenlerin Öğrenme, Davranış ve Zihinsel Süreçler ile İlgili Nörofizyolojik Algılarının İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzincan

Özer, B. (2002). İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarının Eğitim Programlarında Öğrenme Stratejileri, *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 1 (1)

Özhan, U. (2012). *İlköğretim Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ile Derslerindeki Akıllı Tahta Kullanımına Yönelik Görüşleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ

Sağlam, İ. (2009). Bazı Öğrenme Kuramları ve Din Öğretimi, *Uludağ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 18 (2)

Sarıkaya, A. (2017). *Türkçe Öğretmen Adaylarının Üst Bilişsel Okuma Stratejileri ve Öğrenme Stilleri*, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Bolu

Sayın, E. (2014). *Ortaöğretimde Okuyan Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Bakış Açılarının İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Selçuk, Z. (2001). *Gelişim ve Öğrenme*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Senemoğlu, N. (2005). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim*, Ankara: Gazi Kitabevi.

Senemoğlu, N. (2010). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim: Kuramdan Uygulamaya*, Ankara: Pegem Akademi.

Subaşı, G. (2000). Verimli Ders Çalışma Alışkanlıkları Eğitiminin Akademik Başarı, Akademik Benlik Kavramı ve Çalışma Alışkanlıklarına Etkisi, *Eğitim ve Bilim*, 25

Sünbül, A.M. (1998). *Öğrenme Stratejilerinin Öğrenci Erişi ve Tutumlarına Etkisi*, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Süral, S. (2008). *Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stilleri ile Fen ve Teknoloji Öğretimi Dersindeki Akademik Başarıları Arasındaki İlişki*, Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Şimşek, N. (2002). BİG16 Öğrenme Biçimleri Envanteri, *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 1 (1)

Tay, B. (2002). *İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Sınıf Ortamında Kullandıkları Öğrenme Stratejileri*, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tayşi, K.E. (2014). *Öğrenme Stiline Dayalı Eğitimin Ortaokul Öğrencilerinin Dinlediğini Anlama Becerilerine ve Dinlemeye Yönelik Tutumlarına Etkisi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Topuz, F. (2014). *Öğrenme Stillerinin ve Eleştirel Düşünme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Fen Bilgisi Öğretmen Adayları*, Yüksek Lisans Tezi, Amasya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Amasya

Turan, M.B. (2015). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde Öğrenim Gören Öğrencilerin Meraklılık Düzeyleri ile Öğrenme Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri

Vural, L. (2012). *Öğrenme Stratejileri Öğretiminin Öğretmen Adaylarının Strateji Kullanımlarına Etkisi*, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir

Weinstein, C.E., Acee, T.W. ve Jung, J. (2011). Self-regulationand Learning Strategies, *New Directions For Teaching And Learning*, 126

EKLER

EK 1. ÖĞRENME STİLLERİ ÖLÇEĞİ

Sevgili Öğrenciler,

Bu ölçek, iki bölümden oluşmaktadır (İlk 3 sayfa). Birinci bölümde kişisel bilgilerinize yer verilmiştir. İkinci bölümde ise "öğrenme stilinizi" saptamak amacıyla oluşturulmuş toplam 28 madde bulunmaktadır. Bu çalışmada gerçek ve samimi düşüncelerinizi belirtmeniz özel bir önem taşımaktadır. Bu ölçekler bir sınav değildir bundan dolayı doğru veya yanlış yanıt yoktur. Adınızı veya soyadınızı yazmanıza gerek yoktur. Lütfen bütün cümleleri dikkatlice okuyunuz ve her bir cümle için tek bir seçeneği işaretleyiniz. Bilimsel bir çalışma olan bu araştırmaya yaptığınız katkılardan dolayı teşekkür ederiz.

İng. Öğretmeni Sevim ÇİLOĞULLARI

Cümleleri işaretlerken dikkat etmeniz gereken noktalar.

1. Her bir cümleyi okuyunuz.
2. Aşağıda yer alan seçeneklerden bir tanesini seçiniz.

TK: Tümüyle Katılıyorum **K:** Katılıyorum **KS:** Kararsızım
KM: Katılmıyorum **HK:** Hiç Katılmıyorum

BÖLÜM I

1)	Şu anda öğrenim gördüğünüz okul türü?	Resmi ( )	Özel ( )
2)	Sınıf Düzeyiniz?	5 ( )	8 ( )
3)	Cinsiyetiniz?	Kız ( )	Erkek ( )
4)	İlkokuldan mezun olduğunuz okul türü?	Resmi ( )	Özel ( )
5)	Evinizde size ait ayrı bir çalışma odası var mı?	Evet ( )	Hayır ( )

BÖLÜM II

Öğrenirken/çalışırken aşağıdaki maddelerin size ne derecede uygun olduğunu düşünüyorsunuz?	**Tamamıyla Katılıyorum**	**Katılıyorum**	**Kararsızım**	**Katılmıyorum**	**Hiç katılmıyorum**
Sınıftaki araç-gereçlerle çalışmaktan hoşlanırım.					
Cebimdeki anahtar ya da bozuk paralarla oynamayı severim.					
Öğrendiklerimi gözümde canlandırarak hatırlamaya çalışırım.					
El becerisi ile ilgili işler yapmaktan hoşlanırım.					
Dersi dinlerken not tutarım.					
Ders notlarıma yeni bilgiler eklemeye çalışırım.					
Bir telefon numarasını hatırlamaya çalışırken, numaranın telefon üzerindeki dizilişine bakarım.					
Bir şeyin modelini gördüğümde onu daha iyi öğrenirim					
Bir telefon numarasını hatırlarken parmaklarımın numaraları bulmasını beklerim.					
Ders çalışırken kalemi elimde çeviririm.					
Öğretmen derse aktif olarak katılmamızı sağlarsa daha iyi öğrenirim.					
Arkadaşlarımla verilen ödevler üzerinde çalışmayı isterim.					
Çalışırken ders notlarımı grafik, şema ve resimlerle tekrar oluştururum.					
Çalışırken ayakta durmayı tercih ederim.					
Bir ödev üzerinde kendi kendime çalışmayı severim.					
Çalışırken müzik dinlemeyi tercih ederim..					
Kavramların net bir şekilde açıklanması için grafik ve şemaların kullanılmasını isterim.					
Ders sırasında defterime bir şeyler karalamak isterim.					
Bir şeyi sadece gözleyip dinleyerek değil ama bizzat yaparak daha iyi öğrenirim.					
Yeni bir adres ararken veya tarif ederken haritayı etkili bir şekilde kullanabilirim.					
Ders notlarımı şemalaştırmayı veya grafikleştirmeyi tercih ederim.					
Grupla çalışırken daha iyi öğrenirim.					
Dersi dinlerken bilgileri şemaya veya grafiğe dönüştürürüm.					
El becerisi gerektiren konuları daha iyi öğrenirim.					
Birisi bana sözlü olarak bir şey anlatırken dinlemekten hoşlanırım, ama sözünü kesip ben de konuşmak isterim.					
Bir problemle karşılaştığımda o problemi çözebilmek için şekiller çizerim.					
Problem çözerken, problemi kendi kendime seslendiririm.					
Problem çözerken, hareket eder ya da nesneleri hareket ettirerek düşünürüm.					

ÖLÇEK FORMU : 2

KOLB'UN ÖĞRENME STILLERI ENVANTERI

Sevgili Öğrenciler,

Aşağıda öğrenme stilinizi belirlemek amacıyla 12 adet yarım bırakılmış ifade verilmiştir (4-5 ve 6. Sayfalar). **Lütfen önce koyu yazılı olan yarım ifadeyi ve sonra tüm ifadeleri dikkatle okuyunuz ve bu yarım kalmış ifadeyi tamamlamak üzere verilen seçeneklerin her birine size en uygun olana 4 puan, en az uygun olana doğru 3, 2 veya 1 puan veriniz (Yani ; size hiç uygun olmayana; 1, biraz uygun olana; 2, oldukça uygun olana; 3, en uygun olana; 4 puan veriniz.)**

Vereceğiniz cevaplar sadece bilimsel bir araştırmada kullanılacaktır, katkılarınız için teşekkür ederim.

İng. Öğretmeni Sevim ÇİLOĞULLARI

1**. Öğrenirken ……**

( ) Duygularımı da öğrenmeye katarım.

( ) Öğrendiğim fikirler üzerinde düşünmeyi severim.

( ) Bir şeyler yapıyor olmaktan hoşlanırım.

( ) İzlemekten ve dinlemekten hoşlanırım.

2. En iyi öğrenme yolum……..

( ) Dikkatle dinlemek ve izlemektir.

( ) Kendi mantığımla yorumlamaktır.

( ) Duygularıma ve sezgilerime güvenmektir.

( ) Çok çalışıp bir şeyleri başarmaktır.

3. Öğrenirken...,

( ) Mantığıma uygun olan sonucu bulmaya çalışırım.

( ) Öğrenmede sorumlu olduğumu hissederim.

( ) Derse katılmadan sessizce izlerim.

( ) Derse yoğun bir şekilde katılırım.

4. En iyi...,

( ) Duygularımla öğrenirim.

( ) Yaparak öğrenirim.

( ) İzleyerek öğrenirim.

( ) Fikirler üzerinde düşünerek öğrenirim.

5. Öğrenirken...,

( ) Konuyla ilgili yeni bilgilere/fikirlere açığım.

( ) Konuyu her yönüyle/ayrıntılarıyla ele alırım.

( ) Konuyu kendi içinde küçük bölümlere ayırırım.

( ) Konuyla ilgili öğrendiğim şeyleri yapmaktan/uygulamaktan hoşlanırım.

6. Öğrenirken...,

( ) Gözlem yapan biriyim.

( ) Öğrenmeye katılan biriyim.

( ) Duygularıyla hareket eden biriyim.

( ) Mantıklı davranan biriyim.

7. En iyi öğrenme yolum...,

( ) Konuyla ilgili gözlem yapmaktır.

( ) İnsanlarla konuyla ilgili konuşmak, iletişim kurmaktır.

( ) Konunun dayandığı temel fikirleri düşünmektir.

( ) Konuyla ilgili deneme ve uygulama yapmaktır.

8. Öğrenirken...,

( ) Çalışmamın sonuçlarını görmekten hoşlanırım.

( ) Konuyla ilgili temel fikirleri düşünmeyi severim.

( ) Acele etmekten hoşlanmam.

( ) Kendimi tamamen öğrenme işinin içinde hissederim.

9. En iyi öğrenme yolum...,

( ) İzlemektir.

( ) Hissettiklerimi dikkate almaktır.

( ) Öğrendiklerimi uygulamaktır.

( ) Kendi düşüncelerimi dikkate almaktır.

10. Öğrenirken...,

( ) Çekingen biri olurum.

( ) Öğrendiklerimi sorgulamadan kabul ederim.

( ) Sorumluluklarını bilen biriyim.

( ) Öğrendiğim şeyler üzerinde düşünen biriyim.

11. Öğrenirken...,

( ) Derse katılırım.

( ) Derse katılmadan izlerim.

( ) Öğrendiklerimi değerlendiririm.

( ) Aktif olmaktan hoşlanırım.

12. En iyi öğrenme yöntemim...,

( ) Anlatılan fikirleri (konuları) tek tek ele almaktır.

( ) Yeni fikirleri öğrenmeye açık olmaktır.

( ) Dikkatli olmaktır.

( ) Anlatılanları uygulamaktır.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Sevim Çiloğulları
Doğum Yeri ve Yılı : Solingen/ Almanya, 1993
E-Posta : sevimcilogullari@gmail.com

EĞİTİM DURUMU

2016-2019 : Yüksek Lisans, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Adana
2011-2015 : Lisans, Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İngiliz Dil Eğitimi, İngilizce Öğretmenliği, Adana
2009-2011 : Tevfik Sırrı Gür Anadolu Lisesi, Yabancı Dil

İŞ DENEYİMİ

2017- 2019 : TED Adana Koleji
2016- 2017 : Gökjet Havacılık Meslek Lisesi
2016 –2015 : Özel Erkan Çukurova Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi